

A. SAULIETS

ĶĒNIŅŠ ZAULS

TRAGEDIJA

J. ROZES IZDEVUMS, RĪGĀ, KR. BARONA IELĀ № 5

ĶĒNIŅŠ ZAULS

„ — — — — — Ak, brīži —
Ķad lielāks, nekā dzīvot, prieks ir mirt!..“

DRAMATISKAIS PERSONALS.

ZAMUELS — izraeļa soģis, tautas vadonis (Ildz pirmajam ķēniņam).

JOELS,

ABIJUS — Zamueļa dēli, kādu laiku arī izraeļa soģi.

KEDARS,

JOBS,

ANOKS,

CADOKS — izraeļa vecaji, Zamueļa piekritēji.

KARMUS,

ZAVATS,

AZERS,

KANANS,

PASURS — izraeļa lielikungi, Zamueļa draugi (Pasurs bez tam vēl valsts mantas pārzinis).

AKIMELEKS — augstais priesteris (pie Zaula).

ABJATARS — augstais priesteris (pie Dāvida) pēc sava tēva Akimeleka nāves.

ZAULS — pirmais izraeļa ķēniņš.

AKINOAME — Zaula sieva.

JONATANS,

MALKIZUUS,

ABINADABS — Zaula dēli.

MERABE,

MIKALE — Zaula meitas.

ABNERS — Zaula brālēns un karavadonis.

ETS — Zaula nama (un karā telts) pārzinis.

ARDUS — Zaula bruņnesis.

ZĀRA — Mikales aukle.

DOEGS — Zaula ganu-virsnieks.

ELIVELETS — virsnieks pie Jonatana un viņa draugs.

MALUKS — Jonatana bruņnesis.

ZIMRONS,

JADANS,

ARIMS,

PALLUS,

GINTUNS,

MERIMOTS — virsnieki pie Zaula. (Merimots vēlāk kā pārbēdzējs pie Dāvida.)

DĀVIDS — dziesminieks un koklētājs, augsts virsnieks pie Zaula, ķēniņa znots, vēlāk — bēglis un ķēniņa krēsla pretendents.

IZAJUS — Dāvida tēvs, viens no Betlemes dižciltīgajiem.

ELIJABS — viens no Dāvida brāļiem.

JOABS,

ABIZAJUS — brāļi, Dāvida tuvi radinieki un viņa karavadoņi.

ELAMS — Dāvida brupnesis.

ADONIJA — virsnieks pie Dāvida.

GOLIATS — varens vīlistu karavīrs (neredzams).

AGAGS — amaleķiešu ķēniņš.

AKISS — vīlistu (Gatas) ķēniņš.

ENDORAS ZĪLNIECE.

Izraeļa lielkungi, virsnieki un karavīri. Vīlistu lielkungi, virsnieki un karavīri. Kāds vīrs no tuksneša. Kāds jaunāks priesteris (Nobā). Tauta — Gilgalas un Betlemes ļaudis. Kāds pravietis.

VIETA.

PALESTINA.

LAIKS.

DZIĻA SENĀTNE (PIRMS 3000 GADU).

PIRMAIS CĒLIENS.

PIRMĀ AINA.

GILGALA. LAUKUMS PILSĒTĀ.

Divi sargi-kaņāvīri. Trīs Gilgalas vīri un četras Gilgalas sievas. Kāds vecīgs vīrs tautā. Zimrons. Zamuels. Tautas vecaji un lielikungi. Zauls. Abners un kaņā-virsnieki. Kāds gilgalietis. Tauta (Gilgalas ļaudis).

OTRĀ AINA.

RĀMATA. ZAMUEĻA NAMS.

Joels. Abijus. Zamuels. Jadans. Kedars. Jobs. Anoks. Cadoks. Karmus. Zavats. Azers. Kanans. Pasurs.

TREŠĀ AINA.

IZRAEĻA KAŅĀ-NOMETNE GILGALAS TUVUMĀ.

Zauls. Abners. Ardus. Divi ķēniņa telts sargi-kaņāvīri. Arims.

CETURTĀ AINA.

IZRAEĻA KAŅĀ-NOMETNE AMALEĶIJĀ.

Divi ķēniņa telts sargi-kaņāvīri. Ets. Seši kaņāvīri. Zimrons. Jadans. Pallus. Arims. Merimots. Zauls. Jonatans. Abners. Virsnieki un kaņāvīri. Agags.

PIEKTĀ AINA.

IZRAEĻA KAŅĀPULKU NOMETNE PIE GILGALAS.

Ardus. Ets. Zauls. Abners. Jonatans. Merimots. Zamuels. Agags. Zaula kaņā-virsnieki. Kaņāvīri un Gilgalas ļaudis.

PIRMĀ AINA.

GILGALA. LAUKUMS PILSĒTĀ.

Uz laukuma uzcelts plašai tribīnei līdzīgs paaugstinājums. Paaugstinājuma priekšā, kā terases, plašas pakāpenes. Pie pakāpenēm, viens pretīm otram, divi sargi-kaņavīri.

Ap laukumu pilsētas nami gaišās un spilgtās krāsās.

Saulaina diena.

PIRMAIS SARGS.

Kā saule mirdz! Pār Gilgalu nekad vēl
Tā nava liesmojusi šitā! Zīme
Tā droši vien ir jaunam laikmetam!
Nu krēslas dienas izraēlam gaņām
Un līdz ar viņām smagās bēdas, kuņas
Mums sirdis mācin māca! Gaišā saule tā,
Kas cēlusies pie tautas tumšās debess,
Ir jaunais ķēniņš mūsu — stalts un cēls!
Ar laimes gaviļēm to apsveic malu malās:
Sveic kaņapulki, arājs savā druvā,
Un vīnadārznieks, atspiedies uz lāpstas,
Un gani, līgodami kalnu ārēs tālās,
Un zvejnieks savā laivā — visi viens!
Šķiet, koki, krūmi un pat mēmās klintis
Ir dabūjušas valodu, lai sauktu to,
Kas tagad sirdī silti plaukst ikvienam,
Kā vienā mēlē līksmi: esi sveiks,
Tu jauno ķēniņ-varoni! Tu saule
Pie tautas debess! Ķēniņ, simtkārt sveiks!

OTRAIS SARGS.

Ka tik tev pašam, kā ar' daudziem citiem
Zem šitās jaunās saules nepalīktu
Par karsti reiz —!

PIRMAIS SARGS.

Ko domā tu, tā teikdams?

OTRAIS SARGS.

Vaj bijī Micpā tu, kad izredzēts
Mums tika Zauls par ķēniņu?

PIRMAIS SARGS.

Jā, biju:

Tā pirmā laimes stunda mūžā man,
Kad mūsu ķēniņam es vaigā vēros!

OTRAIS SARGS.

Tev, šķiet, tad darbojušās acis vien,
Bet ausis gulējušas Dieva mierā!..

PIRMAIS SARGS.

Kā tā — ?

OTRAIS SARGS.

Tad dzirdējis tu būtu gan,
Ko runāja šai dienā mūsu soģis —
Viņš, sirmais, gudrais tautas vadonis!

PIRMAIS SARGS.

To dzirdēju. Viņš dusmīgs bija dikti,
Ka ļaužu nemieri to beidzot piespieduši,
Lai ceļ mums ķēniņu, kā citām tautām,
Kas mūsu zemi sargā spožās bruņās,
Ar asu šķēpu rokā, un kas nepaļauj,
Ka soģi netaisni zem kājām taisnību
Un tiesu min. Nu viņa dēliem arī,
Ko viņš par soģiem cēlis, amats vējā,
Tāpat, kā dāvanas, ko ņēma tie!..

OTRAIS SARGS.

Un tas ir viss, kas tavā gudrā galvā
Pa ausīm ticis iekšā? Daudz tas nav!..

PIRMAIS SARGS.

Varbūt. Bet mazāk jau tas nebūs,
Kā tavā, brālīt, jel kad bijis!..

OTRAIS SARGS.

Nujā, nujā — tu gudris jau parlieku!..
Bet tiesa ķēniņam, ko tauta dos?
To nedzirdēji? — Ja kam apžilbušas
Ir acis ķēniņsaules, tad nav brīnums,
Ka arī ausis palikušas kurlas!..

PIRMAIS SARGS.

Nu, kas tad bija tur tik liels?

OTRAIS SARGS.

Tad dzirdi,

Ko teica sirmais tautas vadonis,
Ko rakstīja viņš grāmatā un lika
Tad vecajiem ikvienam apliecināt,
Ar savu vārdu: „Jūsu dēlus viņš
Uz saviem kara ratiem cels un darīs
Par jātniekiem, lai skrien tie viņa priekšā,
Un jūsu meitas — zalvu taisītājas
Un cepējas un vāritājas būs,
Un druvas labākās un eljas-dārzus
Viņš atņems jums un dāvās saviem kalpiem,
Un ņems viņš tiesu desmito no visa,
Kas jūsu druvās, jūsu dārzos briedis,
Un jūsu jauneklus un jūsu darba lopus
Viņš savās darbu gaitās dzītin dzīs,
Un desmito no jūsu ganāmpulkiem
Viņš arī ņems, vaj tik tas jums vaj ne,
Un visi jūs par kalpiem viņam klūsiet.
Par savu ķēniņu jūs tad gan brēksiet,
Jūs brēksiet, — neklausīs tas Kungs jūs vairs!“ —
Tā Zamuels tad teica, mūsu soģis —
Un nemelo nemūžam Zamuels!

PIRMAIS SARGS.

Bet melo tu, ja iedrošies sacīt,
Ka mūsu jaunais ķēniņš savai tautai
Ko ļauna grib! Par aklu, kurlu
Tu, nelga, taisi mani! Aklis pats,
Ja neredzi, kas notiek acu priekšā!
Cik ilgi vēl, kad bijās izraels
No amoniešiem drebēdams — kad Naass
Mums kauna bailēs sarkt un bālēt lika?
Ikvienam labo aci izdurt dzīrās
Mums ļaunā apsmieklā viņš bezkaunīgs
Un vērgu gaitās mūsu tautu dzīt! —
Kas izpestīja izraeli, saki,

Kas noņēma šo smago kaunu mums?
Tavs sōģis Zamuels? Nē, jaunais ķēniņš —
Gaišs varonis, kas Dieva tautai dots!
Guļ, sakapāts, jau pišļos ļaunais Naass,
Tāpat kā viņa vīri, un kas guva
Vēl izbēgt, — klīdināti visos vējos!
No kara mājā jaunais varonis
Nu nāk, drīz skatīsim mēs viņa vaigu —
Un divi saules staros Gilgalai:
Tā viena augšā, otra mūsu vidū!

OTRAIS SARGS.

Nāk šurpu sirmais sōģis tautu mācīt,
Ka necelt elku sev, no kā viss posts
Un bēdas izaug tai, lai būtu viņi
Vaj Baali, vaj Astartes, vaj ķēniņš,
Ko sev tā lūgusi! —

PIRMAIS SARGS.

Nāk atsacīties
No amata un varu nodot tam,
Kam viņa nākas — jaunam ķēniņam! —

OTRAIS SARGS.

Nē, ciešāk satvert to! Lai ķēniņš karus,
Kad vajag, ved, bet tautai jāpaliek
Pie tā, kas dziļā gudribā ir viņu
Caur kļūmām dienām vadījis līdz šim! —

Paaugstinājuma priekšā, gan no labās, gan no kreisās puses,
uznāk pa pulciņam vīru un sievu — Gilgalas iedzīvotāju. Divi
sievām uz rokām mazi bērni.

PIRMAIS SARGS.

Nē, visa vara ķēniņam! —

OTRAIS SARGS.

Nemūžam!
Būs vara augstākā tam vadonim,
Ko iecēlis pats Dievs tas Kungs! —

PIRMAIS SARGS.

Jā, Zaulam! —

OTRAIS SARGS.

Nē, Zamueļam! —

PIRMAIS SARGS.

Zaulam! —

OTRAIS SARGS.

Zamueļam! —

VIENS VĪRS.

Tad te tā vieta, kur Zamuels mums rādīs jauno
ķēniņu?

OTRS VĪRS.

Un gluži par velti. Vaj zini: labāki laiki nāk gan!

TREŠS VĪRS.

Nerunā tādu nieku: par velti nebūs vis. Par velti
pasaulē nav nekā, un tādēļ par velti arī ķēniņa ne-
rādīs!

PIRMAIS SARGS.

Tu pretī ķēniņam? Šis šķēps tad mācīs,
Kā būs tev paklausīgam būt! —

OTRAIS SARGS.

O—o!

Tu niekalbi! Man šķēpa nav? Tik sargies! —

Sargi paceļ savus ieročus, gatavi kaut kuŗu acumirkli sākt cī-
nīties.

VIENA SIEVA.

Bet te jau divi taisās tā kā vaj kauties?

OTRA SIEVA.

Viņi var ar tiem daikiem viens otram vēl kādu
vainu padarīt!

TREŠA SIEVA.

Es tik gribētu vēl reiz redzēt veco Zamueli un pa-
rādīt to arī savam puikam. Lai tad vēlāk piemin,
ka mazs būdams viņu redzējis!

CETURTA SIEVA.

Kas nu vairs par Zamueli! Es gribu redzēt jauno
ķēniņu! Un ja viņš paskatītos uz manu puiku, kuŗu
es turēšu augsti uz rokām, tad es vairāk nekā ne-
vēlētos!

PIRMAIS SARGS.

Zauls — mūsu ķēniņš! Nelietis ikviens,
Kas viņam pretī ceļas! Nāve tādām
Ir pelnīts sods! —

Cērt ar šķēpu.

OTRAIS SARGS.

Ļauns vērgs, kas iedrošinās
Ar nievām minēt sirmo tautas sargu!
Tam sveikam nepalikt! —

Cērt pretī.

Laukumā ātri ienāk virsnieks Zimrons un nostājas starp abiem
sargiem.

ZIMRONS.

Kas notiek te?

Vaj tie ir goda-vietas sargi, kuŗi
Tik necienīgi savā starpā plēšas?
Kāds kauns!..

Sargi nolaiž ieročus un nostājas par jaunu savās vietās, no kuŗām
strīdēdamies aizvirzījušies nost.

PIRMAIS SARGS.

Šis nelga iedomīgs parlieku
Un negrib atzīt jaunā ķēniņa!

OTRAIS SARGS.

Un likšķis šitas iedrošinās minēt
Ar nievām mūsu godājamo soģi!

ZIMRONS.

Tad abi vainā: otrreiz goda vietā
Jūs nestāvēsiet vairs!

Uz ļaudīm, kuŗu saradies uz laukuma jau liels pulks un nāk aiz-
vienam vēl klāt.

He, brīvu ceļu!

Jūs, ļaudis, stājaties gar malu!

KĀDS VECĪGS VĪRS ĻAUDĪS.

Kad jūs, mūsu kungs, būtu tik žēlīgs un pasacītu saviem kalpiem, vaj mums būs te vēl ilgi jāgaida? Es esmu maiznieks, un abra man pašlaik pierūgusi mīklas tīri pilna. Bij jāšauj krāsni iekšā uz tām pēdām, tikai bail, ka tā varu nokavēties un neredzēt jaunā ķēniņa. Bet ja atkal te ilgi jāgaida, tad, nūdie, mīkla var sākt iet malām pāri!..

ZIMRONS.

Jau soģis pilsētā un var ik brīdi
Te ierasties ar saviem pavadoņiem.
Un ķēniņš arī tuvu. Redziet, soģis
Jau nāk! Pie malas! Brīvu eju!

Laukumā ienāk soģis Zamuels ar pulciņu tautas vecaju un lielkungu. Zamuels uziet uz paaugstinājuma. Tautas vecaji un lielkungi nostājas uz terases vienu pakāpi zemāk, pašķirdamies tā, ka oja uz paaugstinājumu paliek brīva. Ļaužu ap paaugstinājumu saplūst vēl vairāk. Dzirdama klusa runāšanās, ieraudas kāds bērns. Ļaužu pūlis pats sevi klusina, un atskan saucieni: „Rimstiet! — Mierā! — Soģis runās!“

Zamuels paceļ roku uz augšu, un ļaudis tūlīt norimst pavisam.

ZAMUELS.

Tev prieka vēsti nest, ak izrael,
Es šodien esmu šurpu nācis. Slavēts
Lai mūsu tēvu Dievs ir mūžu mūžos!
Viņš solījis šo zemi Abramam,
Un Īzaku viņš svētījis šai vietā,
Un Jēkabu un viņa pēcnācējus,
Kad vedis tos no tumšas vērgu gaitas
Uz tēva namu — šinī zemē dzīvot,
Kur mūsu tēvu svētas kapenes,
Kur mūsu bērniem Viņa vaiga priekšā
Būs mūžam staigāt — tautai izredzētai!
Lai slavēts izraeļa Kungs un Dievs!
Viņš mūsu stipros ienaidniekus
Ir devis mūsu rokā: uzvarēts
Ir amoniešu niknais ķēniņš Naass,
Kurš draudēja mūs dziļā kaunā likt!
Caur savu svaidīto Viņš to ir kavis

Un izkaisījis viņa kara-pulkus!
Tas Kungs ir rādījis, ka labs tam prāts
Pret savu svaidīto: tavs jaunais ķēniņš,
Ko, izrael, Jachvē tev bēdās devis,
Ir ienaidnieku sitis stipru roku —
No apsmiekla un posta nu tu glābts!
Dod godu, izrael, dod godu Viņam:
Lai slavēts mūžam izraeļa Dievs!

TAUTAS VECAJĪ.

Lai slavēts mūžam izraeļa Dievs!

TAUTA.

Lai slavēts mūžam izraeļa Dievs!

Lai slavēts mūžam —

izraeļa Dievs!

Lai slavēts —

mūžam —

izraeļa Dievs!

Slavas saucieni veļas kā vilnis aizvienam tālāk.

ZAMUELS.

Šai dienā savu varu nodot gribu
Es jūsu ķēniņam, un jūsu soģis
Vairs nebūšu. Jau esmu gana vecs
Un gana dzīvojis — nu laiks man drīzi
Būs pienācis pie maniem tēviem iet.

VIENAS BALSIS TAUTĀ.

Nē, paliec vēl! —

Vēl paliec, mūsu gudrais

Un taisnais tēvs! —

Vēl vadi, tiesā mūs! —

Vēl paliec! —

CITAS BALSIS TAUTĀ.

Visu varu ķēniņam! —

Lai mūsu ķēniņš vada mūs! —

Lai tiesā

Mūs ķēniņš pats! —

Tālumā noskan taures dūcieni. Ļaudis uz brīdi paliek gluži klusu, bet tad sākas priecīgs nemiers un dzīva kustība.

VIENA BALSS TAUTĀ.

Vaj dzirdiet, kur skan taure!..

OTRA BALSS TAUTĀ.

Nāk ķēniņš!.. Mūsu jaunais ķēniņš nāk!..

TREŠĀ BALSS TAUTĀ.

Ar viņu nāk daudz brašu karavīru!..

CETURTA BALSS TAUTĀ.

Jau mirdz — tie viņu spožie šķēpi zib!..

PIEKTA BALSS TAUTĀ.

Kā gaiša uguns viņu bruņas kvēlo!..

Taures dūcieni atskan laukumam jau tuvāk.

VIENA BALSS TAUTĀ.

Jau klāt! Ak, kādi vareni ir vīri!..

OTRA BALSS TAUTĀ.

Es redzu ķēniņu!.. Es redzu viņu!..

TREŠĀ BALSS TAUTĀ.

Par galvu lielāks, nekā visi citi!..

CETURTA BALSS TAUTĀ.

Kāds viņš ir stalts!.. Kāds viņš ir cēls un skaists!..

PIEKTA BALSS TAUTĀ.

Ak, kāda laimīga ir mums šī diena!..

Taure nodimd jau pie paša laukuma. Ļaudis priecīgā nemierā salīgojas kā krāsaina jūra. Piepeši gaviles kā viļņi bangojas un veļas laužu pulkos.

DAUDZAS BALSIS TAUTĀ.

Lai slava Zaulam! —

Ķēniņ, simtkārt sveiks! —

Lai slava varonim! —

Lai dzīvo! —

Slava! —

Slava! —

Zauls, spožās bruņās, ar šķēpu pie sāniem, uzkāpj uz paaugstinājuma un dziļi nolokās Zamueļa priekšā. Viņa pavadoņi, kara-virsnieki, ar Abneru priekšgalā, arī bruņoti, nostājas uz pakāpēm, blakus tautas vecajiem un lieliemkungiem. Zamuels paceļ roku uz augšu, un ļaužu pulki tūlīt apklust.

ZAMUELS.

Lai slavēts izraeļa Kungs un Dievs!
Es Viņa vārdā tevi sveicu, Zaul!
Nāc, kungs un ķēniņ, savas tautas vidū
Un esi viņas sargs un augstais sogis,
Kas paša Dieva viņai lemts un dots!

DAUDZAS BALSIS TAUTĀ.

Lai slava Zaulam! —

Ķēniņ, simtkārt sveiks! —

Lai slava varonim! —

Lai slava! —

Slava! —

Slava! —

Zamuels par jaunu paceļ roku, un ļaudis paliek klusu.

ZAMUELS.

Tad dzirdi, izrael! Es jūsu balsij,
Kā jūs to redzat, bijis paklausīgs
Un ķēniņu jums esmu cēlis. Raugiet,
Te, jūsu priekšā, viņš ir tagad stājies —
Un tāds, ka otra jūsu vidū nav!
Bet es — es esmu kļuvis vecs un sirms!
No savām jaunām dienām līdz šai stundai
Pie jums es bijis, jūsu priekšā gājis —
Es visu savu mūžu devis jums!
Še esmu es! Tad atbildiet par mani
Tā Kunga, mūsu dzīvā Dieva priekšā,
Un lai to dzird tā Kunga svaidītais:
Kam laupījis es ēzeli vaj vērsi,
Kam varas darbu darījis, un kuŗu
Es spaidījis kad kārtā netaisnā?
Vaj dāvanas no kā es vācis būtu
Un acis aizvēris, lai neredzētu,
Kur netaisnība notiek? — Atdošu,

Ja es kam viltīgi ko esmu ņēmis!
Nu sakiet — sakiet to!

Brīdi dziļš klusums. Zamuels gaida tautas atbildes.

VIENS NO TAUTAS VECAJIEM.

Nē, netaisnības
Mums darījis tu neesi nekad!

OTRS NO TAUTAS VECAJIEM.

Tu spaidījis mūs neesi nemūžam!

TREŠS NO TAUTAS VECAJIEM.

Nekā tu ņēmis ne no vienas rokas!

DAUDZAS BALSIS TAUTĀ.

Tas tiesa! —

Pareizi! —

Tik tiešām tā! —

Gods mūsu soģim! —

Zamueļam gods! —

Zamuels vēl reiz ceļ roku uz augšu, un iestājas klusums.

ZAMUELS.

Tad lai tas Kungs ir liecinieks pret jums,
Un Viņa svaidītais lai liecinieks,
Ka manā rokā nekā atraduši
Jūs neesat, ko netaisni es ņēmis!

TAUTAS VECAJI.

Tas Kungs un Viņa svaidītais to redz!

DAUDZAS BALSIS TAUTĀ.

Tas Kungs —

un Viņa svaidītais —

to redz!

ZAMUELS.

Uz upuri tam Kungam tad jūs saucu:
Lai pateicamies — uzvaru Viņš devis,
No bezdievīgas rokas glābdams mūs! —
Vēl runāšu ar jums tā Kunga priekšā

Par visām labdarīšanām, ko Viņš
 Ir jūsu tēviem rādījis un jums!
 Jūs grēkojuši daudz, kā jūsu tēvi,
 Ko Mozus veda reiz no Ēģiptes —
 So zemi iemantot: jūs arī daudzkārt
 To Kungu, savu Dievu, atstājuši
 Un aizgājuši kauna pilnos ceļos,
 Kur kalpo Baaliem un Astartēm!
 Un sodīt jūs tas Kungs ir daudzkārt licis
 Tad tautām nešķīstām un bezdievīgām!
 Jūs smagi grēkojuši vēl nesen,
 Kad prasījāt, lai ķēniņu jums ceļu —
 Kā nebūtu vairs jūsu ķēniņš Dievs!
 No amoniešiem Viņš nu jūs ir glābis —
 Vairs Naass smieklā mūžam neliks jūs:
 Gan karu veda Viņa svaidītais,
 Tak īstais ķēniņš jums Jachvē ir pats —
 Tik Viņa rokā sods un pestīšana!
 No sava Dieva neejiet nekad,
 Un nedzenaties pakal nelietībai,
 Nedz tiem, kas palīdzēt un izglābt nespēj,
 Bet Viņam kalpojiet no sirds tik vienam,
 Kas lielas lietas darījis pie jums!
 Bet ja uz ļaunumu ies jūsu ceļi —
 Jūs bojā, bojā jūsu ķēniņš ies!

Zamuels pagriežas pret Zaulu. Tas atkal dziļi viņa priekšā
 nolokās. Tad jaunais ķēniņš griežas pie tautas.

ZAULS.

Par ķēniņu jūs mani vēlējuši.
 Tas esmu es! — Mans pirmais darbs bij karš.
 Tas padarīts! — Kas darāms turpmāk būs —
 Lai palīdz izraeļa Kungs un Dievs!

TAUTAS VECAJI.

Lai palīdz izraeļa Kungs un Dievs!

DAUDZAS BALSIS TAUTĀ.

Lai palīdz —

izraeļa —

Kungs un Dievs!

Kad Zamuels grib pašlaik paaugstinājumu atstāt, pie pakāpēm viņam pretī no ļaužu drūzmas iznāk kāds vīrs un ar zīmēm rāda, ka viņam kas sakāms.

KĀDS GILGALĪETIS.

Es, augstais soģi, esmu gilgalietis,
Bet biju arī Micpā, izvēlēts
Kad tika Zauls par mūsu ķēniņu.
Tad daudz tur bija viņa nievātāju.
(Un ne tik tur, ak, — netrūkst tādu ļaužu
Ar' tepat Gilgalā!). Šie nelieši
Tad runāja: „Ko Zauls mums palīdzēs!
Viņš nabags: mazas cilts un mazu radu!
Vaj tāds par mums lai valda!?“ — Taisnais soģi,
Šos augstprātīgos vīrus sodīt ļauji —
Par savu bezgodību tiem būs mirt!

ZAMUELS.

Lai ķēniņš pats šai lietā tiesu spriež!

ZAULS.

Šai dienā pestīšanu izraeļam
Ir devis Dievs tas Kungs. Nevienam —
Nevienam nebūs nokautam šai dienā tapt:
Ne nāvei kādu ņemt no svētku galda, —
Šai dienā prieks lai mūsu zemē valda!

Kad Zauls runājis, tautā sāceļas lielas gaviles. Cits par citu prieka saucieni veļas kā bangas pa ļaužu jūru.

DAUDZAS BALSIS TAUTĀ.

Pareizi! —

Slava Zaulam! —

Slava ķēniņam! —

Viņš skaists un cēls! —

Viņš gaišs kā saule! —

Viņš dižens varonis! —

Lai dzīvo Zauls! —

Zamuels atstāj paaugstinājumu. Līdzī viņam no laukuma iet tautas vecāji un lielikungi. Viņiem seko Zauls un viņa kara-vīrsnieki. Zauls iet ar paceltu galvu un gaišu smaidu sejā. Mātes ceļ augsti uz rokām savus bērnus, lai tie redzētu ķēniņu.

Sievas un meitas vēcina gaisā krāsainus autus. Saceļas no
jauna prieka saucienu auka.

Lai dzīvo Zauls! —

Lai dzīvo varonis!

Lai dzīvo ķēniņš! —

Slava! —

Slava! —

Slava! —

OTRĀ AINA.

RĀMATA. ZAMUEĻA NAMS.

Plaša telpa ar augstām vaļējām durvīm kreisajā pusē, pa kuŗām,
aiz nama lievenēm, lejāk redzamas dārzā zaļas koku virsaunes.
Otras un trešas tumšām segām aizklātas durvis dibenā un labās
puses stūrī — uz nama dziļākām un blakustelpām. Turpat
labajā pusē, vairāk uz priekšu, loga lūka, pa kuŗu redzami
klingāji un pa tiem ceļš. Galds un sēdekļi.

JOELS.

Vaj tēvs jau zin, ka Zaula vēstneši
Te vakar bij, lai viņam ziņu nestu,
Ka Zauls tā gaida?

ABIJUS.

Nē, viņš nezina to.

Es mūsu kalpiem cieši nosacīju,
Lai tēva netraucē ar tukšām ziņām!

JOELS.

Tas labi! — Zaula sūtņus aizraidījām
Kā pienākas. Neviens mums nevar pārnest,
Ka darijuši būtu mēs ko sliktu:
Tēvs vesels nava, un no uztraukuma
To sargāt — tas ir mūsu pienākums!

ABIJUS.

Bet šorīt, tikko cēlies, gan viņš pats
Jau prasīja, kas notiek kaŗalaukā.
Viņš savas pavēles ar' atcerējās,
Ko Zaulam devis — viņa sagaidīt

Uz upuri, pirms lielā kauja sāka.
Ja viņš ar Zaula sūtniem ticies būtu,
Viņš tūdaļ ceļā dotos un jau tagad
Uz drūmiem nāves laukiem vērtos. Būtu
Tad atliekama sapulce tam gudrā.
Bet mums ir labāk, ja tā notiek drīz!

JOELS.

Jo vairāk darba Zaulam sagādājam,
Jo drīzāk viņš... uz slavas kalna tiks!..

ABIJUS.

Un drīzāk arī no tā lejā velsies!..

JOELS.

Jo augstāki viņš kāps, jo dziļāk kritīs!..

ABIJUS.

Un labāk lauzīs kaklu!..

JOELS.

Dievs lai dod!..

ABIJUS.

Kā dedzin krūtīs deg tas apvainojums,
Ko viņš mums savā augstprātībā metis:
Nē, neaizmirst līdz mūsu dienu galam,
Ko abiem ļauna darījis mums Zauls!..

JOELS.

Ne tikai amatu viņš ņēmis mums
Bet arī mūsu nākamību visu,
Kad kauna apkrauti mēs projām dzīti!
He, katris kalps ar pirkstu rādīt var
Uz mums un sacīt tagad tā: „Lūk, soģi,
Kas nomesti no amata ar kaunu
Kā netaisnieki, kuģi, dāvanu
Un svešas mantas dzīdamies, ir ļauni
Un negodīgi dzīvojuši, minot
Zem kājām visu taisnību un tiesu!..“
Tā mūsu padzīšana sludināta
Ir tautai. Sacīt var nu tā ikviens!..

ABIJUS.

Par ko? Ka mums kāds sniedzis nepiespiests,
Aiz pateicīgas sirds un laba prāta,
No tā, ar ko to svētījis tas Kungs!..

JOELS.

Ar ko mums atmaksāt šo darbu vīram,
Kuņš vakar bij vēl mazs un zems un niecīgs,
Bet šodien liels caur mūsu tēva roku? —
Ak audzē naidu, audzē naidu, brāl!..

ABIJUS.

Nūpat, kā visas zīmes droši rāda
Un kā to vakar Zaula vēstneši
Te liecināja paši, sāk tam klāties,
Kā sen viņš pelnījis! Teic, vīlisti
Nu esot savākuši lielus spēkus.
Zauls esot bailēs. Karavīri bēgot
No viņa lēģera un slapstoties
Pa kalnu aizām un pa klinšu alām.
Ja tāpat iešot vēl tik dažas dienas,
Tad Zaula liktenis jau — kā uz delnas:
Viens būšot viņš ar sauju svešinieku,
Ko savērvējis sev no citām malām
Kā vīrus varenus. Un tagad viņš
Ar ilgām gaidot vecā tautas soģa,
Lai karavīrus viņš tam drošinātu,
Pie upura tiem labu pareģojot.
Jo ilgāk mūsu tēvs nu nokavējas,
Jo ļaunāks paliek Zaula stāvoklis!..

JOELS.

Jo ļaunāks paliek Zaula stāvoklis...
Bet tur ir arī otra puse: zaudēt
Var karu izraels — un jaunas nastas
Var ienaidnieks tam smagi virsū likt!..

ABIJUS.

Kad nav to glābis ķēniņš varemais!..

JOELS.

Tas taisnība! Lai cieš tad tauta arī!
To pati gribējusi, turēdama
Uz slavas pilnas mēles visu laiku
Tik vienu vārdu: „Mūsu ķēniņš Zauls!..“

Abijus ir nostājies pie loga lūkas un raugās uz ceļu klintājā.

ABIJUS.

Bet ko es redzu: divi karavīri
Jāj trakiem auļiem šurp!..

Arī Joels paraugās pa lūku ārā un ar smīnu novēršas.

JOELS.

No karalauka
Būs atkal jauni vēstneši. Tad laikam
Par karsti paliek Zaulam!..

ABIJUS.

Tiešām, virsnieks
Tas kāds un līdz tam viņa bruņu kalps.
Tos prom mēs vadīsim kā vakarējos!..

JOELS.

Tas neizdosies vairs: nāk mūsu tēvs!..

Dibena durvīs, tumšo aizkaru ar roku atbīdot sāpus, iestājas
Zamuels.

ZAMUELS.

Kas tie par jātņiem, kas auļo
Uz šejieni? Tos redzeju no jumta.
Gan vēstis kādas būs no karalauka!

JOELS.

To, tēvs, tev drīzi sacīt spēšu es!..

Joels steigšus iziet pa vaļejām durvīm kreisajā pusē. Tur
redzams viņam uz lievenēm pretī kāpjam kāds virsnieks. Pēc
Isas sarunas Joels vada viņu iekšā.

ABIJUS.

Es baidos, tēvs, ka ķēniņš iedomīgs
Tik nekāro no tevis lepni prasīt,
Lai viņam kalpo kā!..

ZAMUELS.

To redzēsim.

Vēstnesis — virsnieks Jadans godbījīgi nolokās Zamueļa priekšā.

JADANS.

Lai slavēts Dievs tas Kungs un sveicināts
Lai viņa kalps un augstais tautas soģis!

Zamuels paceļ roku, kā atnācēju svētīdams.

ZAMUELS.

Lai mūsu Dieva žēlastība tev! —
No kuņģienes tu nāc?

JADANS.

No karalauka.

Pie tevis mani sūta kungs un ķēniņš.
Viņš atgādināt augstam soģim liek,
Ka viņa paša nosacītais brīdis,
Kad solījies pie upura viņš būt,
Sen klāt, un gaidāms viņš!

Zamuels paraugās uz vēstnesi asi, un viņa pierē ievēlās grumbas.

ZAMUELS.

Tur nevajag

Man atgādināšanas. Zinu pats,
Kas darāms man. Pie upura es būšu,
Kad īstais brīdis tam būs nācis. Ķēniņš
Lai gaida!

JADANS.

Augstais soģi, iespējams

Tas nava vairs! Ikkatra lieka stunda
Var nest mums lielu postu! Kavēšanās
Sēj šaubas mūsu pulkos nāves-launas:
No stiprā ienaidnieka bailes aug,
Un jo mums vairāk šaubu, nedrošības,
Jo lielāka kļūst ienaidnieka drosme! —
Nē, augstais soģi, ķēniņš negaidīs:
Ja vēl tu kavējies — viņš kauju sāks
Ar upuri, ko pats tam Kungam nesīs,
Vaj ar' bez tā! To ķēniņš sacīt liek.

ZAMUELS.

Tad Zauls man pavēles jau dod?!

JOELS.

Nu redzi.

Mans tēvs, ka labi atmaksā tev Zauls
Par to, kā godā to un varā cēlis!..

ABIJUS.

Viņš tevis doto varu smagi liek
Tev pašam arī just — un kas vēl nebūs!..

JADANS.

Ko teikt man, augstais soģi, ķēniņam
Par atbildi no tevis?

ZAMUELS.

To, ka es

No viņa pavēles šē nesagaidu:
Kas viņam teikts, to viņš lai labi zina;
Kas man ir darāms, to es zinu pats!

JADANS.

Mans pienākums tad šē ir izpildīts.

Vēstnesis nolokās Zamueļa priekšā un kopā ar Joelu, kas viņu pavada, iziet pa durvīm kreisajā pusē. Šām pašām durvīm tuvojas arī Abijus un paraugās pa tām ārā. Zamuels ir sevī par ko nemierīgs un tad grimst kā pārdomās. Viņam tuvojas Abijus.

ABIJUS.

Mans tēvs, jau atnākuši tavi draugi
Un vecaji. Tie dārzā kavējas
Un gaida, sēdi svarīgo kad sāksi.

ZAMUELS.

Lai viņi nāk! Es arī drīzi būšu.

Zamuels iziet pa durvīm dibenā uz nama iekšējām telpām, Joels atgriežas pa lieveņa durvīm atpakaļ.

ABIJUS.

Tāds iesākums bij ļoti labs. Tēvs jūta,
Kā čūska kož, ko nesis azotē!..

JOELS.

Būs labas arī beigas. Tēvam vara
Vēl it kā snauž. Tā mums ir jāmodina —
Un tava vara, Zaul, tad drupās birs!..

Joels iet ārā pa durvīm labajā pusē. Turpat iet arī Abijus un runā, kā aizejošam brālim, kā pats sev, kā mēr uz lievenēm sāk pulcēties nākamās sapulces dalībnieki.

ABIJUS.

Ja dāvana, ko ņem kāds, liek tam krist,
Tad, Zaul, tev jākrīt ar', jo tava vara —
Tik dāvana no mūsu tēva rokas!..

Istabā pa lieveņa durvīm sanāk sapulces dalībnieki: Zamueļa piekritēji no tautas vecajiem — Kedars, Jobs, Anoks, Cadoks — un lielikungi un draugi — Karmus, Zavats, Azers, Kanans, Pasurs. Klusām viņi pārmij savā starpā kādus vārdus un nosēžas. Drīz dibena durvīs parādās arī Zamuels, un visi sanākušie pieceļas kājās. Zamuels ieņem savu vietu viņu vidū. Kad Zamuels devis viņiem zīmi, tie nosēžas par jaunu savos sēdekļos.

ZAMUELS.

Lai slavēts izraeļa Dievs! Jūs sveicu
Es Viņa vārdā, kas šē atnākuši
Uz lēmumu par lietu, kuŗa visiem
Mums sirdij tuva! Bet vispirms: kas jums
Par tautas vajadzībām, mani draugi —
Par viņas gaismu vaj par ēnām sakāms?

KEDARS.

Man aizrādāms ir novērojums bēdīgs:
Kopš laika, kamēr iecelts mums ir ķēniņš,
Vairs tautas vecāji tās cieņas neredz,
Ko viņiem dot bij senāk tautai prieks!..

JOBS.

Mans vērojums nav mazāk bēdīgs, soģi:
Grimst senie tautas tikumi kā tumsā,
Un tautas svētās ierašas iet bojā, —
Jauns gars ir nācis tautu postā vest!..

ANOKS.

Kaut nevainīga šķiet, tak posta-droša
Ar svešām ciltīm tautas draugošanās

Pie mums jo dienas vairāk zeļ: ko Mozus
Ir svēti liedzis — viegli darīts tiek!..

CADOKS.

Kā rūgtu ziedu sasirguši augļi,
Ir elku-kalpība, kas atkal visur
Jo drošāk galvu mūsu tautā ceļ;
Bet — sodu glabā mūsu tēvu Dievs!..

ZAMUELS.

Tumst debeši, pirms negaiss uznāk bargs:
Tad — savā vietā, tautas draugs un sargs!

KARMUS.

Uz dīvainu man lietu jāaizrāda:
Ka mūsu celtais ķēniņš Zauls ap sevi
Jo dienas vairāk pulcē svešu ļaužu,
Kas vareni ir spēkā, — tas kas ir!..

ZAVATS.

Tas tiešām tā: šķiet, drīzi pieredzēsim,
Ka savējie kā pabērni pie malas,
Bet virsniekos un augstās goda vietās
Tik svešinieki pie mums celti kļūs!..

AZERS.

Mēs mūžam esam karā — Dieva ziņa:
Jo zemi šo mums svēti sargāt nākas;
Bet ja ko uzvaram — ne izdeldējam,
Tik ņemam vien kā rūsu sev to klāt!..

KANANS.

Ar svešām sievietēm mūsu vīri pinas,
Ko uzvarētās zemēs ieguvuši:
Nav tāļu stunda, kad vairs nezināsim,
Kas izraeļa, un kas pagāns svešs!..

ZAMUELS.

Kur zeltu rokam, dzelzs kad rokā krit —
Vēl lāpstas nenosviest, vēl strādāt rīt'!

PASURS.

Mums manta kūst kā vaski ugunī:
Daudz saradies mums jaunu izdevumu,
Par kuņiem senāk nebij jausmas vēl.
Tos uzliek ķēniņš mums un viņa nams
Un amati, kas cēlušies no jauna,
Kopš ķēniņš valda — tas ir tiešām tā.
Tak uzvaras, pie kuņām ķēniņš drošs
Ved kara pulkus, vairo tautas godu.
Ne manta tautas spēks, bet viņas gods,
Un kur tas zūd — tur neizbēgams sods!..

ZAMUELS.

Tas gudris vārds, ko teici, vecais draugs:
Par tautas godu turēt acis modras,
Būs ailaž mums, kam tauta vēl ir mīļa! —
Jums visiem pateicos es, mani draugi,
Par jūsu rūpēm! Sērgas grūtas tās,
Kas mūsu tautā grauzties iesākušas.
Mēs domāsim, kā viņas atkal dziedēt —
Mēs domāsim, un padomu dos Dievs!
Ar jaunu mēnesi mēs sanāksim
Uz spriešanu, ne tikai draugu pulciņš,
Bet tautas vecaji no visām ciltīm,
Un sūtītie no pilsētām un ciemiem
Ar' šurpu nāks. Šās lietas svarīgas
Tad aplūkot un izspriest nāksies mums.
Bet nu par to, kas manu sirdi ilgi
Un smagi spiedis. Jūsu balsi dzirdēt
Es gribu: vaj tas ir tā Kunga prāts,
Ko savā sirdī sen jau dziļi nesu. —
Tas zināms ne tik man, bet visiem jums,
Ka amaleks, mums ienaidnieks vissensais,
Nu draudzībā sāk izraeli pīt.
Jau viņu ķēniņš, Agags viltīgais,
Ir licis vēstnešiem pie Zaula doties
Un saldiem solījumiem draugos vilt.
Un Zauls nav viņa sūtņus izdeldējis,
Bet it kā draugus uzņēmis vēl tos.
Tas, tautas draugi, sāp! Vēl neatriebts

Ir viss, ko izraēlam amaleks
Bij ļauna darījis, kad kādreiz Mozus
No Eģiptes šurp veda savus ļaudis.
Tie izslāpušo, gurdo izraeli
Caur savu zemi nelaida, bet to
Vēl aplaupīja, atņemdami lopus,
Un ļauni kava mūsu sievas, bērnus.
Cik ilgi tas, kopš dzīvo izraels
Jau savā zemē, bet vēl nemaksāts
Ir amalekam grūtais nāves parāds!
Nu, kad tas izraeli augam redz,
Viņš gudrā viltībā grib acis mānīt
Un parādrakstu mums no rokām ņemt!
Vaj būt tam tā? Ko, draugi, sakat jūs?

KARMUS.

Ne mūžu mūžos nedrīkst tā tas būt!

KEDARS.

Tas apsmieklis mums būtu rūgts un kauns!

ZAVATS.

Mums amaleks — tik mūža ienaidnieks!

AZERS.

Īsts tautas draugs tik nāvi vēlēš tam!

PASURS.

Tam atriebt — to mēs tēviem parādā!

ANOKS.

Ne draugoties būs Zaulam, — karu vest!

KANANS.

Lai nolādēts, kas viņu saudzēt grib!

JOBS.

Šo tautu izdeldēt un visu, kas ir tās!

CADOKS.

Lai mirst ik vīrs, ik sieva un ik bērns!

ZAMUELS.

Lai mirst! Un visa viņu manta
Lai bojā iet ar viņiem pašiem līdz!
Ne kazlēna mums nebūs ņemt no viņiem,
Lai neteiktu neviens, ka izraels
Šo tautu sitis laupījuma labad!
Lai zina visas ciltis pasaulē,
Ka savus ienaidniekus bargi soda
Tas Kungs un izraēļa Dievs, ja Viņu
Un Viņa tautu nievā! — Mani draugi,
Šis jūsu spriedums, vienprātīgs un cēls,
Man sirdi drošina: nu gaišāk mūsu
Jachvē's man redzams gudrais, svētais prāts! —
Kā nolemts tas, tā būs tam arī notikt:
Tā Kunga vārdā Zaulam pavēlēšu
Uz kaŗu iet, kad brīdis tas būs nācis —
Uz to lai svētī viņu Dievs tas Kungs! —
Nu pienākums sauc mani turpu doties,
Kur mums Jachvē pret Baalu ceļ šķēpu:
Tur upurēt es gribu. — Sveiki jūs!
Lai slavēts izraēļa Kungs un Dievs!

VISI SAPULCES DALĪBNIEKI.

Lai slavēts izraēļa Kungs un Dievs! —

TREŠĀ AINĀ.

IZRAEĻA KAĶA-NOMETNE GILGALAS TUVUMĀ.

Ķēniņa telts. Dibenā, pa telts plašo un neaizklāto eju, redzams laukums ar kaŗa-teltīm. Pie telts sienām Zaula bruņas un ieroči. Priekšā galds un sēdeklis. Pie telts ejas ārpusē, bet labi redzami arī no iekšpuses, stāv abās pusēs pa bruņotam sargam-kaŗavīram.

Laukumu aiz telts apgaismo spoŗa saule, bet telī pašā ir krēslains.

No tāluma nāk tumŗa dunoŗa — juceklīgs troksnis no kaŗa-pulku nometnes.

Zauls sēd domās nogrimis un ārienē nekā nevērodams.

Telts ejā parādas Abners, pie kam telts sargi, ieročus noliekdami, godbijīgi palaiŗ viņu gaŗām.

Abneram ienākot, Zauls iztrūkstas no savām domām un pieceļas kājās.

ZAULS.

Ar jaunām vēstīm, brālēn? Kādas tās?

ABNERS.

Kaut jaunas — nava patīkamas viņas.

ZAULS.

Kas noticis? Vaj vilisti jau uzbrukt Mums sākuši?

ABNERS.

Nē, tas gan nava vēl.

Bet mūsu izlūki no jauna ziņas
Mums drošas nes, ka savus lielos spēkus
Tie kopo Mikmasā, no kurienes
Tad gaidāms viņu gājiens — arī šurpu
Uz Gilgalu, ja mēs tepat joprojām,
Kā apburti, uz vietas mīnāsimies!

ZAULS.

Vaj kalnu pārejas no Mikmasas
Ir labi apsargātas?

ABNERS.

Labi, ķēniņ:

Šo uzdevumu svarīgo ir ņēmis
Uz sevis mūsu cēlais varonis —
Tavs dēls. Kur Jonatans un viņa zobens,
Tur nava mums ko būties!

Ķēniņš uz brīdi kā apskaidrojas, un viņa sejā ir sēri-laimīgs smaids.

ZAULS.

Jonatans —

Mans dēls!.. Sirds gaiša paliek, kad par viņu
Es domāju... Bet it kā tālas ēnas
Ar' zogās klāt... No kara karā ejot
Es vienreiz mājās nepāriešu vairs...
Tad manā vietā pretī gaišām dienām
Būs viņam izraeli vest... Ak sargā
No veltām briesmām viņu, Abner: jauns
Ir viņš un straujš!..

ABNERS.

Kā varonim tas klājas.

Bet arī dziļi apdomīgs var būt. —
Pie karapulkiem lielu cienīšanu
Un uzticību iemantojis viņš:
Ar viņu tie caur uguni ir mierā
Un jūru iet — un uzvara tam droša!
Tā Gebā viņš ar sauju varoņu
Nesen kā pērkons grāva vilistus,
Tos izkaisīdams visos zemes vējos —
Mums rokās bij viss viņu lēģeris! —
Ne velti runā tagad mūsu zemē,
Ka Jonatana dēļ nu tapis smirdots
Priekš vilistiem viss izraels... Nu atriebt
Šo slavas darbu mūsu Jonatanam
Ir zvērējušies viņi. — Mūsu posts —
Ka nevaram mēs kaujas sākt, kad nākas!

ZAULS.

Jā, tā ir nelaime! — Ak Zamuel!..

ABNERS.

Ikkatra diena, katra stunda, kuŗu
Mēs nokavējam, dārgi maksāt var!
Iet neglītas pa karapulkiem baumas:
No stiprā ienaidnieka Zauls un Abners
Tā nobijušies, ka vairs nedrīkstot
Tam pretī doties. Vilisti nu nāksot
Uz Gilgalu — un vai tad izraeļam!..
Un tādu runu mulsināti, bēg
No pulkiem cilvēki jo dienas vairāk.
Jau ērkšķu aizās, klinšu alas
Ir pilnas aizbēgušu karavīru,
Un retākas jo dienas rindas kļūst...
Ja mums vēl ilgāk velti jānīkst tā,
Tad vieni paliksim mēs klajā laukā!

ZAULS.

Jā, brālēn! Tālāk nepanesama
Ir arī man šī gaidīšana! Laikam

Tā tiesājamam ir, kad gaida
Viņš sava sprieduma no tiesas,
Kas brīvos to, vaj arī važās kals!..

ABNERS.

Un kadēļ tā? — Ka vecais tautas sogis
Pats netur sava vārda! Septiņas
Jau dienas gaidām viņa — gaidām velti,
Kaut paša nosacītais laiks jau garām!
Ko tas gan nozīmē? — Tā — spēlēšanās
Ar mūsu likteni, ko nevar ļaut!

ZAULS.

Pie tautas liela vara viņam: darīt
Pret viņa gribu — bīstami! Bez tam
Viņš man kā tēvs... kam pateicības esmu
Es parādā tik daudz!.. Ko darīt, Abner?..

ABNERS.

Ir visam robežas — un varai arī!
Un paklausība — laba; bet kur tai
Par upuri var tautas dzīve krist —
Tā jāatmet, un jātop pašam brīvam!

ZAULS.

Vaj ziņu nav, kas mums ko nojaust liek —
Ka atstāt Rāmatu viņš sataisītos?..

ABNERS.

Nekādu! Arī nedomā viņš, šķietās,
Tik drīzi kustēties. To izmanīju
Es, tavu vēstnesi vēl izjautādams.

ZAULS.

Ko zina viņš? Vēl vairāk, nekā vārdus,
Ko nesa tas no Zamueļa man:
„Kas viņam teikts, to viņš lai labi zina;
Kas man ir darāms, to es zinu pats!“ — ?

ABNERS.

Viņš redzējis, ka Zamueļa dārzā
Daudz vecu vīru pulcējušies. Bijis

Valsts mantaszinis Pasurs ar' starp tiem
Un daži tautas vecaji. Bez šaubu,
Tur viņi pulcējas uz pārrunām,
Kas turamas tiem slepenībā. Vaļas
Nav Zamueļam nākt: lūk, viņam savas
Tur sapulces ar gudru plāpāšanu
Pie prātā sastingušiem baltbāržiem!
Bet mums lai viss te brūk — un sakaušanas
Lai rūgtais apsmieklis par daļu tiek!

ZAULS.

Ko darīt mums — ko darīt, Abner, mums?..

ABNERS.

Bez tam man vēstnesis vēl arī teica,
Ka veco soģi viņa dēli kūdot
Pret tevi. Sprostā likt šos putnus nācās,
Ne tik no amata vien atcelt tos!
Par velti žēlīgs bijis tu pret viņiem —
Par lēnību nu maksā tie ar viltu:
Kaut kas tur Rāmatā tiek perināts —
Mums acis jātur vaļā! — Bet jau šodien
Mums jāmeklē ir ceļš, no mūsu ļaunā
Un kļūmā stāvokļa kā ārā tiekam,
Un jāatrod tas drīz — tūlīt, tūlīt —!

ZAULS.

Ko darīt, Abner, mums — ko darīt mums?!.

ABNERS.

Tev, ķēniņ, upurēt būs šodien pašam —
Kā to jau lēmām reiz: nu ir tas brīdis!

ZAULS.

Bet Zamuels?.. Ko teiks tad Zamuels?!.

ABNERS.

Vairs gaidīt nevaram ne stundas, ķēniņ —
Ja negribi, ka tava slava krīt,
Ka izraels tiek kauts un lielā kaunā
Smok visa mūsu zeme, ka tu pats

Un dēls tavs varonis par bēgļiem topat,
Vaj ar' par gūstekņiem, ko ienaidnieks
Ar apsmieklu pa savu zemi vadās
Kā zvērus, būros slēgtus!.. Vaj tā būt?
Kā grūtās mokās ceļ ķēniņš uz augšu rokas.

ZAULS.

Ak nē!.. Ak nē!.. Lai notiek, kā tu gribi!..

ABNERS.

Lai tavu apņemšanos svētī Dievs!

ZAULS.

Vaj viss priekš upuŗa jau sagatavots?

ABNERS.

Jā, viss: jau priesteri ir darijuŗi
Ko vajag, lopi upurim ar' vesti...
Dzi' — kā tur tumŗi dun pa lēŗeri!
Ir ļaudis nemierā ar gaidiŗšanu:
Vēl stunda ŗaubu, aizdomu un baiļu —
Un tukŗs būs mūsu lēŗeris, un nāve mums!

ZAULS.

Nav mana vaina, Samuel — es eju!

ABNERS.

Nu esi, kas tu bijis — droŗais Zauls!

Zauls un Abners atstāŗ telti. Atskan taure. Dunoŗa kaŗa-
nometnē pamazām norimst.

Telti iesteidzas jauneklis — ķēniŗa bruŗnesis Ardots. Sargi at-
stāŗ savas vietas un arī ienāŗ telts iekŗpusē.

ARDUS.

Vaj ziniet, puiŗi: tas labi gan, ka nu man vēl ŗitā
izgāŗja. No sava kunga un ķēniŗa es varētu būt
nopelnŗjis labu bāŗienu par savu nokavēŗanos: viņŗ
atlaida mani uz vienu stundu, bet es esmu bijis
projām tris. Tas nav joki ŗitādā laikā, kad kaut
kuŗu brīdi var sākties kauja... Nu toties darbs
jāpasteidzina!

Ardus sāk spodrināŗ kādas ķēniŗa bruŗas.

PIRMAIS SARGS.

Kur tad tu tā nokavējies?

OTRAIS SARGS.

Lūk, karavīrs, kas no karalauka ciemā iet!

ARDUS.

Jā! — Varbūt jau šodien mēs iesim uz kauju un nezin kad pārnāksim mājā.

PIRMAIS SARGS.

Taisnība gan: tad ar to pārnākšanu kā nu ir, tā ir!

OTRAIS SARGS.

Laikam vēl aizskrēji pie tēva un mātes, smuko puisīt?

ARDUS.

Bet kad ir vēl kas labāks kā tēvs un māte!

PIRMAIS SARGS.

Ā —!

OTRAIS SARGS.

Ā —!

ARDUS.

Ā —!

Ardus un abi sargi priecīgi smejas.

PIRMAIS SARGS.

Skaties: tādām jau sava draugaļa —!

OTRAIS SARGS.

Vēl pienazobi nav izkrituši un zobena arī vēl nevar kustināt, bet — jau uz tādām lietām —!

Ardus paķer kādu ķēniņa šķēpu un draudīgi atvērējas ar to pret runātāju.

ARDUS.

Tu gribi —?

Abi sargi lielās bailēs atlec par gabalu nost.

PIRMAIS SARGS.

Ā — a! — vaj tu nepilnīgs!

OTRAIS SARGS.

No tāda izskata vien jau jākrīt gaŗ zemi — lai Dievs no sitiena pasargā!

Ardus priecīgi pasmejas un tad sāk trēt un asināt to pašu šķēpu.

ARDUS.

Šķēps atcirsts. Bet tam vajag asam būt. Tiem pagāna vīlistiem ir briesmīgi cietas bruņas: pēc katras kaujas liels darbs ar šķēpu trišanu!

PIRMAIS SARGS.

Ķēniņš laikam stipri cērt?

ARDUS.

To vajadzētu tev redzēt. Tie ir tādi sitieni, ka nepieradušam mati slienās stāvu tos redzot vien. Un ienaidnieki krīt no tiem krustu un šķērsu — cits bez galvas, cits pāršķelts no pleca līdz jostas vietai. Es no iesākuma aiz bailēm un prieka trīcēju un drebēju vien, bet nu esmu jau pieradis. Kā ķēniņš, tā kaujas vēl tikai viņa paša dēls Jonatans — citi neviens!

PIRMAIS SARGS.

Vaj smags ir tas šķēps? Dod palūkot!

Cilā šķēpu rokā kā uz cirtienu.

Ā — nūdie,

ir gan svars! Tāda es ilgi valdīt nevarētu — nē, nē!

Pēc šķēpa ziņkārīgi sniedzas arī otrais sargs.

OTRAIS SARGS.

Lai tas Kungs ir žēlīgs!

Sniedz šķēpu bruņnesim atpakaļ.

Kas tad tā vairs par kaŗošanu, kad jācilā šitāda riestava!

ARDUS.

Bet mana kunga, mūsu ķēniņa rokā viņš ir kā viegls spieķis.

Trin stipri šķēpam kādu vietu.

Sasodīts! Tur rūsa tikusi klāt — laikam no kāda nolādēta vīlista asinīm. Nešķīsta sula. Bet tā nevar tur palikt!

PIRMAIS SARGS.

Tu gan laikam savu kungu stipri mīlo?

ARDUS.

Es — ? Kā tu vari vēl tā prasīt! Vairāk kā savu dzīvību!

OTRAIS SARGS.

Vaj viņš ir tik labs?

ARDUS.

Viņš ir tas labākais kungs, kādu es jēl kad redzējis: taisnīgs, augstsirdīgs, cēls!..

PIRMAIS SARGS.

Bet saka jau arī, ka viņš esot bargs un briesmīgs.

ARDUS.

Pret neliešiem — pret tiem, kam blēdīgas sirdis, kam zemas sirdis, kam netīras sirdis... Citādi es otra tik laipna kunga nezinu. Viņš ir mūsu kungs un ķēniņš, bet neviens nav priekš viņa ne par nabagu, ne par zemu. Es esmu redzējis, ka viņš kalnos ar skrandainu ganu sēd uz viena akmens un runājas ar viņu kā ar savu brāli. Un žēlīgs! Reiz akmeņu cirtējiem, kuņiem bij pietrūcis maizes, viņš atdeva visu, kas mums bija līdzī pārtikai, un paši mēs trīs dienas iztikām pavisam neēduši...

OTRAIS SARGS.

Bet ja nu viņš kādreiz kaņā kristu — ko tad — ?

ARDUS.

Tad es kautos par viņu, kamēr mani sakapātu gabalos, un ja viņu atriebt man nebūtu iespējams, tad es nokautu pats sevi!

Ārā atskan taure — zīme, ka ķēniņš griežas atpakaļ uz savu telti. Sargi izmanās pa telts eju ārā un nostājas savās vietās.

Ardus novēršas pie malas, kārto telts kaktā kādus ķēniņa ieročus un drīz pazūd kādā telts sāņu telpā. Ārā, no kara nometnes, dzirdami ļaužu saucieni: „Lai dzīvo mūsu ķēniņš! — Slava varonim! — Lai dzīvo Zauls!“ — Telts ieejā parādās Zauls un Abners.

ZAULS.

Nu padarīts! Bet man ir jāatzīstas,
Ka vieglāk bij man smagā kaujā iet!..

ABNERS.

Ar soli šo, kas bijis tev tik grūts,
Ir panākts daudz: kaut cīņa nav vēl sākta —
Jau uzvarai ir pamats cieši likts!

ZAULS.

Lai žēlīgs man tas Kungs un Dievs, ja slikti
Es darījis! Bet zina Viņš: ne tiši
Es nepaklausīgs ticis Zamueļam!..

ABNERS.

Ja runāt var par kādu grēku te,
Tad vainīgs Zamuels ir tikai pats!

ZAULS.

Bet kā par visu domās tauta?..

ABNERS.

Dzirdi,
Ko domā tā: „Lai dzīvo ķēniņš Zauls!“
Tur atbilde tev skan!

ZAULS.

Bet Zamuels?..

ABNERS.

Būs pikts un šķendēs baltā bārdā, draudēs
Varbūt — tas viņa dabā. Nebaidies!

Teltī iesteidzas virsnieks Arims un nolokās ķēniņa un kara-
vadoņa priekšā.

ARIMS.

Mans kungs un ķēniņ, vēsts man nesama!

ZAULS.

Kas tā par vēsti? Runā!

ARIMS.

Tautas sōģis

No Rāmatas nāk mūsu lēģerī.

ZAULS.

Nāk sōģis — ?

ARIMS.

Jā, mans ķēniņ!

ZAULS.

Zamuels — ?!

Ķēniņš ir kā samulsis. Viņš paraugās apkārt ar tādu kā sāpošu skatu un tad noliec galvu kā dziļās domās.

ABNERS.

Arimam.

Tu vari iet!

Virsnieks atkal nolokās kā ķēniņa tā karavadoņa priekšā un atstāj telti.

ZAULS.

Man bailes, Abner!..

ABNERS.

Zauls,

Kuŗš karstā kaujā, būdams viens pret desmit,
Ir nāvei droši acīs vēries — Zauls
No veca, nespēcīga vīra bīstas,
Kas stāv ar vienu kāju kapā jau!

ZAULS.

Es jūtu — tumšas drausmu ēnas viešas
Starp mani un starp viņu, manu tēvu:
Viņš mani atmetīs un apkraus lāstiem —
Viņš Dieva sodību pār mani sauks!..

ABNERS.

Vaj tas ir ķēniņš varens, kas tā runā — ?
Saidz, bruņunesēj, šķēpu ķēniņam!

Bruņnesis ienirst teltī, pienes un pasniedz ķēniņam šķēpu, un Zauls to arī saņem.

ZAULS.

Bet ko lai saku viņam — Zamueļam?..

ABNERS.

Tev rokā šķēps: tu esi kungs un ķēniņš!

Zauls brīdi domā. Ārā, tuvu teltij, atskan kaņavīru saucieni: „Slava mūsu ķēniņam! — Slava drošajam varonim! — Lai dzīvo Zauls!“ — Ķēniņš it kā atmostas no grūtiem murgiem un lepni saslienās.

ZAULS.

Es esmu ķēniņš — jā!

CETURTĀ AINA.

IZRAEĻA KAĶA-NOMETNE AMALEĶIJĀ.

Vidū ķēniņa kaķa-telts ar aizklātu ieeju, pie kuņas stāv divi apbrūņoti sargi-kaņavīri. Abās pusēs citas, mazākas teltis ar brīvām ejām starp tām — virsnieku mitekļi.

Tālumā brīžam dzird tauņu dūcienus, kaķa klaigas un tumšu dunoņu.

PIRMAIS SARGS.

Nav liela prieka stāvēt te kā stabam,
Kad citi kaujā lielu slavu gūst!

OTRAIS SARGS.

Tas tiesa: slavu — tomēr arī nāvi!

PIRMAIS SARGS.

Kas beigts, tas beigts! Bet dzīvotājs kas paliek,
Tas sev ko labu arī mantos: guvums
Šai kaķā nebūs mazs!

OTRAIS SARGS.

Vaj nedzirdēji,
Ko ķēniņš jau pirms kaķa sludināja?

PIRMAIS SARGS.

Nu ko? Es nedzirdēju tā, jo ūdens
Uz kalnu avotu tad gāju kungam...
Tik vēlāk ļaudis šķendās gan par ko...

OTRAIS SARGS.

To pavēli es zinu vārds pa vārdam,
Ko vecais tautas sōgis Rāmatā,
Uz karu nākot. ķēniņam ir devis.

PIRMAIS SARGS.

Ko pavēlējis Zamuels?

OTRAIS SARGS.

Tad klausies!

„Tā saka tas Kungs Cebaot: Es to gribu piemeklēt,
ko amaleks izraēlam darījis, ka viņš pret to ir cēlies
uz ceļa, kad izraēls nāca no Eģiptes. Ej un kauj
amaleku, izdeldiet visu, kas tam pieder, un netaupi
viņu, bet nokauj ir vīrus, ir sievas, ir bērnus, ir
zīdāmos, ir vēršus, ir avis, ir kamieļus, ir ēzeļus!“

PIRMAIS SARGS.

Par daudzi bargi — visu kaut un kaut!..

OTRAIS SARGS.

To amaleķieši ar' pelnījuši!
Tik — kur tā celsies ieguvums šai karā?

PIRMAIS SARGS.

Nu — tā jau nebūs! Vaj tu nedzirdēji,
Ko sprieda vēlāk virsnieki un ļaudis?
Kas nīkulīgs, to kaut, bet taupīt visu,
Kas labs un derīgs kara laupījumam.
Tik ķēniņš grib, lai pilda pavēli,
Ko devis vecais sōgis niknu. Citi
Tai nepiekrīt — ne Abners, Jonatans...

OTRAIS SARGS.

Tur vēl kaut kas var iznākt — liec to vērā!..

Ķēniņa telts pārzinis Ets pašķir ieejas aizklāju un iznāk telts priekšā, turēdams ko rokā, bet pagaidām no sargiem vēl slēpdams.

ETS.

Ē, diedelnieki, vaj vēders jums nav sācis dumpi celt, tas ir, ja viņš ir jūsu apakšnieks; bet ja viņš ir jūsu kungs un ķēniņš, kā tad jūs domājat sava kunga un ķēniņa prasījumus izpildīt?

PIRMAIS SARGS.

Vaj tev kas ir pie rokas, Et?

ETS.

Ir ar'!

OTRAIS SARGS.

Vaj zini, draugs: cik mūsu ķēniņš varens, Tik tu man liecies līdzietīgs un labs!

PIRMAIS SARGS.

Lai izdodas tev viss, ko sirdī vēlies!

OTRAIS SARGS.

Bez likstu — gaiša diena tev lai mūžs!

ETS.

Re, kāda valoda spruka vaļā, un cik viegli var cilvēkus labus padarīt! Es redzu, ka jūsu ķēniņš ir daudz varenāks par manu ķēniņu, jo es nekad tā nemelšu kādas ēsmas dēļ. Nu, tad baudiet ko no mana ķēniņa labuma, lai jūsu ķēniņš jūs pārāk nedancina, jo tāpat jau māte arī jūs dzemdējusi, kaut arī tādi vēdera kaņavīri vien esat izdevušies!

Ets pasniedz katram sargam gabalu maizes ar sieru, ko tie tūlīt kāri ēd.

PIRMAIS SARGS.

Ko dod, ir gardāks, nekā tas, ko runā!

OTRAIS SARGS.

Kad tā ko sniedz, tad runāt var, kas tīk!

ETS.

Veseli ēduši! Kā jau nu ir, tā ir... Bet man nu jāiet atkal savās gaitās.

Ets ieiet teltī atpakaļ un aizvelk telts ieejas aizklājus cieti. No labās un kreisās puses telts priekšā iedāk pa pulciņam kaŗavīru.

PIRMAIS KAŗAVĪRS.

Ā, tur jau citi arī nāk! Nu, kā tad gāja labi pa jūsu pusi, kur kaujas Abners un Jonatans?

OTRAIS KAŗAVĪRS.

Lieliski! Juka tie amaleķieši tikpat kā auni, kad vilki ieklupuši viņu barā!

TREŠAIS KAŗAVĪRS.

To jau es domāju, kad uz šo kaŗu nācām, ka tā ies: tie nav mūsu pretinieki. Nudie!

CETURTAIS KAŗAVĪRS.

Kad jau amoniešus un vīlistus mēs tā kaujam, ko tad nu par amaleķiešiem runāt!

PIEKTAIS KAŗAVĪRS.

Bet ka jūs zinātu, kā mūsu ķēniņš Zauls pļauņ — un tad tādus vien meklē, kas lielāki un bruņās!

SESTAIS KAŗAVĪRS.

Bet arī pats ķēniņš nebūs to izdarījis, ko Jonatans: es dzirdēju runājam, ka viņš sagūstījis dzīvu tā kā vaj pašu amaleķiešu dievu — par visu tiesu!

PIRMAIS SARGS.

Tad redz, ku' muldoņa: vaj ķert var Dievu?!

OTRAIS SARGS.

Ar Dievu, puisi, nav tik vieglis joks!

PIRMAIS SARGS.

Un jūs ar' laikam gāzāt lielus darbus?

OTRAIS SARGS.

Nevis ar šķēpiem — mēlēm viņi cērt!

PIRMAIS KAĶAVĪRS.

Kas tad šitie tādi par vīriem?

OTRAIS KAĶAVĪRS.

Tie ir divi gudri šliekšņa jātnieki!

TREŠAIS KAĶAVĪRS.

Jūs izliekaties man tādi prātavēderi, kuŗi apsargā tukšus gliemēža vākus un pie tam domā, ka pārlei no tam kāds labums!

No kreisās puses ienāk telts priekšā trīs virsnieki — Zimrons, Jādans un Pallus.

ZIMRONS.

Kā jūs te meklējat?

JADANS.

No kaujas lauka

Tie atmukuši!

PALLUS.

Sist šos neliešus!

PIRMAIS KAĶAVĪRS.

Mēs ievainoti. Esmu galvā ķerts!..

OTRAIS KAĶAVĪRS.

Man cirtiens pakaust!..

TREŠAIS KAĶAVĪRS.

Man ciska pušu!..

CETURTAIS KAĶAVĪRS.

Man roka tā kā izmežģīta liekās!..

PIEKTAIS KAĶAVĪRS.

Man vaina mugurā!..

SESTAIS KAĶAVĪRS.

Man drusku lejāk!..

Virsnieki klausās, ko kaŗavīri runā, un sāk smieties.

ZIMRONS.

Tad visi cīnītāji lieli!..

JADANS.

Algu

Tiem ķēniņš bagātu bez šaubām dos!..

PALLUS.

Tik gaidiet, sliņķi, tā pie sirds jums ies!..

PIRMAIS KAĶAVĪRS.

Vaj ziniet: tad nav labi!..

OTRAIS KAĶAVĪRS.

Labāk iesim!..

TREŠAIS KAĶAVĪRS.

Mums slimām vietām var vēl zāles nākt!..

ZIMRONS.

To pelnat arī: būtu ieguvuši
Kaut ko priekš sevis pašiem labu, glēvie!..

JADANS.

Jel tauku aunu vakariņām!..

PALLUS.

Meitas

Ar' ienaidniekam brangas!..

CETURTAIS KAĶAVĪRS.

Vaj ir brīv — ?..

PIEKTAIS KAĶAVĪRS.

Tad iesim: man uz labiem auniem zobs!..

SESTAIS KAĶAVĪRS.

Man meitiets labs, nudie, pa prātam būtu!..

Visi kaķavīri steigšus aiziet starp teltīm kreisajā pusē.

ZIMRONS.

Vaj tas ir brīvs? Tā prasīja tas lempis.
Tik saki jā — un ak, kā grābs tad tie!

JADANS.

Kaut ķēniņš teica netaupīt nekā,
Man tomēr šķiet, ka pārāk bargs viņš nebūs,
Ja arī laupījumu kādu gūstam.
Tā trakā pavēle ir soģa griba.
Bet — vecais baltbārdis nav kungs par mums!

PALLUS.

Man liekas ar', ka visu iznīcināt,
Kā Zamuels to prasa, neprāts liels!
Vaj amalekam vērši grēcīgāki
Un auni dullāki kā izraēļam?
Kaut vīrus, večus, bērņus, zīdāmos —
To vēl es saprotu. Bet jaunas sievas — — ?
Es nebūtu tik traks!

ZIMRONS.

A—a, es protu,
Par ko tev līdzcietīga sirds!

JADANS.

Bet iesim,
Kur ķēniņš licis. Var jau būt, ka tiešām
Ir palīgs Jonatanam vajadzīgs.
Ar Abneru pret ienaidnieka ratiem
Un jātniekiem tie lauzās abi. Karsta
Tur šķietas kauja!

PALLUS.

Cirsties ienaidniekos
Ar Jonatanu — tas ir tikai prieks!
Visi trīs virsnieki aiziet starp teltīm labajā pusē.

PIRMAIS SARGS.

Cik nejēdzīgs mums uzdevums — te kvērnēt,
Kad visi slavu sev un mantu ņem!

OTRAIS SARGS.

Bet veselīgs: te ienaidnieka bulta,
Kā odze spiegdama, tev neiedzels!
Ets atvelk atkal aizklājus un iestājas telts ieejā.

ETS.

Tā! Nu atkal es varu mazu brīdi ielaisties ar jums
kādās sarunās, ja jūs apsoluties Dieva Kunga dēļ
mulķību nerunāt, uz ko jums, šķiet, ir sevišķas
dāvanas.

No labās puses iesteidzas telts priekšā divi virsnieki — Arims
un Merimots.

ARIMS.

Vaj kungs un ķēniņš ir jau savā teltī?

PIRMAIS SARGS.

Vēl ne.

OTRAIS SARGS.

Viņš vēl ir kaujas laukā.

ETS.

Bet katru brīdi gaidām, ka viņš nāks.

MERIMOTS.

Tad steigsimies tam prieka vēsti nest
Par Jonatana jauno slavas darbu!

ARIMS.

Un tad uz ienaidnieka vajāšanu!

MERIMOTS.

Tās — jautras medības un ne vairs karš!

ARIMS.

Man tiktos ietvert drusku viņu zelta
Un dārgu audumu un smaržu-zāļu!

MERIMOTS.

Ja slaiku sievu, kam zem zīda drānām
Kā sārta kvēle, medībās es gūtu,
Par visu citu varzu tad man nieks!
Abi virsnieki aiziet starp teltīm kreisajā pusē.

PIRMAIS SARGS.

Ko kuņšais iegūt grib, par to vien dzirdi;
Tik mums, tik mums ir tukšā jāpaliek!..

OTRAIS SARGS.

Man nava žēl — un nava arī zināms,
Ko vēl tāds ieguvums ikkuņam nesīs.
Cik bargs ir vecais Rāmatā, es zinu:
Kas preti viņam — vai tam cilvēkam!..

ETS.

Viens grib un nevar, otrs negrib un nevar — vaj
jūs nevarētu izpētīt, kāda tur galā tā starpība?

PIRMAIS SARGS.

Ja tev kas ēdams — to mēs saprotam!..

OTRAIS SARGS.

Bet tava valoda priekš mums par grūtu!..

ETS.

Nu to jau es labi tagad redzu, mani puisi, kur jums
tā saprašana mājo!

Aiz teltīm, papriekš kreisajā, tad labajā pusē, nodun taures.
Ets atvelkas telti atpakaļ.

PIRMAIS SARGS.

Nāk ķēniņš!..

OTRAIS SARGS.

Arī Jonatans un Abners!..

PIRMAIS SARGS.

Liks mūsu vietā citus sargus. Tad
Es arī iešu padrasēt!..

OTRAIS SARGS.

Es gulēt.

Tad spirtāki uz māju veiksies iet!..

Nodūc par jaunu taures — tuvumā. No kreisās puses ienāk
ķēniņš Zauls ar savu bruņnesi, virsniekiem un pulciņu kara-

vīru; no labās — Abners, Jonatans ar saviem virsniekiem un pulciņu karavīru. Aiz Jonatana, divu karavīru-sargu vidū, nāk sagūstītais amalekiešu ķēniņš Agags.

ZAULS.

Lai slavēts izraeļa Kungs un Dievs!
Viņš jaunu uzvaru mums šodien devis —
Lai slavēts izraeļa Kungs un Dievs!

VIRSNIEKI UN KARAVĪRI.

Lai slavēts izraeļa Kungs un Dievs!

ZAULS.

Tā pavēle, ko mūsu tautas Dievs
Caur savu kalpu, augsto tautas soģi,
Mums uzlicis, nu godam izpildīta:
Nu mūsu ienaidnieks sensenais lauzts,
Kas mūsu tēvus viņu grūtā gaitā,
No vērgu zemes nākot, smagi rājis.
Nu šķēpa amaleks pret izraeli
Vairs nevar celt — guļ pišļos viņa spēks!
Tik izklīdušie ienaidnieka pulki
Vēl gūstāmi un vajājami. Šodien
Un rītu dariet to pa visu zemi!
Lai iznīcībai viss tiek dots, ko snēdzat:
Lai mirst ikviens, kas jūsu rokās nāk!
Lai viņu nami drupās krīt un druvas
Lai izkūp dūmu jūrā! Paši viņi
Un kas vien viņu — viss lai bojā iet!
Tā mūžam visas tautas turēs ziņā,
Kāds izraeļam sodā bargs Jachvē!

ABNERS.

Mans kungs un ķēniņ, Jonatans, tavs dēls,
Par savas cēlās varonības zīmi
Ir licis atvest tev šo gūstekni:
Tas — amaleka ķēniņš Agags pats. —
Gods varonim! Lai dzīvo Jonatans!

VIRSNIEKI UN KARAVĪRI.

Gods varonim! —

Lai dzīvo Jonatans!

ZAULS.

Lai viņa daļa mana dēla rokā!

JONATANS.

Tēvs, dzīvību tam esmu dāvinājis —
Par viņa likteni tu tālāk lemi!

AGAGS.

No rokas varonis man sita šķēpu,
Bet pīšļos krituša vairs nesamina:
Tam uzticēties droši varu es,
Kas dēlu mācījis — tik cēlam būt!

ZAULS.

Ko Jonatans ir kādam cēli devis,
To mūžam viņam neatņems vairs Zauls!
Tu mūsu kara-gūsteknis, bet esi
Ar' mūsu viesis — eji manā teltī!

ABNERS.

Pie saviem pulkiem, kara virsnieki!
Mums izpildams, ko lika kungs un ķēniņš,
Un godam nobeidzams, kas godam sākts!

ZAULS.

Lai karapulkiem pasludināts tiek,
Ka, cēlušies no šejienes, mēs iesim
Uz Gilgalu — sveikt atkal tēvu laukus,
Likt šķēpus nost un svinēt svētkus jaukus!

Ķēniņš Zauls ieiet savā teltī. Viņam seko Abners, Jonatans
un Agags. Virsniekos un karavīros saucieni: „Lai slava ķē-
niņam! — Lai dzīvo Zauls! — Lai dzīvo Jonatans!“

PIEKTĀ AINA.

IZRAEĻA KARAPULKU NOMETNE PIE GILGALAS.

Ķēniņa telts uz laukuma pie pilsētas. Telts vaļā turamā ieeja
dibenā, un aiz tās sargi-karavīri. Savā laikā pa plašo ieeju
redzami uz laukuma drūzmējamies karavīri un pilsētas ļaudis.

Telts pārzinis Ets un bruņnesis Ar dus rīkojas pa ķēniņa mitekli:
viens — nokārtodams dažādus telpas piederumus un apģērba
gabalus, otrs — novietodams pie telts sienām ķēniņa bruņas,
šķēpus, zobenus un vairogus.

Agrs rīts.

ARDUS.

Pēc katra kara šādu lietu krājums
Mums vairot vairojas. Jau Gibejā
Ir mūsu kungam viņu pilna māja.
Mirdz citas sudrabā kā mēnesnīca,
Un citas zeltā kvēl' kā saules-lēkts.
Tās visas viņa cīņu liecinieces:
Par viņa lielām uzvarām tās stāsta
Un viņa slavu spoži vizot pauž.
Tur amoniešu vairogī un bruņas,
Tur moabiešu, edomiešu šķēpi,
Tur vīlistiešu zobeni — nu lietas,
Ko nesa amaleka varenie!..

ETS.

Tik tiešām mūsu kungam kara-laime
Ir allaž stāvējusi klāt. Nu slava
Par viņa spēku zemju zemēs skan.
Bet pats viņš priecīgs nava. Tas ir sakāms
It sevišķi par dienām pēdējām.
Ir kauti amalekieši bez ziņas,
Ir iegūts varens kara laupījums,
Un gūstā kritis ienaidnieku ķēniņš.
Kur vien tik Zauls nu parādās, tur visur
Tam ļaudis gaviļē un slavu sauc.
Jo sevišķi to cilda Gilgalā:
No brīža, nākuši kad šurpu mēs,
Ap telti allaž ļaužu drūzmas spiežas,
Kas viņu redzēt vēlās. Arī nakti
Tie neiet mājā, bet tik gaida, gaida,
Kad viņš tiem parādīsies, lielā priekā
Lai viņu sveicinātu. Tomēr viņš
Ir skumju apņemts, smagu, nezināmu:
Sēd mēmi, tumšās domās dziļi grimis,

Un tā vien šķiet, ka ķēniņam uz pleciem
Kāds smagums gulētu, kas grūti spiež!..

ARDUS.

Tas tiesa, Et: ir kādas bēdas, kuņas
To slepeni un smagi spiež. Pat snaudā
Kā sapņi nelabi tās viņu māt
Un laupa viņam dusu vieglu. Šonakt
Viņš miegā grūti vaidēja, un bailēs
Es uztrūkos, jo domāju, ka slepen
Būs teltī iekļuvuši ļaundari —
To nodevīgi nāvēt... Divi reizes
Viņš skumjā balsī sauca: „Zamuel!..“
Un tad, kā klusi lūgdamies, vēl teica:
„Man palīgā! Nāc, Jonatan, mans dēls!..“
Es bailēs drebot viņu modināju.
Kā atvieglots viņš nopūtās un mani
Uz dusu sūtīja. „Tik sapnis tas!..“
Viņš runāja pie sevis. — Gaiši svētki
Ir visā Gilgalā. Aiz laimes
Tik smaida virsnieki un karavīri,
Un ļaudis svētku drēbēs apkārt staigā,
Bet mūsu ķēniņš vien ir drūms un kluss...

ETS.

Es miega negulētu, draugs, ja spētu
Ar savu darbu vieglot viņa nastu —
Tā viņu mīlu!

ARDUS.

Savu dzīvību

Priekš viņa ziedot būtu es armieru,
Ja varētu tas viņam prieku nest!..

Teltī ienāk Zauls un Abners. Ar dus un Ets atvelkas telts sāņu
telpās. Zauls ir domīgs un sevī noslēdzies, Abners turpretī —
vaļīgi-priecīgs.

ABNERS.

Kā margodama šorīt saule lēca!
Un ļaudis rīta agrumā jau kājās:
Pa visu Gilgalu nu mudž un kust

Kā lielā skudru pulī krustu šķērsu!..
Tiem svētkus, ķēniņ, nākdams nesi līdz.
Bet pats tu tāds vien esi — kluss un tumšs...
Kas kait tev, Zaul?

Ķēniņš brīdi klusē un tumši skatās kā tālumā.

ZAULS.

Sirds laba neparedz:
Šis lielais laupījums, ko pārveduši
Sev mūsu pulki līdz, man nedod miera!..

ABNERS.

Tev nepienāktos raizēties par to,
Jo nav nekā tur netaisna un ļauna:
Ne mudinājis tu, ka laupījumu
Būs savākt; virsnieki un karavīri
To paši darijuši. Nevar liegt,
Ka sava taisnība tur viņiem arī:
No kara karā ejam — viegli vaj?
Kam izdeldēt, kas pašiem noder lieti?
Grib ļaudis savam Dievam upurēt,
Grib svētku mielastus tie arī turēt:
Par ko lai izraeļa mantu šķiežam,
Kad karā mums tik bagāts ieguvums?!

ZAULS.

Bet Zamueļa pavēle?..

ABNERS.

Par bargu
Un arī netaisna — bez vajadzības!

ZAULS.

Kas viņam sacīs to? — Tu nepazīsti
Vēl viņa labi! Negrozāms un ciets
Ir viņa lēmums! — Kā starp ugunīm,
Kas divās pusēs deg, man bijis jāiet —
Starp Zamueļa un starp tautas gribu!..

ABNERS.

Tu nevainīgs — to viņam saprast būs!

ZAULS.

Ne tikai lopu pulki, sudrabs, zelts
Un audumi vien laupījumā mums,
Bet kā man vēstīts, vestas arī sievas...
Ak — Zamueļam negantība tā!
Sirds laba neparedz: viņš bargi tiesās —
Un uzvara ne prieku atstās mums!..

ABNERS.

Lai tiesā! Nava viņa tev ko bīties:
Tev piekrīt tauta, karaspēks ir tavš!

ZAULS.

Kā grozīgs laiks ir tauta, karaspēks
Ir varenā, bet nevarīgo nievā!..

ABNERS.

Tu esi varens!

ZAULS.

Bet vaj allaž būšu? —
Spēks — divējāds, kas uzvaru mums dod:
Viens ārīgs, iekšīgs otris. Abu vajag,
Un vienlīdz svarīgi tie laikam abi.
Mans ārīgs spēks ir audzis; iekšīgajam
Kaut kas pa tumsu it kā rokās klāt,
Lai viņu nāvētu — to jauš man sirds.
Vairs Zamuels man nav kā tēvs, bet soģis,
Kuņš bargs un ļauns, ja nav kas viņa prātam.
Man zvēro atmiņā vēl viņa vaigs,
Par upuri kad mani rāja. Steiga
Tad upurēt bij liela, visiem gaiša,
Tik viņš to saprast negribēja viens!
Ar pārmetumiem un ar tumšiem draudiem
Viņš mani šauta nepielūdzams, ciets!
Varbūt pie sevis mani viņš nu sauks,
Lai viņam dodu atbildi, jo ziņas
Par visu vācis viņš jau būs; vaj arī
Pats šurpu dosies... Grūti, grūti būt
Par ķēniņu! — Cik viegla bija dzīve

Tur, mūsu Gibejā, pie mana tēva
No rokām arklu izlaižot vaj lāpstu,
Man koku ēnā laimīga bij sirds:
Bij saule man, vējš nesa līksmas ziņas
Par prieku zaļā Dieva pasaulē...
Nu nav vairs, Abner, tā!

ABNERS.

Ko soģis darīs?

Pret tautas gribu iet ir bīstami!
To zina arī viņš, jo tevi cēla
Par ķēniņu, kaut rūgts tam bija prāts. —
Kā saule tumsu, tā lai tumšās domas
Dzen prom tev saulains tautas prieks!

Teltī ienāk virsnieks Merimots un nolocīdamies sveicina ķēniņu
un karavadoni.

MERIMOTS.

Man vēstāms, kungs un ķēniņ, ka patlaban
Uz Gilgalu ir nācis tautas soģis.
Ar tautas vecajiem viņš apspriedies —
Un tagad ceļā jau uz tavu telti.

Zauls sadrebas kā no neredzama sitiena, bet tūlīt gan arī sa-
valdās un runā droši un ar spēka un varas apziņu.

ZAULS.

Ej viņam pretī, vadi manā teltī
Ar godu, kāds tam nākas.

Merimots steigšus atstāj telti.

Mīļo brālēn,

Liec vēstīt kopā mūsu virsniekus,
Kas pilsētā būs tagad izklīduši —
Lai viņi pulcējas pie manas telts;
Bet tu un Jonatans pie manis esiet,
Kad te būs nācis soģis Zamuels!

ABNERS.

Kā vēlies, kungs un ķēniņ, tā tas būs!

Abners atstāj ķēniņa telti. Zaula skatā, kad viņš ceļ acis uz
augšu, ir kā ciešanas, kā lūgums kam. Nemierīgi viņš iet pa

telti uz priekšu un atpakaļ un tad, piepeši apstājies, stīvi raugās uz telts ieeju. Tanī draudīgs iestājas Zamuels. Viņam pakaļ teltī ienāk arī Abners un Jonatans. Aiz viņiem ieejas aizkari aizveras cieti. Zauls dziļi nolokās Zamueļa priekšā, to sveicinādams; turpretī vecā tautas soģa izturēšanās ir atturīga un vēsa.

ZAULS.

Tas Kungs lai tevi svētī! Izpildījis
Es Viņa vārdu, ko man teicis tu!

ZAMUELS.

Bet kas par avju brēkšanu man ausīs,
Un vēršu bļaušanu, ko dzirdu es?

ZAULS.

No ienaidnieka zemes sagrautās
Tie atvesti, jo ļaudis taupījuši
Bij avis labākās un vēršus brangus,
Ko upurēt, kad pārnāksim, tam Kungam;
To citu izdeldējuši mēs visu!

ZAMUELS.

Vaj tā tas nav? Kad savās acīs mazs
Vēl biji tu, par galvu tautas ciltīm
Tad pacēlies, un tevi svaidījis
Tas Kungs par valdinieku izraeļam.
Kālab tad neesi tu paklausījis
Tam Kungam, bet uz laupīšanu devies
Un darijis, kas Viņam nepatīk?

ZAULS.

Tam Kungam esmu klausījis un gājis
To ceļu, kuŗu tu man licis iet:
Es kavis amaleķiešus, un atvests
Tev gūstā viņu ķēniņš. Mūsu ļaudis
Tad ņēmuši, tas tiesa, avis, vēršus,
Kas labākie no izdeldamā bij,
Par upuri tam Kungam, tavam Dievam,
Uz Gilgalu sev līdz —.

ZAMUELS.

Vaj labāk patīk
Tam Kungam upuris kā paklausība?
Tu domā tā? Bet, redzi, paklausība
Ir Viņam labāka kā auna tauki!
Jo nepaklausība un patgalvība
Ir elku-dievība! Kā atmetis
Tā Kunga vārdu tu, tā arī tevi
Viņš atmetis —!

ZAULS.

Tad esmu grēkojis,
Tā Kunga pavēli un tavus vārdus
Tā pārkāpdams — kad bijāties no ļaudīm
Un paklausījis viņu balsij es.
Jel piedod manas vainas, vadi mani
Pie Viņa atpakaļ —!

ZAMUELS.

Vairs nevadišu
Nekad pie Viņa tevis, jo tas Kungs
Tev tagad ienaidnieks, un tālāk nebūs
Par izraēļa ķēniņu tev būt!

ZAULS.

Tēvs, žēlo!.. Neaizej!.. Tēvs, piedod man!..
Zamuels dusmās grib iet no telts ārā. Izmisumā Zauls satver
viņa mēteļa stūri, un tas plīst.

ZAMUELS.

Tā izraēļa valstību no tevis
Ir šodien atplēsis tas Kungs un lēmis
To citam, kurš ir labāks nekā tu! —
Lai amaleka ķēniņš ļaunais atvests
Man tiek!

Zauls dod zīmi Abneram, un tas iziet no telts.

ZAULS.

Tad godā jele mani,
Kur manu ļaužu vecaji un tauta,

Un liec, ka es ar tevi pielūdzu
To Kungu, tavu Dievu —!

ZAMUELS.

Lai tā būtu!

Abners atgriežas teltī atpakaļ. Aiz viņa nāk amaleķiešu ķēniņš.
Agags tuvojas Zamueļam bezrūpīgi un uzticīgi.

AGAGS.

Tik tiešām: nāves rūgtums man ir zudis — —

Zamuels paņem pie telts sienas vienu no ķēniņa Zaula zob-
niem.

ZAMUELS.

It kā tavs zobens sievām bērņus ņēmis,
Tā tava māte lai par visām sievām
Bez bērņiem paliek —!

Lielā niknumā Zamuels cērt ar zobenu Agagam.

Ņem par bērņiem to!..

Par mātēm to!.. Par grūtām sievām to!..

Par izraeļam rautu mantu to!..

Zobenu uz sacirstā Agaga nometis, Zamuels mēmi-bargs iziet
no ķēniņa telts. Ilgāks klusums. Zauls ir drūms un stāv, kā
tumsās domās grimdams, atspiedies uz sava šķēpa. Bet tad
piepeši viņš saslienas draudīgā spēkā.

ZAULS.

Lai virsnieki nāk šurp!

Jonatans izsteidzas telts priekšā. Atskan Iss taures sauciens.
Teltī sanāk Zaula kaŗa-virsnieki. Daudz kaŗavīru un Gilgalas
ļaužu drūzmējas aiz telts ieejas. Tad ķēniņš paceļ roku ar
savu šķēpu.

Man tautas soģis

Šo šķēpu rokā lika reiz. Ar viņu
Es jūsu priekšā gājis nebīdamies:
Ik ienaidnieks ir drebējis no viņa,
Un tautas godu viņš ir augšām cēlis! —
Nu saka man, lai es šo šķēpu metu
No rokas. — Nē! Es viņa neatdošu

Nevienam, kā mēr dzīvs! — Vaj esat jūs
Ar mani? vaj pret mani?

Abners, Jonatans un visi citi virsnieki izrauj no makstīm savus
zobenus un paceļ tos uz augšu, kā zvērēdami, kā savu ķēniņu
sargādami, tā kā Zauls stāv starp viņiem kā spožu asmeņu mežā.

ABNERS.

Kungs un ķēniņ,
Tu mūžam mūsu — mūžam tavi mēs!

VISI VIRSNIEKI.

Tu mūsu — tavi mēs!

OTRAIS CĒLIENS.

SESTĀ AINA.

GIBEJA. ZAULA NAMS UN DĀRZS.

Malkizuus. Abinadabs. Ar dus. Ets. Akinoame. Merabe. Mikale.
Dāvids. Jonatans. Zauls. Merimots. Pallus.

SEPTĪTĀ AINA.

BETLEME. IZAJUS NAMS.

Izajus. Elijabs. Zamuels. Kedars. Cadoks. Pieci Betlemes
vīri un citi betlemieši. Kāds Izajus kalps. Dāvids.

ASTOTĀ AINA.

IZRAEĻA KAĶA-NOMETNE EFES-DAMIMĀ (OZOLU-LEJĀ).

Goliats (neredzams). Ets. Divi sargi-kaņavīri. Trīs kaņavīri.
Četri citi kaņavīri. Elijabs. Dāvids. Zauls. Abners. Jonatans.
Pulciņš kaņavirsnieku. Kaņavīru drūzma.

DEVĪTĀ AINA.

GIBEJA. ZAULA NAMS.

Zimrons. Jadans. Arims. Zauls. Ar dus. Pallus. Merimots.
Ets. Dāvids. Jonatans.

DESMITĀ AINA.

GIBEJA. DĀVIDA NAMS.

Mikale. Zāra. Dāvids. Elams. Merimots. Jonatans.

SESTĀ AINA.

GIBEJA. ZAULA NAMS UN DĀRZS.

Plaša terase, aiz kuŗas, pašā dibenā, ķēniņa nams. Uz terases, pašā priekšā, sols-sēdeklis ar paaugstinājumu vienā galā. Labajā pusē redzams gabals dārza sētas no lieliem bālganiem akmeņiem. Gar sētu kādi koki, kuŗu zari likst mūrim pāri. Sētā, pašā dibena stūrī, blakus namam, šauri vārti. Kreisajā pusē stāva klints ar avotu zem tās. Ūdens tek no klints plaisas šaurā strūklā un krājas apaļā akmens rezervuarā pie klints pakājes. Aiz klints dārzs ar koku grupām. Ap ūdens rezervuaru laukumipi ar zaļumu un ziedošām puķēm.

Saulaina diena.

Terases priekšā Malkizuuus un Abinadabs Arduus uzraudzībā mācās kauties zobeniem. Savukārt katrs viņi uzbrūk un vairās, pie kam Arduus viņu vingrināšanos vada un viņus pamāca.

MALKIZUUS.

Es izraels, tu esi vīlists — turies!

ABINADABS.

Tu pats tas esi, kā sauc mani — sargies!

MALKIZUUS.

Tu galvā ievainots — met šķēpu nost!

ABINADABS.

Tev sitiens krūtīs — tu mans gūsteknis!

ARDUUS.

Bij vienlīdz labi tas — un arī slikti!
Tik viegli nekrīt stiprie vīlistiem,
Kā šķietas jums: nu, jūs vēl tādi jauni...

ABINADABS.

Tu labāk cērt?

MALKIZUUS.

Tad rādi, kā to dara!

ARDUUS.

Nu stājaties! Es būšu vīlists, viens —
Un abus jūs es veikšu!

MALKIZUUS.

Nemelo!

Ardus nostājas vienā, Malkizuus un Abinadabs otrā pusē un sāk cīnīties — uzbrukt un cirtienus atsist.

ARDUS.

Jūs abus veikšu!

ABINADABS.

Sist šo vīlistu!

Ardus veikli atsit viņu cirtienus un savukārt uzbrūk tiem vienam un otram.

ARDUS.

A—a!.. Te vienam būs!.. Un te būs otram!..
Vaj nav par agri... šķēpus cilāt jums?..
Tā vīlists cērt!.. Kas viņu pārspēt domā...
Tam vajag Zaulam būt... vaj Jonatanam!..

No nama uz terases iznāk Ets.

ETS.

Pie sevis kungs un ķēniņš dēlus sauc.
Tu, Ardus, paziņot to Jonatanam
Uz viņa namu ej!

ABINADABS.

Nu zinu es

Kā vajag cirst!

MALKIZUUS.

Mēs cīnīsimies vēlāk!

ARDUS.

Armieru, mani kungī! — Eju, Et!

Malkizuus un Abinadabs ieiet Etam līdz namā, turpretī Ardus iziet pa vārtiem labās puses sētā. Pie avota klīns iznāk no dārza dziļuma Akinoame, Merabe un Mikale. Akinoame — domīga un kā nogurusi. Merabe — salti-vienaldzīga un lepna. Mikale naiva un gaiši-jautra.

MIKALE.

Lūk, manas saulveres cik jauki zied!..
Bet es ar' viņas katru dienu laistu!..

Mikale paņem no rezervuara malas kausiņu, smeļ ūdeni un
laista puķes.

AKINOAME.

Vēl tavas puķes zied... Bet vienu dienu
Tās novītīs... Un paliks tukšs un kails
Šis dārzs!.. Tik dzestri rudens vēji pūtīs
Un svaids gaisā lapas nobālušas
Un mirušas... Jūs esat manas puķes,
Ko esmu kopusi un audzējusi...
Bet brīdis nāks — un tālu tas vairs nav,
Kad būšu viena pati dārzā tukšā:
Ies projām Merabe, varbūt jau drīzi,
Un tad... un tad tu arī projām iesi,
Tu mana gaišā uguntiņ... un būšu
Es viena te — kā ugunskurs, pār kuŗu
Tik vēsas, baltas plēnes sakritušas...

Akinoame pievelk sev klāt Mikali un to skauj un skūpstā.

MERABE.

Vaj ķēniņš, mūsu tēvs, aizvien vēl liedzas
Dot mani Adrielam? Kroņa-naudu
Neviens tik lielu gan vairs nespēs dot!

AKINOAME.

Tas tiesa: Adriels ir bagāts vīrs.
Bet tēvu vilina ne kroņa-nauda.
Viņš ķēniņš: znota vēlās sev viņš tāda,
Kas dižans karā — ienaidniekus rāt!

Merabe nicīgi pasit galvu uz augšu un aiziet sāņus.

MIKALE.

Kam, māmiņ, mūsu tēvs tik drūms un kluss?
Nekad viņš nerunā un nepasmejas
Kā senāk... Tumšās domās grimis, viens
Viņš allaž... Prātā man, kā bērnu dienās —
Un tas jau nava vēl nemaz tik sen! —

Es viņam klēpī rausos... matus, bārdu
Tam rokām jauca... Viņš tik smējās... Tagad —
Viņš paskatās uz mani tumši, bargi,
Kad viņam tuvojos pavecam... Vairs
Es nedrīkstu tam pieskausties... Un citi
Ar' viņa tikai izvairās un baidās...
Kas viņam noticis?.. Par ko tas tā?..

AKINOAME.

Kā ēnās grimusi ir mūsu dzīve,
Ar ķēniņu kopš vecais soģis naidā.
Tik tumšas, ļaunas domas tavu tēvu
Nu mācin māc: kā ļauna gara vara
Pār viņu nākusi — un viņam grūt'!
Pret visiem tagad viņš ir neuzticīgs:
Pa mūsu namu baigas bailes slapstās —
Un nezinām mēs vairs, kas dziesmas, prieks!..

MIKALE.

Bet šodien kokle skanēs mums, jo atradis
Nu labu koklētāju Ets. Lai tēvam
Ar gaišām kokļu skaņām tumšās domas
Tas projām dzītu, viņš ir šurpu saukts.
Ja tēvs tik ļaus — viņš skandēs savu kokli.
Mēs viņu redzējām: viņš jauns un skaists!..

MERABE.

Tāds ganu-zēns... un tērpies tik ne skrandās!..

MIKALE.

Bet kādas viņam zilas, spožas acis
Un sārti vaigi! Nē, viņš cēls!..

MERABE.

Kāds kauns!..

No dārza kreisajā pusē avota-klintij tuvojas Ets ar Dāvidu.
Dāvidam vienkāršas drānas, kā ganu jauneklīm, un rokās viņam
kokle. Ets ierāda viņam vietu pie klints nokares un tad steig-
šus ieiet namā.

ETS.

Te apmeties un skaņo savu kokli!
Drīz ķēniņš nāks. Tad visujaukās skaņas,
Kas tavā koklē slēptas, ārā sauc,
Kā sirdī ķēniņam tās nestu prieku —
Tev alga bagāta par daļu būs!

Merabe nicīgi paraugās uz koklētāju un pagriežas uz dārzu,
kur drīz pazūd aiz kokiem. Turpat taisās aiziet arī Akinoame.

AKINOAME.

Nāc, Mikale: te būt mums nepiederās!

MIKALE.

Viņš koklēs — tēvs ir atļāvis! Zem koka
Es palikšu: es viņu dzirdēt gribu!..

Mikale nostājas pie kāda koka klints tuvumā un nenolaiž no koklētāja acu visu laiku. Dāvids skaņo savu kokli. No nama iznāk Zauls, un Ets turās viņam iesāpus. Zauls ir tumšs un Igns, un viņa skatā, kad viņš paraugās apkārt, ir bargums un draudi.

ETS.

Viņš koklē brīnišķīgi, kungs un ķēniņ!
Kā putnu mēles viņa stīgās čalo,
Kā lēni vilņi, Jardanā kas veļas,
Kā vējiņš, kas caur ciedru zariem šalc...

ZAULS.

To redzēsīm! Bet ja tavs koklētājs
Būs nederīgs — tad pletne lai jums abiem!

Atiedams sāpus, uz dārzu kreisajā pusē, Ets dod zīmi Dāvidam,
un tas sāk koklēt. Zauls, pēc koklētāja ir nepaskatījies, at-
laižas uz sēdekļa, un rokā atspiedies, kā dziļās domās grimis,
labu brīdi klausās — un pamazām viņa vaigs noskaidrojas.
Brīdi koklējis, Dāvids uzņem kādu dziesmu par tēvu-zemi.

Par tevi mana dziesma, tēvu-zeme,
Un kas ir tava laime, prieks un gods!
Zem Dieva rokas, skaistā zeme, ziedi —
Tavs ķēniņš nomodā, un spožs tam šķēps!

Uz tavām klintīm līgo ganu dziesmas,
Zied puķes ielejās un druvas briest;
Dveš saldu smaržu tavi vīna kalni —
Ak mūsu zeme, mūsu Dieva dārzs!

Aiz viņiem kalniem daudz tev ienaidnieku,
Kam kāpās tevi postīt, kaunā likt;
Bet drošā mierā, Dieva zeme, ziedi —
Tavs ķēniņš nomodā, un spožs tam šķēps!

Šaurie vārti labās puses sētā atveras. Ienāk Jonatans un tuvojas ķēniņam. Dāvids mitējas koklēt.

JONATANS.

Man piedod, kungs un ķēniņ, ja tev dusu
Es traucēju! Šurp nāku tevis saukts
Un vēstīt ar', ka Gibejā patlaban
Ir ieradušies vēstneši ar ziņām,
Kas ļoti svarīgas.

ZAULS.

Lai viņi nāk!

JONATANS.

Tulīt, mans tēvs!

Jonatans aiziet pie vārtiem. Tie atdaras, un ienāk divi virsnieki — Merimots un Pallus. Kopā ar Jonatanu tie tuvojas ķēniņam. Parādās Ets, un ķēniņš pagriežas pret viņu.

ZAULS.

Dod algu koklētājam!

Ets un Dāvids aiziet starp kokiem kreisajā pusē. Mikale noraugās viņiem pakaļ un arī pazūd turpat. Atnākušie virsnieki, palikdami terases priekšā, sveicina nolocīdamies ķēniņu.

MERIMOTS.

No Rāmatas es nāku, kungs un ķēniņ,
Lai dienā noteiktā tev ziņu nestu
Par to, kas man ir bijis vērojams.

ZAULS.

Un kas tev vēstāms?

MERIMOTS.

Vecais tautas sōģis
Ar dažiem tautas vecajiem, ar draugiem
Un saviem dēliem, kuŗi tevi nīst,
Uz spriešanām ir atkal pulcējušies.
Ar veikliem palīgiem man izdevies
Tik tuvu piekļūt viņu slepenībai,
Ka esmu ieguvis jau kādas ziņas
Par to, kas viņu sapulcēs tiek lemts.

ZAULS.

Un kādas ir šās ziņas — saki!

MERIMOTS.

Piedod
Man, kungs un ķēniņ, ka ir jāsaka,
Kas izrunājams man tik gaužām grūti,
Ka mēle negrib labprāt kustēties,
It kā tā tizla, bezjūtīga būtu — :
Ka tavā vietā, kungs un ķēniņ, ceļams
Cits valdinieks par izraeli —
Draudīgās dusmās ķēniņš pietrūkstas no sēdekļa un dodas soli
uz priekšu.

ZAULS.

Ko?! —

Tad tā? Tad tomēr tā!? Un jaunais ķēniņš
Jau arī izraudzīts? Tad — kas viņš tāds?!

MERIMOTS.

Vēl laikam ne. Bet noskārstams no visa,
Ka tāda meklē. Vecais tautas sōģis
No Rāmatas aizvienam dodas ceļā
Uz to vaj citu pilsētu. Viņš ejot
Uz upuriem, kā ļaudīs tiek tas pausts...

ZAULS.

Tad tā! Tad tomēr tā! — Es viņam — skaida,
Ko pacelt var, kad tīk, un atkal nomest
Kaut kuŗā mēslu kaudzē! — Tomēr sargies

Tu, vecais vīrs! Kā savu mīļu tēvu
Es tevi turējis un godinājis, —
Tu pats uz cita ceļa mani dzen!
Tad sargies, sargies! —

Merimotam. Atpakaļ tu dodies
Uz Rāmatu un redzi, dzirdi visu!
Sveiks, Merimot! Es paļaujos uz tevi!

MERIMOTS.

Tev kalpot, kungs un ķēniņ, gods un prieks!
Virsnieks Merimots steigšus iziet pa vārtiem labajā pusē.

ZAULS.

Ko Pallus vēstīs?

PALLUS.

Es no robežām,
Kur mūsu uzticīgie sargu pulki vēro,
Kā nenāk mūsu zemē naidnieks ļauns!
Šurp sūta mani karalielskungs Abners
Ar vēstīm svarīgām, mans kungs un ķēniņ!

ZAULS.

Ko Abners vēstīt liek?

PALLUS.

Ka vilisti
Uz jaunu kaŗu atkal sacēlušies
Un laužas mūsu zemē. Asas cīņas
Jau mums ir bijušas ar viņu bariem,
Kas sirot iet. Bet visas zīmes rāda,
Ka varenī tiem pulki kopā vākti —
Un kaŗš būs asinains. Turpretī spēks
Mums mazs. Un tādēļ mūsu kaŗavadonis
Lūdz tevi, kungs un ķēniņ, lai tu sauktu
Uz kaŗu atkal visu mūsu zemi.
Bez kavēšanās darāms tev šis darbs:
Kā sisenmākonis, kas aizsedz sauli,
Tāds ceļas ienaidnieku pulks — kad tas
Pār mūsu zemi nāks, tā vaidēs postā!

ZAULS.

Nes ziņu Abneram, ka viss tiks darīts,
Par ko viņš gudru padomu man dod.
Tiklīdz būs kopā mūsu karavīri,
Pret ienaidnieku došos arī pats,
Un karalaukā tiksimies mēs, draugi.
Es sveicu Abneru — un ej tu arī sveiks!

PALLUS.

Tavs, kungs un ķēniņ, padevīgs es kalps!
Arī virsnieks Pallus iziet pa vārtiem labajā pusē.

ZAULS.

Lai paliek viss, kad tēvuzeme sauc!..
Liec steigšus, Jonatan, ka tūdaļ kopā
Nāk visi mūsu virsnieki! Lai taisās
Uz ceļu vēstneši ar pavēlēm,
Ko izraēlam došu! Tad — uz karu!
Uz karu — tā ir mūsu dzīves daļa:
Mēs lemti cīņai — tu, mans dēls, un es —
Lai zobens reiz mums mieru drošu nes! —

SEPTĪTĀ AINA.

BETLEME. IZAJUS NAMS.

Plašas un augstas nama lievenes. Dibenā durvis uz nama iekšējām telpām. Labajā pusē trepes no lievenēm uz vārtiem un ielu; kreisajā pusē noeja uz dārzu, kuŗa koku galotnes redzamas pa lieveņa stabu rindu.

Lievenēs sēd Izajus, lasīdams kādu vecu rakstu vīstokli. No labās puses uz lievenēm ātri uznāk Elijabs.

ELIJABS.

Mans tēvs, mans tēvs!..

IZAJUS.

Kas sakāms tev, mans dēls?
No kurienes tu steidzies tā?

ELIJABS.

Es steidzos
No pilsētas. Rets viesis šodien nācis
Uz mūsu Betlemi — un visi ļaudis
Kā spārnos!..

IZAJUS.

Kas par viesi?

ELIJABS.

Zamuels!..

IZAJUS.

Ko saki? Zamuels? Tā Kunga soģis?

ELIJABS.

Jāgan!..

IZAJUS.

Kur tagad viņš?

ELIJABS.

Starp pavadoņiem —

Vēl runājas ar mūsu vecajiem,
Kas bija izgājuši viņam pretī.
O, tiem gan bailes lielas uzgājušas,
Jo viņiem šķitīs, ka ar bargu prātu
Tas nācis betlemiešiem tiesu spriest.
„Vaj tu ar mieru nāc?“ tā prasījuši
Tie viņam, paši bailēs drebēdami. —
„Ar mieru, šķīstāties un svētījāties
Un nāciet tad pie upura!“ tā tiem
Viņš atbildējis lēnīgs, un tad, tēvs,
Viņš vaicājis pēc tevis un kā atrast,
Kur mājō tu, un vaj mēs, tavi dēli,
Pie tevis... Ko tas nozīmē, mans tēvs?

IZAJUS.

To saprast nevaru; bet drīzi visu
Mēs zināsim.

ELIJABS.

Iet klusi ļaudīs runas,
Ka meklējot viņš jauna ķēniņa,
Ko svaidīt Zaula vietā, kur esot
Viņš atmetis, jo sen tas naidā bargā
Ar to par viņa lielu patgalvību...

IZAJUS.

Mans gars sāk it kā jaust... mans Kungs un Dievs,
Ja tiešām tā tas būtu!..

ELIJABS.

Kas, mans tēvs?

IZAJUS.

Nekas, nekas, mans dēls! Tas nava labi,
Ka mēs ar savām domām aizsteidzamies
Tā Kunga prātam priekšā. Gaidīt klusi
Mums nākas Viņa lēnas žēlastības
Un dziļā pazemībā tad to saņemt. —
Bet augstais soģis nāks pie mums — tu saki?

ELIJABS.

Viņš nāks!

Elijabs aiziet pie lieveņa noejas un vēro no turienes ielu.
Mans tēvs, jau klāt ir augstais viesis!

IZAJUS.

Ej, saaicini visus savus brāļus,
Un pulcējāties mūsu dārzā klusi
Pie altara, kur ejam upurēt:
Var būt, ka augstais soģis grib jūs redzēt.

ELIJABS.

Ir mājā tavi dēli, tēvs, tik Dāvids
Vien izgājis no pilsētas, kur ārā
Mums avis ganos.

IZAJUS.

Sūti kalpu tur!

Elijabs ieiet namā. No labās puses lievenēs uznāk Zamuels.
Viņu pavada divi no tautas vecajiem — Kedars un Cadoks.

ZAMUELS.

Lai slavēts izraēļa Kungs un Dievs,
Un viņa miers lai, Izajus, ar tevi!

Izajus saņem atnācējus dziļi nolocīdamies.

IZAJUS.

Lai svētī tevi mūsu tēvu Dievs,
Kad, augstais tautas soģi, padevīga
Tu sava kalpa namā šodien nāc!

ZAMUELS.

Pie tevis mani sūtījis tas Kungs,
Lai es no taviem dēliem izredzētu,
Kas viņa prātu dara. Kur ir viņi?

IZAJUS.

Pie altara, kur upurus tam Kungam
Un tavam Dievam nesam, savus dēlus
Es saukšu, augstais soģi.

Izajus rāda uz dārzu un ar nolocīšanos lūdz Zamueli un tautas
vecajus sev līdz.

KEDARS.

Dievs tas Kungs

Uz lielu mūžu tavu namu sauc!

CADOKS.

Par slavu izraēlam laiku laikos!

Izajus un viņa viesi nokāpj pa noejas pakāpēm dārzā. No labās
puses uz lievenēm sāk drūzmēties betlemieši un virzas pa tām
aizvienam vairāk uz dārza pusi.

PIRMAIS BETLEMIETIS.

Pie Izajus vecais tautas soģis ienāca — es redzēju
to pats savām acīm!..

OTRAIS BETLEMIETIS.

Vaj zināt — šitāda vecā soģa ciemā-nākšana nav pa
jokam: tur vēl kaut kas var notikt!..

TREŠAIS BETLEMIETIS.

To jau runā visur, ka viņš meklējot jauna ķēniņa — vecais vairs nederot. Bet Izajum, redziet, ir daudz dēlu, un tad — nu, nu, nu!..

CETURTAIS BETLEMIETIS.

Ja pēc auguma un izskata ņem, tad no Izajus dēliem Elijabs vislabākais ķēniņš: augumā jau viņš nebūs neko mazāks par Zaulu un no ģimja arī tīri glīts cilvēks!..

PIEKTAIS BETLEMIETIS.

Tad nu būtu gan ērmi, ja tas laidaks tiktu mums par ķēniņu! — Bet ejiet tālāk: vajag tak redzēt, kas tur notiek. Nava jau mums nekā tur ko bities!..

No dārza puses lievenēs uzsteidzas kāds Izajus kalps un dusmīgi dzen ļaudis atpakaļ. Tomēr tālāk kā līdz noejai uz ielu tie neatkāpjas.

KALPS.

Kur mācaties? Kas tā par nekaunību!
Uz ielas stāviet — tur ir jūsu vieta!

PIRMAIS BETLEMIETIS.

Nu, nu, kungs kalpiņ, neesi nu tik dusmīgs kungs!
Vaj tad mums vecā soģa nemaz negribās redzēt?
Mēs jau labprāt viņam par godu uzkliegsim, lai noskan visa Betleme!..

KALPS.

Pie upura viņš būs, ko sataisīs
Tam Kungam jūsu vecaji: tur viņu
Jūs redzēsiet. Te nelaužaties! Ārā!

CETURTAIS BETLEMIETIS.

Bet vaj tas tiesa gan, ka vecais tautas soģis celšot vienu no tava kunga dēliem mums par ķēniņu? Tad apdomā tak ar', cilvēks, ka mums nav vis viena alga, ko mums par ķēniņu ieceļ!..

OTRAIS BETLEMIETIS.

Bet to nu es vis nesaprotu, vaj tos ķēniņus šitā cilājot kāds labums iznāk. Nudie, to es nepavisam nesaprotu! Ko jūs par to domājat?..

TREŠAIS BETLEMIETIS.

Mūsu ķēniņš Zauls nav nemaz tik slikts ķēniņš, ka nu jau vajadzētu viņa vietā celt jaunu ķēniņu! Kā mēr Zauls par ķēniņu, vaj mūsu zemē ir varējis tikt iekšā kāds ienaidnieks? Visi viņi ir tikuši sakauti pie nabaga: amonieši, moabieši, edomieši, amaleķieši, vilistieši — visi!..

PIEKTAIS BETLEMIETIS.

Par šito lietu jādara tik zināms kādam Zaula virsniekam! Skaties — jaunu ķēniņu celt —! Es nepieļaušu, ka pret mūsu ķēniņu ceļ tādu dumpi!..

KALPS.

Viņš nāk! Vaj gribat tīši viņa dusmas
Pār sevi krāt? Uz ielas varat melst!

Ļaudis, apspiesti kurnēdami, iet no lievenēm zemē. Viņus vajādams, noiet no lievenēm arī kalps. Tai pašā laikā no dārza puses uznāk lievenēs Zamuels, Izajus, Kedars un Cadoks.

ZAMUELS.

Nevienu nav no viņiem izredzējis
Tas Kungs. Mēs teju gaidīsim, līdz atnāks
Tavs pastaris.

IZAJUS.

Ak augstais tautas soģi,
Viņš ir vēl jauns —

ZAMUELS.

Tam Kungam labs, varbūt!

KEDARS.

Te apkārt ļaužu drūzma liela. Labi
Tas nav, ja viņiem bezlaika tiek zināms,
Kas notiek šinī namā!..

CADOKS.

Ļaunu brīdi
Mēs viegli varam Zaula rokās krist!..

ZAMUELS.

Tā saka man tas Kungs: Šo svaidi
Par tautas cerību uz mūžiem. Tev
Lai mūsu tēvu Dieva žēlastība
Un svētība: tu — izraēļa slava! —

ASTOTĀ AINA.

IZRAEĻA KAĶA-NOMETNE EFES-DAMIMĀ (OZOLU-LEJĀ).

eleja starp divām kalnu nogāzēm. Ieleju dibenā aizsedz akmeņu krauja, gar kuņas galu kreisajā pusē redz klintainu kalnu nogāzi aizejam vēl tālāk. Akmeņu kraujā ejas kā vārti, pa kuņām ielejā starp nogāzēm var tālāk tikt. Pa nogāzi kreisajā pusē izraēļa kaķa-nometne — telšu rindas; labajā pusē, pa pretējo nogāzi, domājamas un pašā dibenā arī drusku manāmas vīlistu teltis. Kreisajā pusē, pašā priekšā, starp lieliem kokiem, eja uz ķēniņa Zaula telti, no kuņas redzama tikai viņas priekšējā daļa. Labajā pusē, tāpat pašā priekšā, augstas un stāvas klints gals, kuņa iesniedzas ielejā no kalnu nogāzes labajā pusē un aizsedz skatu uz vīlistu nometni tuvumā. Pa kalnu nogāzi kreisajā pusē un pa dibena akmeņu kraujas ejām kustas izraēļa kaķavīri.

Pie ejas uz Zaula telti stāv ķēniņa nama pārzinis Ets un divi apbruņoti sargi-kaķavīri. Aiz priekšējās klints labajā pusē dzirdama šad un tad Goliata balss.

GOLIATS.

Cik bailīgs nu tu, stiprais izrael,
Un laikam ar' Jachvē tavs gaužām bīstās!
Cik reizes to lai tev es saku? Kāpēc
Uz kaķu gribat stāties jūs pret mums?
Jel sameklējiet savā zemē vīru,
Kuņš, gana drošs, ar mani kauties nāk:
Ja mani nokaus viņš — mēs jūsu kalpi;
Bet ja es viņu — kalposiet jūs mums!
Kur jūsu dižais Zauls, kur Jonatans,
Kur izlielīgais kaķuvedis Abners?
Vaj mājā tie — kā sievas sievu pulkā,
Kam kaķa bail? Es gaidu: lai viņš nāk!..
Vīlistu pusē atskan nievu pilnas klaigas un smiekli.

ETS.

Kā zaimots tiek te mūsu kungs un ķēniņš
Un izraels!

PIRMAIS SARGS.

Ej kauties!..

ETS.

Es jau vecs.
Jūs jauni — jums ir kauns!

OTRAIS SARGS.

Vēl gala meklēt
Nav prieka man nekāda!..

PIRMAIS SARGS.

Nav man ar'!..
Abi sargi smejas. Ets atmet ar roku un novēršas pie malas.

GOLIATS.

Nu, kāpēc nenāk jūsu stiprinieks?
To meklējiet kaut kur pa kalnu alām
Vaj ar' zem sievu gultām — tur viņš būs!..
Vīlistu pusē atkal saceļas nievu saucieni un smieklī.

ETS.

Ak, izraeļa kauns!

PIRMAIS SARGS.

Tas nelauž kakla!..

ETS.

Ak, apsmieklis!

OTRAIS SARGS.

Tas kraukļu nesasauc!..

GOLIATS.

Vaj būs nu rokā? Tad lai drīzi nāk!
Es ilgāk negribu vairs viņa gaidīt.
Un to, ko šodien saku, neteikšu jums vairs:

Ja tāda vīra nava jums — mēs kausim
Jūs visus šinī ielejā kā aunus!..

Vīlistu pusē par jaunu klaigas un smiekli. Izraeļa pusē klu-
sums. Gar akmeņu krauju dibenā no kreisās puses iznāk uz
priekšu pulciņš karavīru.

PIRMAIS KAĶAVĪRS.

Tāda apsmiekla izraels vēl nekad nav pieredzējis:
mūs zaimo un nievā nedzirdēti, un mēs sarkstam
no kauna, bet nekā nedarām!..

OTRAIS KAĶAVĪRS.

Uz kauju mēs nostājamies ikdienas, bet brukt ienaid-
niekam virsū nepastājam. Tiklīdz parādās tas milzu
vīrs no Gatas, tā mūsējie tik raugās vien, uz kuŗu
pusi mukt projām!..

TREŠAIS KAĶAVĪRS.

Ir jau arī ko bīties! Šis Goliats taču ir neredzēts
vīrs: kāds briesmīgs augums! kāda spīdoša vara
cepure! kādas zvīnaiņas bruņas! un kas tas par
šausmīgu šķēpu! Paskatīsimies — tur jau viņu var
redzēt!..

Gar akmeņu krauju kreisajā pusē iznāk cits karavīru pulciņš,
un kad pirmais pulciņš aizvirzījies aiz klints stūrā labajā pusē,
ieņem viņa vietu.

PIRMAIS KAĶAVĪRS.

Nemaz nevajadzēja tā turēties pie tās vecās ierašas,
ka papriekš jāizkaujas diviem vien: kad jau kaŗot,
tad kaŗot tūlīt visiem reizē. Bet mūsu ķēniņam lai-
kam tas nepatīk, ja teiks, ka viņam neesot stipru
vīru!..

OTRAIS KAĶAVĪRS.

Šorīt ķēniņš vēl reiz licis sludināt pa visu lēģeri,
lai kāds stiprinieks atsaucas. Bet visos mūsu pul-
kos nav un nav neviena, kas iedrošinātos tam vī-
listam pretī stāties!..

TREŠAIS KAĶAVĪRS.

Kāpēc tad ķēniņš pats nedomā ar to milzi kauties?

Nedrīkst! Un Jonatans —? Nedrīkst! Un Abners —?
Arī nedrīkst! Bet kas tad drīkstēs, ja viņi nē?..

CETURTAIS KAĶAVĪRS.

Kas nu par nedrīkstēšanu, bet laikam tā kā par kaunu... Nu saprotams, ka tā! Bet alga gan tam nāktu liela, kas to vīlistu gāztu — vaj nē?..

PIRMAIS KAĶAVĪRS.

„To ķēniņš darīs par bagātu vīru, un atlaidīs viņa tēva namam visas nodevas, un dos viņam savu meitu par sievu...“ Vaj tas netiek tā runāts?..

OTRAIS KAĶAVĪRS.

Tā gan! Bet arī par tādu algu neviena nav. Un ja nu arī šodien neviens neies ar to vīlistu cīnīties, tad ķēniņš pavēlēšot gan kauju sākt arī bez tādas izkaušanās diviem vien. Tā arī dzird runājam...

TREŠAIS KAĶAVĪRS.

Vaj zināt: būs gan briesmu lietas, kad tā kaušanās sāksies. Labāk ir jau pie laika noskatīties, pa kuŗu aizū varētu vieglāk no šejienes projām tikt!..

CETURTAIS KAĶAVĪRS.

Jā, mani brāļi: tas var gan notikt, ka šī ieleja paliek mums visiem par kapu. Tad neredzēsīm mēs vairs savu māju, kur mūsu sievas un mūsu bērni mūs apraudās!..

Pirmais kaķavīru pulciņš iznāk gar klints galu atpakaļ.

PIRMAIS KAĶAVĪRS.

Briesmas redzēt, kas viņu tur ir: visa viņa kalnu nogāze vienās teltīs!..

OTRAIS KAĶAVĪRS.

Un pa tām teltīm būs gan laikam daudz mantu? Kad tāds lēģeris kristu mūsu rokās — ē, kas tas būtu tad par laupījumu!..

TRĒŠAIS KAĶAVĪRS.

Runā kā nejēga: ka mēs savus kaulus no šās ielejas
veselus aiznestu — ko vēl par laupījumu runāt!..

No vienas klinšu kraujas ejas dibenā iznāk Elijabs un Dāvids
un runādami ievirzās starp abiem kaĶavīru pulciņiem. Elijabs
ģērbies kā kaĶavīrs, un viņam klāt zobens. Dāvidam turpretī
plecos kulīte un rokā linga.

DĀVIDS.

Kam tu uz manis bargs? Es paklausījis
Tik mūsu tēva pavēlei un nācis
Jūs apraudzīt, lai viņam ziņu nestu,
Kā viņa dēliem klājas.

ELIJABS.

Stāsti vien!
Gan zinu jau sirdsblēdību es tavu
Un tavu lielību. Tu nācis redzēt
Te kaĶa kaušanos. Un nu vēl muldi,
Ka gribi cīnīties ar Goliatu!

DĀVIDS.

Ko ļauna esmu darījis? Vaj runāt
Man nava brīv —?

KĀDS KAĶAVĪRS.

No pirmā pulciņa.

Šis ganu-puisis, ko domā, gribot ar Goliatu kauties!..

CITS KAĶAVĪRS.

No otrā pulciņa.

Puisīt, puisīt — gani nu labāk savas avis ar veselu
ādu!..

ELIJABS.

Par lielo algu tik,
Ko ķēniņš apsoliģis tam, kas kauties
Ar Goliatu ies, tev patīk melst!

DĀVIDS.

Es dzirdēju, kā zaimoģa šis pagāns
Tā Kunga, mūsu Dieģa, ļaudis. Kauns

Man sirdi dedzina! Ja cita nava,
Kas cīnītos ar viņu — eju es!

ELIJABS.

Uz māju iesi tu! to es tev saku —
Ja ne ar labu, tad ar negodu!

Kaŗavīri abos pulciņos tikuši uz brāļu strīdu uzmanīgi un sa-
jūk kopā, viņus apstādami. Viena daļa kaŗavīru izturas no-
pietni, otra — smejas.

VIENS KAŗAVĪRS.

Tas prātīgākais, puisi, gan ir, ka tu paklausī sava
vecākā brāļa un ej uz māju!

OTRS KAŗAVĪRS.

Kāpēc dzīt viņu projām, kad viņš grib kauties?

TREŠS KAŗAVĪRS.

Nu kas tur būs? Izputēs gaisā, tiklīdz tas vīlists
roku pavēcinās!

CETURTS KAŗAVĪRS.

Nē, nē — nesakiet vis tā: ne katru reizi uzvar tas,
kuŗš ir lielāks!

PIEKTS KAŗAVĪRS.

Lūk, tur stāv ķēniņa telts uzraugs: lai tas paziņo
savam kungam, ka viens stiprinieks nu ir atradies!

SESTS KAŗAVĪRS.

Netaisiet nu tādu sliktu joku: par visu izraeļa kaŗa-
spēku tad nu varēja atrast tikai šo zēnu — ķēniņš
dusmosies!

SEPTĪTS KAŗAVĪRS.

Re — ķēniņš nāk! Būs laikam kauja! Tad, brāļi,
turāties!

Ejā no telts parādās Zauls, Abners, Jonatans un pulciņš kaŗa-
vīrsnieku. Kaŗavīri atvelkas uz kreiso pusi un pazūd aiz ak-
meņu kraujas dibenā. Dāvids paliek viens pats pie klints
labajā pusē.

ZAULS.

Ko ilgāk gaidīt mums? Ar katru brīdi
Tik postam lielākam mēs tuvojamies:
Kā ziņo vēstneši, jau atkal notiek
Tā kauna pilnā slapstīšanās, bēgot
No lēģera. Mēs kaŗu šodien sāksim:
Liec, Abner, taures pūst, lai mūsu pulki
Uz kauju ceļas — nu tā stunda klāt!
Ets tuvojas ķēniņam un rāda, ka viņam kas sakāms.

ETS.

Mans kungs un ķēniņ, te ir jauneklis,
Kurš vēlās cīnīties ar zaimotāju!

ZAULS.

Kur ir viņš?

ETS.

Te, mans kungs!

ZAULS.

Kur esmu viņu

Jau redzējis?

ETS.

Viņš koklēja, mans ķēniņ,
Reiz tavā priekšā.

ZAULS.

Ā — to pieminu:
Viņš labi koklēja! Bet — tad gan kokle
Ir viņa ierocis, ne kaŗa šķēps!

DĀVIDS.

Lai sirds nevienam nezūd, kungs un ķēniņ,
Šā ienaidnieka dēļ: tavs kalps tad ies
Un cīnīsies ar viņu!

ZAULS.

Kauties tu
Ar viņu nevari: tu vēl tik zēns;
Viņš kaŗavīrs no savām jaunām dienām!

DĀVIDS.

Tavs kalps, mans ķēniņ, sava tēva avis
Kad ganīja, reiz nāca lauva — ņēma
No ganāmpulka avi, nesa projām.
Es pakaļ dzinos tam un izpestīju
No viņa rīkles to. Un kad pret mani
Viņš cēlās ļauns, es viņu grābu cieti
Pie bārdas, situ to un kavu nost! —
Tas Kungs, kas mani toreiz pasargāja
No lauvas rīkles, mani arī glābs
No ienaidnieka rokas!

ZAULS.

Eji tad —

Un lai tas Kungs tev palīdz! Manā teltī
Tev došu ieročus un arī bruņas!

Zauls, Dāvids un Ets ieiet ķēniņa teltī. Daži virsnieki izrāda
par notikušo brīnēšanos, citi arī nicīgi smejas.

ABNERS.

Kāds arī nebūtu tai gaitai gals,
Uz kuŗu drošais jauneklis grib doties,
Pēc cīņas šās tūlīt būs uzbrukums!
Pie saviem pulkiem ejiet: stādiet viņus
Jau kara kārtībā un iedrošiniet!
Ja divkauja par labu būtu mums —
Bez kavēšanās bruksim ienaidniekam
Ar visu spēku virsū, kā tiek salauzts
Tas, kā mēr pārgājis nav apjukums!
Ja mūsu cīnītājam lemta nāve —
Tie nekavēsies uzbrukt mums: tad stāvēt
Kā akmens kalnam stipri mums un cieti!

Karavirsnieki aiziet pa akmeņu kraujas ejām dibenā.

JONATANS.

Nu brīdis baigs starp gaismu un starp tumsu!..

ABNERS.

Man netīk tas, ko ķēniņš tagad dara:
Bez kādas divkaujas tik vajadzēja
Mums ienaidniekam strauji virsū brukt!

Ko tādai vecai ierašai vēl kalpot —
Un sūtīt cīņā zēnu, kuņam avis
Vēl ganīt būs, ne tādā kaņā iet!
Tik apsmieklu mēs varam mantot tā!..

JONATANS.

To nesaki! Man jauneklis šis ticis
No pirmās redzēšanas tuvs un mīļš!
No viņa acīm staro varonība
Un cēla sirds: es sevī dziļi jūtu,
Ka viņš man dvēselē sev drošu vietu
Uz visiem laikiem guvis! Jā, viņš jauns
Un pretinieks, šķiet, nevar vīlistam
Vēl būt! Bet sirdi neizprotams silda
Man prieks un cerība: vaj tā nav zīme,
Ka viņam uzvaru dos mūsu Dievs?

Abners, ar neticības žestu, arī aiziet pa kādu klints eju dibenā,
kur kaņavīru noņemnes. Zauls un Dāvids nāk no ķēniņa telts
atpakaļ.

ZAULS.

Bez bruņām un bez šķēpa cīnīties
Kā domā, jaunekli?

DĀVIDS.

Mans kungs un ķēniņ,
Tu mani bruņās tērpi, zobenu
Man jozi — grūti man tā staigāt:
Šī rota man vēl sveša. Ļauj man iet,
Kāds esmu, un ar ieroci, kāds rokā!

ZAULS.

Tad ej, mans dēls, un Dievs lai ir tavš sargs! —
Liec, Jonatan, pūst tauri, lai tur zina,
Ka mūsu cīnītājs grib kauju sākt!

Zauls nostājas kreisajā pusē, pie ieejas savā teltī. Jonatans
aiziet aiz akmeņu kraujas dibenā. Atskan trīs reizes taures
dūciens. Tūlīt nāk tāda pati atbilde no vīlistu puses. Dāvids,
lingu rokā, tuvojas klints galam labajā pusē. Dziļumā, aiz klints,
atskan Goliata balss.

GOLIATS.

Vaj sunš es esmu, ka ar koku tu
Pie manis nāc? Tad — nāc vien savam galam!

DĀVIDS.

Ar zobenu, ar šķēpu un ar bruņām
Tu cīņā nāc, es nāku mūsu Dieva
Tā Kunga vārdā, ko tu apsmējis!
Un dos viņš šodien tevi manā rokā,
Ka tevi nokauju un tavu galvu
No tevis atņemu, un visas maitas,
Kas jūsu lēģerī, tad metu putniem,
Kas apakš debess, zvēriem, kas virs zemes —
Un visas tautas pasaulē tad atzīs,
Ka izraēlam īstens Dievs — !

GOLIATS.

Tev mirt!

Dāvids izņem no savas ganu-kulītes gludenu akmeni, liek to lingā, pavecina roku, kā vingrinādams to, tad atvēzējas un sviež akmeni projām ar visu spēku. Ar žvindošu dūcienu aizskrien akmens un dobji kur atsitās. Uz priekšu sameties, Dāvids vērīgi raugās uz sava pretinieka pusi, tad pasit roku ar lingu uz augšu un ar lēcieni pazūd aiz klints gala. Īsu brīdi ir klusums, bet tad izraēļa pusē, kā pārkoņi, saceļas lielas gaviles. Atskan taures un kaļa klaigas, sāk šķindēt ieroči. Pa visām akmeņu kraujas ejām dibenā skrien izraēļa kaļavīri uz vīlistiem labajā pusē. Dunoņa, kā kad daudz gājēju un jātnieku kur steigtos, aiziet pa leju starp kalnu nogāzēm aizvienam tālāk. Jonatans iznāk pa kādu eju dibena akmeņu kraujā un steidzas pie ķēniņa.

JONATANS.

Mans tēvs! Mums uzvaru ir devis Dievs!
Tāds sviediens: taisni pierē!..

ZAULS.

Vīlists kritis?!

JONATANS.

Tam galvu mūsu jaunais varonis
Ar viņa paša šķēpu cirta nost!

ZAULS.

Gods varonim! Kā paša Dieva sūtīts
Viņš grūtā brīdī mums. Ved viņu šurp!
Jonatans iet, kur tālāk aiz klints kritis vīlistu stiprinieks. No kaujas lauka gar akmeņu krauju dibenā atsteidzas Abners.

ABNERS.

Gods Dievam, ķēniņ: uzvara mums droša!
Ka kritis viņu varenais — tos bailes
Kā tizlus padarīja! Uzbrukums
No mūsu puses straujš tad izsvaidīja
Uz visām pusēm tos, kā smiltis vējš,
Kas viesuļains no kalnu galiem nāk!

ZAULS.

Nu vajāt tos bez stāšanās un kaut
Līdz vakaram pa visiem ceļiem — saki
To mūsu virsniekiem! Pēc tam tik atļauts
Tiem laupījumu vākt, kas iemantojams
Pa ienaidnieka lēģeri! Par kaunu
Un apsmieklu, kas jāpanes no viņiem
Mums bijis šinīs dienās, tagad maksāt
Reiz brīdis nācis: sods lai viņiem pilns!

Abners aiziet atpakaļ, kur aiz akmeņu kraujas dibenā vēl dzirdams pamazām rimstošs kaņa troksnis. Gar klints galu no labās puses iznāk Jonatans un Dāvids. Savas lingas vietā Dāvids tura nu rokā vīlīsta zobenu. Pie ķēniņa atnācis, viņš noliek tam pie kājām uzvarētā pretinieka ieroci.

DĀVIDS.

Mums pestīšanu, kungs un ķēniņ, devis
Ir Izraeļa Dievs: pie tavām kājām
Nu tava stiprā ienaidnieka zobens!
Ķēniņš apkāmpj Dāvidu un skūpsta to.

ZAULS.

Lai tevi svētī mūsu tēvu Dievs! —
Kam dēls tu esi, puisi?

DĀVIDS.

Izajus,
Tā betlemieša, tava kalpa, dēls.

ZAULS.

No dienas šās tu paliksi pie manis:
Par virsnieku, kas vada simtus, tevi

Es ceļu, manā namā būs tev mājot,
Un maizi tev būs ēst pie mana galda —
Tu no šā brīža man kā milams dēls!

Zauls paņem no zemes Goliata zobenu un ieiet ar to savā teltī.
Jonatans un Dāvids stāv brīdi viens pretī otram, saviem ska-
tiem kā kopā sakusdami.

JONATANS.

Ko sirdī jutis — nava manis vīlis:
Tev droša sirds, tu jauks kā pavasars —
Tu ziedu maigumā, bet varens arī!..
Par draugu mani ņem uz visu mūžu,
Ja mana draudzība tev laba šķiet!

DĀVIDS.

Par draugu Jonatanu droši-cēlo
Sev mantot — vaj to cerēt drīkst man sirds?
Sen viņu milu, sen jau esmu viņa —
Tik vienu vēlos: kaut es viņa vērts!

JONATANS.

Tas esi jau! Un lai to visi zina,
Ka mūža draudzību mēs šodien slēdzam — :
Mans mētelis lai turpmāk tevi silda,
Un tavai līdzī mūžam sirds man sils!
Ņem manu zobenu: kas bijis mans —
Ir tavs: nemūžam mūsu starpā naida
Viņš nelaidīs, mums abiem uzticīgs! —
Šai nāves lejā, kur kauc naida auka,
Mums, sirdi sirdij, ataust dzīve jauka!

Jonatans apliek Dāvidam savu mēteli un apjož savu zobenu.
Tad viņi sadodas rokas un noskūpstās. Pa ejām akmeņu kraujā
sanāk laukumā daudz karavīru.

VIENS KARAVĪRS.

Lai dzīvo Dāvids — jaunais varonis!

OTRS KARAVĪRS.

No kauna un no nāves viņš mūs glābis!

TREŠS KARAVĪRS.

Zauls kavis tūkstošus, bet Dāvids vairāk —
Viņš kavis desmit tūkstošus, nūdien!

DAUDZAS BALSIS.

Gods varonim! —

Lai dzīvo Dāvids! —

Slava!

DEVĪTĀ AINA.

GIBEJA. ZAULA NAMS.

Plaša istaba. Dibenā durvis uz āru, labajā pusē — uz ķēniņa mājokli, kreisajā pusē — uz sargu-virsnieku telpām — visas aizkārtas tumšām segām. Dibenā, pa kreisi, vaļēja loga lūka. Priekšā, vairāk uz labo pusi, kāds sēdeklis.

Ārā, aiz loga, gaiša, saulaina diena; istabā turpretī ēnains un krēslains. No kreisās puses ienāk virsnieki: Zimrons, Jādans un Arims — visi ar ieročiem.

ZIMRONS.

Nu vienreiz liksmā ceļojumā doties
Mums lemts, kur negaida mūs kara klaigas
Un šķēpu šķindoņa, bet kokļu skaņas
Un dziesmas: dzīras bagātas mums dos
Bez šaubām Adriels, kad Meolā
Tam aizvedīsim viņa saderēto!

JADANS.

Tās tiešām negaidītas lietas! Kāpēc
Tā neturējis sava solījuma
Nu mūsu ķēniņš? Zinām visi mēs,
Ka savu meitu solīja par sievu
Viņš tam, kurš Goliatu kaus. Nu citam
Viņš to ar steigu dod, un tukšā tas,
Kas viņu pelnījis!

ARIMS.

Vaj tas jums apslēpts,
Kas notiek šinīs dienās —? Satumsis

Kā baiga nakts ir ķēniņš! Sadusmots
Par slavu viņš, ko ļaudis malu malās,
No kara nākot, šķieda Dāvidam.
„Gan tūkstošus ir kavis Zauls, bet Dāvids
Ir kavis desmit tūkstošus!“ Tā visur
Bij dzirdama šī pārmērīgā slava. —
Nu atkal viņš ir drūms un ļauns — ka visur,
Kā saltas ēnas, bailes krīt, kur rādās
Viņš melns kā draudu debess!..

JADANS.

Tas ir tiesa.

Bet ļaudis slavē jauno varoni
Un kurn, ka ķēniņš savu vārdu lauž!

ARIMS.

Vaj gana nav vēl goda, ko viņš devis
Jau Dāvidam? No sveša ganu-zēna
Par augstu virsnieku starp mums viņš celts!

JADANS.

Kā pelnīts! Bet ir Merabe tam nācās!

ZIMRONS.

Kam strīdēties? Kaut arī apsolīta
Bij viņam Merabe, tak, cik es protu,
Par to tik noskumis vis Dāvids nav,
Ka mēs to šodien vedam Adrielam:
Tam Mikale daudz vairāk mīļa būs!..

JADANS.

Ko saki?

ARIMS.

Mikale — vaj tiešām?

ZIMRONS.

Tiešām!

Tā milē Dāvidu, un Jonatans
Ir viņam sirsnīgs draugs un gan jau gādās,
Ka Dāvidu par znotu pieņem Zauls!

Durvju aizkari labajā pusē pašķiras, tur iestājas ķēniņš un brīdi mēmi raugās uz virsniekiem. Viņš tumšs un drūms, un piere viņam bieži saraucas, kā taisot kādu bargu spriedumu, un no acīm pašaujas ass skats. Virsnieki bijīgi noliecas viņa priekšā.

ZAULS.

Kas darāms jums, to zinat?

ZIMRONS.

Kungs un ķēniņ,

Tas mums ir teikts.

ZAULS.

Un kas tas ir?

JADANS.

Mums ceļā

Uz Meolu būs doties.

ARIMS.

Kungs un ķēniņ,

Turp tavu meitu pavadīt mums gods.

ZAULS.

Un vairāk nē?

ZIMRONS.

Nav zināms, kungs un ķēniņ.

ZAULS.

Bet liksmoties ar tiem, kas gaviļē
Par varoni, kuŗš kavis ienaidniekus
Ne tūkstošiem, bet desmit tūkstošiem,
Par jaunu ķēniņu, ko izraēļam
Varbūt jau cēlis vecais tautas soģis —
Vaj tas jums nepatīk — ?

ARIMS.

Nē, kungs un ķēniņ!

Kas dara tā, tie nelietīgi vien:
Nav varoņa mums cēlāka par tevi!
Par varonību laimīgs gadījums
Tik nelgu mutēs kļūst!

JADANS.

Mūs šķēpa zvērests
Pie tevis saista, kungs un ķēniņ! Kāmēr
Šis šķēps vēl nesalauzts un ass — vai tam!
Kas tavā vietā celtos ķēniņš būt!

ZAULS.

Lai ir tas tā! Es taviem vārdiem saku:
Vai tam! — Nu sveiki ejiet, mani draugi,
Un līdz ar Adriela sūtītiem
Uz jaunu dzīvi manu meitu vadiet!
Bet ceļā jūsu šķēps lai labi zina,
Kas jūsu ķēniņa un jūsu gods!
Virsnieki nolokās ķēniņa priekšā un iziet pa durvīm uz āru.
No kreisās puses ienāk bruņnesis Ardus.

ARDUS.

Patlaban ieradušies, kungs un ķēniņ,
Te divi virsnieki un tūdaļ vēlās
Ar tevi runāt.

ZAULS.

Saki, lai tie nāk!

Ardus iziet atpakaļ pa durvīm kreisajā pusē. Zauls, kā iekšējs
nemiera mocīts, iet pa telpu uz priekšu un atpakaļ. No kreisā
puses ienāk virsnieki Pallus un Merimots, ķēniņu godbijīgi
sveicinādami.

PALLUS.

Man piedod, kungs un ķēniņ, ka es nesu
Tev vēsti, kuŗa miera dzīvi posta!
Aiz robežām jauns nemiers atkal rūgst:
Grib nomazgāt to kaunu ienaidnieki,
Uz tiem kas kritis, kad tie bailēs bēdza
Par to, ka mūsu varonis bij sitis
Tiem vīru stiprāko un lēģeris
Tiem jāpamet bij mūsu rokās. Vākti
Tiek kopā atkal spēki vīlistiem —
Un drīz ar tiem mēs būsīm jaunā karā!

ZAULS.

Es kara nebīstos, kur vīrs pret vīru
Ar šķēpu stājas: uzvari vaj krīti! —

Bet ko, mans uzticamais Pallus, darīt
Būs naidniekam, kuŗš sakās esam draugs —
Un gaida brīža, kad no rokas šķēpu
Tev rautu? Saki, Pallus!

PALLUS.

Kungs un ķēniņ,
Tāds nāvi pelnījis, kā viltīgs suns!

ZAULS.

Tu labi runā, Pallus: tam būs mirt! —
Ko teiksi, Merimot? Vaj vecais sōģis
Pēc jauna ķēniņa vēl allaž staigā?
Vaj ar', varbūt, tas viņam atrasts jau?

MERIMOTS.

Jā, kungs un ķēniņ: tautā gan to runā.

ZAULS.

Ko runā —?

MERIMOTS.

Kā par ķēniņu jau zīmots
Tam jauneklis kāds esot.

ZAULS.

Kur viņš tāds —?

MERIMOTS.

Teic, Betlemē. Uz turieni bij devies
Nesen vēl tautas sōģis. Līdzī viņam
Ir divi tautas vecaji ar' toreiz
Tur bijuši. Un slepen kādā namā
Tad jaunais ķēniņš svaids.

ZAULS.

Kā to sauc?

MERIMOTS.

Tas slēpts vēl, kungs un ķēniņ.

ZAULS.

Ceļā

Uz Betlemi tu dosies šodien vēl!
Kal dzelzīs to, kas uzdriktējies celties
Pret mani — dzelzīs viņa radus!..
Un pelnos pārvēršas lai viņu nams!..
Bet tautas vecajus, kas Zamueļam
Ir noziedzīgā ceļā līdzgājuši,
Liec siekstā, kamēr nāk tiem pelnīts sods!..
Tev rokā, Merimot, es dodu varu
Par dzīvību un nāvi!.. Drupu kaudzē
Gāz Betlemi par to, ka audzējusi
Tā nodevēju!.. Viņas ļaudis dzen
Ar pātagām uz visām debess pusēm —
Lai zin, kā dumpiniekus soda Zauls! —

Abi virsnieki nolokās ķēniņa priekšā un aiziet pa durvīm dibenā.
Zauls lielā uztraukumā svaidās pa istabu, runādams, kā grūtos
murgos, saraustītus vārdus.

Kas tas?.. Par ko?.. Vaj neesmu es ķēniņš?..
Kas sita izraeļa ienaidniekus?..
Kas cēla nogremdēto tautas godu?..
Vaj es tas biju, Zamuel, vaj cits?..
Tu mani atmetis, tēvs nodevīgais?..
Cits ķēniņš tevis svaidīts jau — vaj nē?..
Es kļuvis lieks!.. Es nevērtīgs!.. Es nīstams!..
Es nolādēts!.. Es neesmu vairs ķēniņš!..
Tā runā kāds!.. Tu melo, melo, nelga!..
Kas melo — sargies!.. Esmu ķēniņš vēl!..
Ko, niknais Zamuel, no manis gribi?..
Tu asinis no manis ārā dzer!..
Tu manas smadzenes kā ķermis grauz!..
Tu dzīslu man pēc dzīslas pušu rauj!..
Un tu — tu smirdots esi, izrael!..
Ko šodien slavē — rītu pārdod jau!..
Tu grozīgs, viltīgs, negants suņu bars!..
Ne goda sirds — tev krūtīs krupis ļauns!..
Ak tā?.. Cits ķēniņš svaidīts?.. Ko?..
Viņš teica — Betlemē?.. Kur cēlies Dāvids?..
Vaj Betlemē nav viņam tēva nams?..
No Betlemes nāk Dāvids!.. Kas ir viņš?..

„Zauls tūkstošus ir kavis, jaunais Dāvids
Tak kavis desmit tūkstošus!..“ Vaj nē?..
Tā visur gavilē tā viltus tauta,
Kam savu sirdi Zauls bij ticīgs devis!..
Cits ķēniņš svaidīts!.. Dāvids?.. Kas to saka?!.
No labās puses ienāk Ets un ar skumju vaigu raugās uz savu
ķēniņu.

ETS.

Mans kungs un ķēniņ, atkal nemierā
Tu mokies baigā. Liec, lai zelta kokle
To klidina kā saule miglu saltu!
Vaj Dāvidu man aicināt, mans kungs?
Ķēniņš brīdi ko domā, tad draudīgi pasit galvu uz augšu.

ZAULS.

Lai nāk viņš!
Ets iziet pa durvīm dibenā — uz āru.
Ardus! Ardus!

ARDUS.

Kungs un ķēniņ,
Ko pavēli?

ZAULS.

Dod šķēpu man! Dod šķēpu!

Ardus steigšus iziet pa durvīm labajā pusē.

Ne kokle vairs — man šķēps tik līdzēt var!..

Ardus atgriežas atpakaļ ar šķēpu un pasniedz to ķēniņam.
Zauls atkrīt sēdekļī un sakrusto rokas uz šķēpa roktura. Ardus
nostājas ķēniņam aiz muguras. — No āra ienāk Dāvids, virs-
nieka apģērbā un ar kokli rokās, un nostājas nomaļus, par ga-
balu no ķēniņa. Viņa pirksti sāk kustināt kokles stīgas, izvi-
linādami tām saulainas skaņas. — Durvīs labajā pusē klusi
iestājas Jonatans, un tālāk nenākdams, klausās kokles skaņas. —
Zauls tumši raugās uz Dāvidu — kā jaunu, iestindzīgu domu
varā. Tad piepeši viņa acis asi iezibas, un viņš satver šķēpu.

Kā sirds, tev arī kokle pavedēja —
Par abām tad no manis algu ņem!

Zauls sviež šķēpu uz Dāvidu. Kokle apklust ar griezīgu no-
skaņu. Dāvids vēl laiku novēršas, un šķēps aizskrien viņam
garām. Ardus piesteidzas, paceļ šķēpu, un Zauls gr b satvert
to par jaunu, bet Jonatans aizstājas viņam priekšā, to kavē-
dams. Dāvids iziet atpakaļ pa durvīm uz āru.

JONATANS.

Mans tēvs!.. Mans tēvs!.. Ko dari?!

ZAULS.

Ļauj! Es —!

JONATANS.

Tēvs,

To neļaušu — tik tiešām, kā tu esi
Mans tēvs un es tavs dēls!.. Pret ienaidnieku,
Kas bruņās iekalts, droši gājis tu —
Un varonis nav cēlāks bijis tautā!..
Bet šķēpu celt pret to, kas neaizsargāts
Un dēla uzticībā tevi godā — —
Tas nav vairs varonis, tas nav vairs Zauls!..

ZAULS.

Tas tiesa, dēls: to nevar darīt Zauls!..
Man ļaunas domas tumšojušas prātu
Un mani dzinušas uz zemu darbu...
Par labu griezt tad gribu savu vainu,
Kā netaisnības nevar pārņemt man:
Par vadoni pār tūkstošiem to ceļu —
Lai augstākais viņš ir starp virsniekiem,
Kam mūsu zemē valdīšana... Tikai
No manām acīm nost lai turas viņš —
Nekad vairs redzēt negribu es viņa!

JONATANS.

Man piedod, tēvs, ja es tev visu saku,
Ko domāju un savā sirdī jūtu!
Tu nedusmojies, tēvs?

ZAULS.

Nē, Jonatan!

Tu atbalsts man, tu cerība man esi,
Kas mani stiprina, kad gurstu. Tev
Būs mantot valstību, ko esmu cēlis
Un karstās cīņās izkarojis grūti —
Kad manas dienas beigsies. Saki, dēls,
Man visu! Neteikšu tev vārda ļauna,
Ja arī manas vainas sauksi tu
Pie tiesas bargas.

JONATANS.

Ne man būs tiesāt tevi,
Mans tēvs! Tik lūgt es iedrošinos vien
Pēc taisnības, kam tavas tumšās domas
Bij priekšā, lai tu neredzētu tās.

ZAULS.

Kas tā par taisnību, mans dēls, ko es
Aiz tumšām domām neredzējis?

JONATANS.

Lauzts
Tavs solījums, ko Dāvidam reiz devis!

ZAULS.

Tam meitu pirmdzimto es apsolīju,
Bet — Merabe par viņu smējās... Viltus
Lai mūsu starpā nav, tad saku tev:
Man nepatikās viņu spiest par sievu
Būt tam... kas dzimis it kā man par lāstu
Un manai meitai zems un nievājams!..

JONATANS.

Dod viņam Mikali — tā mīlē viņu!
Tad nepārmetīs tev neviens, ka lauzis
Tu savu vārdu, kuŗu tautas priekšā
Reiz devis. Un tik tiešām pelnījis
Ir arī Dāvids, ka par savu znotu
Tu viņu sauc. Ne velti tauta viņu
Tā godina un slavē. Klausī, tēvs,
Ko lūgdams lūdzu, vēlējot tev labu! —
Vai būs kad Dāvidam un Mikalei
Tā diena gaiša — ?

Zauls brīdi domā, grūti sevī par ko cīnīdamies, un tad pasit
galvu uz augšu.

ZAULS.

Tā lai tas, kā saki!

JONATANS.

Tev viņu vietā pateicos es, tēvs!

ZAULS.

Es neprasu, lai Dāvids kroņa-naudu
Man maksātu. Bet nosacījums mans
Ir šāds: Simts vīlistu ar savu roku
Tam vajag kaut un zīmes atnest man,
Ka viņš to darijis! To viņam saki!

JONATANS.

Mans kungs un ķēniņ, vai es varu iet
Un viņiem vārdus nest, no tavas mutes
Ko dzirdējis un kuņi manu māsu
Un manu draugu dziļi aplaimos?

ZAULS.

Tu vari iet!

Jonatans steigšus aiziet pa durvīm dibenā. Ķēniņš pieceļas
kājās kā ar ļaunu prieku.

To šodien viņam došu,
Lai tā par nāves valgu viņam tiek!
Lai manā vietā ved viņš kaņapulkus
Pret naidniekiem, ar ko mums atkal kaņš!
Ne mana roka vairs pret viņu celsies:
Tam vajag mirt — un vīlists viņu kaus!

DESMITĀ AINA.

GIBEJA. DĀVIDA NAMS.

Telpa pret dārzu, kuņ koku grupas manāmas pa loga lūku
dibenā. Labajā pusē durvis no priekšnama, kreisajā — uz citām
nama telpām. Durvis aizkārtas sārtām segām. Priekšā kāds
sēdeklis. Kreisajā priekšas stūrī spraustuve ar (degošu) lāpu.

Nakts. Aiz loga, pa zaļo dārzu, zilgan-dzeltēna mēnesnīca.

Mikale, elkoņiem loga lūkā uzmetusies, raugās mēnesnīcas un
ēnu pilnajā dārzā. Viņas vecā aukle Zāra, ar šuvekli klēpī,
sēd blakus lāpai un strādā.

MIKALE.

Tu mana mīlā, vecā auklētāja —
Bez tevis būtu man kā cietumā!
Mans kungs tik bieži atstāj mani vienu:

Kā ēnā tad man jāstaigā — bez saules —
Un tikai žēlabas pa krūtīm lauzās!
Šie niknie kaņķi — kad tiem reiz būs gals?
Kā mocās sirds zem tumša, smaga sloga,
Kad zinos viņu kaņķa laukā! Rādās
Man bieži bilde, sirds ka bailēs mirst:
Viņš cīnās kaņķa dvīlī — un kā vilnis
Pār viņu gāžas ienaidnieku pulks...
Un paliek viņš tur mēmi guļam... Sārtas
No dziļām brūcēm lāso asinis...
Vairs neelpo viņš... Veras cieti acis,
No kuņķam saules diena staro man...
Drīz šķeltās krūtīs sirds ir izdzisusi...
No miega trūkstos tad un tevis saucu:
Ar aukstiem sviedriem piere klājas man,
Un krūtīs smagi kas kā vesers dauzās...

ZĀRA.

Tu velti baidies, bērns, ko sapnis rāda:
Kā uzvārētājs nāca mājās kungs,
Un viņam līdzī — gods par kādu
Vēl dzirdēts nav: kur vien viņš tagad rādās,
Tur visur ļaudis priekā gavilē
Un viņu cilda — nava mūsu zemē
Neviens vēl tā, kā Dāvids, slavēts ticis!

MIKALE.

Par to nav prieka man: jo vairāk tauta
Dod goda Dāvidam, jo ļaunāks paliek
Mans tēvs un savu tumšo domu dzelmē
Jo dziļāk grimst. Viņš allaž drūms un bargs —
Un mana miļā māte mūžadienu
Kā krusas negaisā tur stāv un dreb!..

ZĀRA.

Tas tiesa, bērns: man arī tavas mātes
Gan žēl. Bet kādreiz bija arī viņa
Pie Zaula laimīga: kad cēls un gaišs
Kā saulains rīts vēl bija tas un slava,
Kā tagad Dāvidam, tam lītin lija.

MIKALE.

Ak māmuliņ! ak tēvs! ak mīlā aukle!..
Kam viss tā pārvēršas?.. Kam gaiša diena
Par tumšu nakti kļūst?.. Kam paliek ļauns,
Kas bija labs?.. Kam niknas bēdas vajā
To sirdi, kuņā mājojis reiz prieks?..
Un man kas gaidāms nākotnē?.. Vaj priekam
Par vēstnesi tāds baigums, kāds man sirdi
Kā saltām rokām spiež tik smagi, mājā
Kad nava Dāvida?.. Un tad tā vaid!..
Kā uzvarētājs, visas tautas slavēts,
Kad izpildījis lielo uzdevumu,
Ko viņam uzlicis mans augstais tēvs,
Viņš mājās vedis mūsu karapulkus,
Kā citkārt ķēniņš pats, un vīlisti
Ne mazāk bīstas viņa, kā no Zaula!..
Bet tomēr — es tik bieži maldos skumjās
Pa šitām telpām un pa dārzu: viņš
Ir mūžadienu gaitās, kuņas uzliek
Tam viņa amats... Viņa zelta kokle,
Kas skaņas brīnišķīgas sevī glabā,
Pie sienas klusē... Viņas vietā šķēps
Nu stājies asinainais... Redzi, aukle:
Jau vakars vēls, un mēness bālēt sāk,
Bet velti vēl es gaidu... Nē, ne velti:
Tie viņa soļi skan — viņš nāk, viņš nāk!..

Mikale, priecīgi uztraukta, gaiša un laimīga, metas pretī Dāvidam, kas greznā virsnieka apģērbā, ar zobenu pie jostas, nāk iekšā pa durvīm labajā pusē. Aukle saņem savu darbu un kā nemanīta izslīd pa durvīm kreisajā pusē.

Kā tevis gaidīju!.. Par dienu šķiet
Tā stunda, te kad neesi!.. Es ļauna
Uz tiem, kas tevi redz, ar tevi runā
Un man ar katru mirkli atņem daļu
No manas laimes!.. Bet tiklīdz tu nāc —
Ir izgaisušas manas dusmas, sirdī
Man laimīgs prieks, un nevēlu nevienam
Vairs ļauna!.. Nu tu atkal esi mans!..
Un liecinieks būs mūsu klusai laimei
Tik gaišais mēnestiņš!..

DĀVIDS.

Jā, sirdsdailīt:

Nu atkal būsīm sev un savai laimei! —
Tak laime man tu ne tik šinī mītnē,
Kur tavas rokas mani saldi skauj;
Ne tik šai dārzā, kuŗa puķu vidū
Tu skaistākā un smaržīgākā man;
Bet arī tur, kur putekļos un tvaikos
Zib šķēpi, asinis kur kūpot lejas,
Un apnicīgā rīkotāja darbā,
No vienas pilsētas uz otru ejot:
Tiklīdz es pieminu, kas manis gaida —
Kā celtin mani ceļ tad prieks un spēks!

MIKALE.

Bet tēvs — ? Viņš nav vairs dusmīgs? Kad viņš tevis
Vairs nenīdēs? Kad nevajadzēs vairs
Ar bailēm slepenām ik brīža kauties?
Un kad tā stunda nāks, kad mēs pie viņa —
Pie mīļa tēva vieglām bērnu sirdīm,
Kā dēls un meita, spēsim droši iet?..

DĀVIDS.

Tās dienas gaidīsim mēs pacietīgi
Un viņam nepārmetīsim nekā...
Joprojām viņš ir drūmi-jauns un manis
Kā vairās un kā bīstās... Augstu godu
Viņš man ir devis, mani ieceldams
Starp izraēļa lielkungiem par pirmo,
Bet atstumj mani viņš kā tālāk vien
No sevis paša: skumst tā sirds!.. Bet tomēr
Viņš redzēs reiz, ka Dāvids tam ne skauģis,
Ne ienaidnieks, bet uzticams gan dēls!..

No labās puses ienāk jaunēklis — Dāvida bruņnesis Elams.

ELAMS.

Kāds virsnieks svešs grib tevi redzēt, kungs!

MIKALE.

Kungs piekūsis — lai iet viņš savu ceļu!

DĀVIDS.

Nē, Mikale! Varbūt tam vajadzība
Ir svarīga: par jaunu pienākumu,
Kas zin, viņš ziņu nes... Ko kungs un ķēniņš
Ir goda vietā licis, ne tik godu
Tam ņemt, bet arī sevi pretī dot.
Lai nāk!

Elams iziet atpakaļ, un tūlīt nāk iekšā virsnieks Merimots.

MERIMOTS.

Svešs tevi sveicinu, mans kungs!
Es — Merimots: starp virsniekiem pie Zaula
Reiz nebiju no pēdējiem; nu — bēglis,
Kurš nezina, kur galvu likt. Pie tevis,
Tu Dieva izredzētais, esmu nācis,
Kad tumsa bēdu-ļaužu ceļus sedz,
Lai vēsti nestu tev par briesmām lielām
Kam esi lemts un viss tavs tēva nams.
Man ķēniņa un mana kunga Zaula
Bij vēlēts atrast Betlemē to namu,
Kur raudzīt jauna ķēniņa ir gājis
Ar saviem draugiem soģis Zamuels:
Šo namu likts man liesmām iznīcināt,
Kalt dzelzīs visus, kas tur mājājuši,
Un viņam tad uz rūgtu nāvi vest —.

DĀVIDS.

Mans Dievs!.. Ko saki tu?.. Un esi visu
Tā darījis, ka tev tas pavēlēts?..
Kur nu mans mīlais tēvs. kur mani brāļi?..
Vaj tie vēl dzīvi?..

MERIMOTS.

Sveiki tie, mans kungs! —
Kad tava tēva namā nācu — darīt,
Kā ķēniņš bargi pavēlējis man,
Un vecs un cienīgs tēvs man pretī cēlās,
Ar gudru vaigu, baltiem matiem, droši,
Kā tāds, kam sirds ir tīra, kuņģam grēks
Ne tumšo apziņas, ne skaidra skata, —

Es nodrebēju dziļi: „Neaiztiec!..“
Kā karavadonis priekš izraeļa
Tu uzvaru un godu tikko guvis
Pret nikniem vīlistiem, un apkārt tev
Vēl karalauks bij kūpošs: — tādā brīdī
Lai dzelzīs kaļu tavu sirmo tēvu
Un pelnu kaudzē pārvēršu to mītni,
Kas tev no bērnu dienām svēta — kungs,
To nespēju, kaut zināju, ka smagu
Uz sevis ņemos vainu, neklausīdams,
Ko pavēlējis man mans kungs un ķēniņš!
Draud nelaime tev, kungs: ja vari, glāb
Pats sevi, savu tēva namu! Mani —
Par kalpu ticīgu pie sevis ņem,
Vaj projām dzen: te esmu!

DĀVIDS.

Nelaimīgais!..

Bet divkārt nelaimīgāks esmu es:
Kā brālim gribētos tev krist ap kaklu
Un tevi skūpstīt pateicībā dziļā,
Ka žēlastību tēva baltā galva
Un viņa dēli — viss mans tēva nams
Pie tevis atradis; bet nākas arī
Man tiesas sodam bargam nodot tevi,
Ka savam kungam tu un ķēniņam
Par pretinieku bijis —!

Durvīs labajā pusē nemanīts iestājas Jonatans.

MIKALE.

Brīvs lai viņš!..

Daudz lielāks viņa cēlums, nekā vaina!..
Viņš godavīrs... un viņam pateicība
No manis ar': būs uzticams tev draugs!..

Jonatans ātri pienāk un nostājas starp viņiem.

DĀVIDS.

Bet pienākums un uzticības zvērests — ?

JONATANS.

Man zināms Merimota gods un vaina —
Ko mana māsa, saku arī es:
Viņš brīvs! — Ej, Merimot: es ņemu vainu
No tevis — sava tēva priekšā es
Par tevi atbildēšu! Steidzies projām
Un turies tālāku līdz brīdim, kāmēr
Būs rimies mūsu kunga naids! —
Merimots nolokās dziļi un iziet pa durvīm labajā pusē — uz āru.

Bet tev

Es nesu baigu vēsti, draugs: šai naktī,
Ja paliec savā namā tu — tev jāmirst!..

DĀVIDS.

Par ko — ?

MIKALE.

Ko saki — ?

JONATANS.

Jā, tas tiešām tā!..
Jau ķēniņš devis pavēli: nāk Pallus
Ar kara-kalpiem svešiem tevi kaut!..
Mans draugs, mans brāli, kāmēr laiks vēl — bēdz:
Caur dārzu glābies, jo pie taviem vārtiem
Varbūt jau tavi vajātāji stāv!..

DĀVIDS.

Man bēgt — ? Bet Mikale — ? Kur paliks viņa — ?

JONATANS.

Būs manā sargāšanā — uzticies!..
Un ej tūlīt: ik acumirkļis tagad
Ir dārgs!.. Uz Rāmatu vēl šinī naktī
Tev vajag tikt — tad glābts: tur Zamuels
Par drošību tev gādās!.. Nekavējies!..
Es būšu te: pie taviem vārtiem viņus
Vēl kavēšu, līdz esi projām!.. Sveiks!..

Jonatans ātri iziet pa durvīm labajā pusē.

MIKALE.

Mans Kungs un Dievs!.. Tev jāmirst, Dāvid... jāmirst?..
Tad līdz ar tevi mani ar lai kauj!..
Ar tevi kopā mirt man nebūs grūti...
Bez tevis dzīve man — tik mokas vien!..
Dāvids apkāpj Mikali un skūpstā to.

DĀVIDS.

Pie krūtīm, mana saldā puķe, nāc,
Lai sirds vēl mirkli tavu smaržu elpo!..
Lai kur es iešu — sirds pie tevis būs,
Līdz taisnais Dievs reiz atkal vienos mūs!..
Dāvids atraisās no Mikales un aiziet pie vaļējās loga lūkas
dībenā. Aiz mājas vārtiem, kā dziļumos kur, dimd tumši un
dobji sitieni.
Nu esi stipra: nēsalūzti, mīļā,
Kad bargi vēji pūš!.. Vaj būs tāda?..

MIKALE.

Es būšu, kā tu gribi, dārgais draugs!..
Tas Kungs lai tevi vada!..

DĀVIDS.

Un tavs sargs!..

Dāvids izlec pa logu dārzā. Mikale, izstieptām rokām, sāpīgi
raugas viņam pakaļ. Kaut kur ārā par jaunu dimd kā smagi
sitieni.

MIKALE.

Ak tēvs!.. Ak Dāvid mīļais!.. Bēdas!.. Bēdas!..

TREŠAIS CĒLIENS.

VIENPADSMITĀ AINA.

RĀMATA. ZAMUEĻA NAMS.

Joels. Abijus. Dāvids. Zamuels. Karmus. Zavats. Azers.
Kanans. Pasurs. Kedars. Jobs. Anoks. Cadoks. Zauls.

DIVPADSMITĀ AINA.

GIBEJA. JONATANA NAMS.

Maluks. Elivelets. Doegs. Dīvi sargi-kaŗavīri. Jonatans.
Dāvids.

TRĪSPADSMITĀ AINA.

GIBEJA. ZAULA NAMS.

Ardus. Ets. Abners. Jonatans. Zauls.

ĀETRPADSMITĀ AINA.

NOBA. SVĒTNĪCA (DIEVA TELTS).

Kāds priesteris. Doegs. Dāvids. Akimeleks.

PIECPADSMITĀ AINA.

GIBEJA. DĀVIDA NAMS.

Mikale. Zāra. Akinoame. Elams. Merimots. Pallus. Pallus
kaŗa-kalpi. Jonatans.

VIENPADSMITĀ AINA.

RĀMATA. ZAMUEĻA NAMS.

Plaša telpa ar augstām vaļējām durvīm kreisajā pusē, pa kuŗām, aiz nama lievenēm, lejāk redzamas dārzā zaļas koku virsaunes. Otrās un trešās tumšām segām aizklātas durvis dibenā un labās puses stūrī — uz nama dziļākām un blakustelpām. Turpat labajā pusē, vairāk uz priekšu, loga lūka, pa kuŗu redzami klintāji un pa tiem ceļš. Galds un sēdekļi.

No labās puses, kā no dziļumiem, dzirdama Zaula balss, kur tas, kādā nama priekšelpā, nožēlošanas pārņemts, gaida, lai Zamuels viņu pieņemtu un derētu ar viņu mieru, atsvabinot viņu tā no izmisuma, kas to mēc.

Joels un Abijus nāk iekšā no lievenēm, aiz kuŗām pelēki-smaga, drūma diena.

ZAULS.

Zamuel!.. Zamuel!.. Zamuel!..

JOELS.

Vaj dzirdi? — Vēl aizvienam viņš tur gaida
Un mūsu tēva sauc. Cik mazs, cik niecīgs
Un nožēlojams ticis nu tas vīrs,
Kuŗš vēl nesen kā varens lauva rūca,
Lai visi viņa priekšā bailēs trīc!

ABIJUS.

Viņš nedzirdēti tagad pazemojas:
To dziļa nožēlošana tā moka,
Kā laikam vēl nekad nav cilvēks cietis!
No tās viņš karsti vēlās vaļā tikt:
Nu diena jau un nakts, kopš durvju priekšā
Viņš miera derības no tēva lūdzas —
Lai beigtos naidis un reiz viņš kļūtu brīvs
No atmešanas lāsta. Kā tu domā:
Vaj Zaulam piedos tēvs un mieru slēgs?

JOELS.

Varbūt: ja atsacīties tas armieru
No ķēniņamata —.

ABIJUS.

To liegsies Zauls!

JOELS.

Nu tad lai ļauna gara tumšā varā
Viņš tālāk smok! Tas mūžam nedrīkst notikt,
Ka tēvs tam piedotu un vēl joprojām
Zauls ķēniņš būtu — nē un simtkārt nē! —
Par to vēl tomēr tēvs kā neziņā
Un domu pilns, ko viņam darīt nāktos.
Nu licis nākt viņš kopā saviem draugiem
Un tautas vecajiem, kas viņam klausā,
Lai viņu domas šinī lietā jaustu.
To zināt tomēr var jau tagad droši,
Ko viņi teiks —: Lai nav vairs ķēniņš Zauls!

ABIJUS.

Vaj Zauls tam klausīs? Nē, man šķiet, ka ļaunāks
Viņš tikai kļūs un savus ienaidniekus
Vēl vairāk vajās. Patvērumu sev
Pie mūsu tēva tagad bauda Dāvids;
Bet kas tad būs, ja Zaula negantība
Tik liela izaugs, ka pat tautas soģa
Tas netaupīs? Cits ķēniņš gan ir celts,
Bet ko tas der, ja varas viņam nava!

JOELS.

Tā mūsu tēva pavēnī vēl augs —
Un toties' liela mūsu tēva vara:
Nav aizmirsusi tauta, kas viņš tai
Ir laikos bijis — neaizmirsīs arī! —
Lūk, trīsreiz sūtīja šurp savus kalpus
Nesen vēl bargais ķēniņš Zauls, lai ved
Pie viņa Dāvidu uz drošu nāvi;
Bet kolīdz runā tie ar Zamueli —
No ienaidniekiem tie par draugiem tiek
Un atpakaļ vairs negriežas pie Zaula!
Tad lepnais ķēniņš pats nāk šurp — un re:
Kā zemīgs grēcinieks viņš dien' un nakti
Pie Zamueļa sliekšņa stāv! Ne varas,
Ne draudu tam vairs nav, tik lūgšanās
Pēc tēva vaiga un pēc piedošanas: —
Nav soģim Zamueļam bīstams Zauls!

ABIJUS.

Bet kas to galvot var, ka tikpat lēns
Un grēku sagrauzts piedošanas lūdzējs
Viņš ilgi būs? Var notikt viegli tas,
Ka trakums jauns tam nāk un daudzas galvas
No viņa šķēpa krīt! Vaj tad nav kļūda,
Ka... tāda viņam atkal vaļa?..

JOELS.

Kļūda

No mūsu tēva tā bij liela pirmā,
Ka tautas gribai padodamies Zaulu
Par ķēniņu tai cēla; otra — tā,
Ka cēla arī Dāvidu; un tagad —
Ja abiem tiem viņš neliek projām iet
Un valdību par jaunu savās rokās
Pats nesņem — viņš izdarīs vēl trešo,
Un tā būs pati lielākā!

ABIJUS.

Nu tauta

Bez ķēniņa vairs dzīvot nevēlēsies:
Viņš būs, lai kāds — tik lai tas nava Zauls!

JOELS.

Ar tēvu es par visu runāt gribu,
Kāmēr vēl trešo kļūdu novērst var!..

Joels iziet pa durvīm dibenā — uz nama iekšējām telpām. No lievenēm ienāk Dāvids — domīgs un kā noguris. Abijus iet vēlīgi tam pretī.

ABIJUS.

Kam staigā noskumis, mans jaunais kungs?
Nu laiks, ka topi atkal priecīgs: drīzi
Tu būsi tas, par ko jau izredzēts
Tu visai tautai — mūsu ķēniņš! Kalpot
Tad tev ar visu sirdi būs mums prieks.
Kad viss tas piepildīsies un kad kalpa
Tev vajag, kungs, tad atminies jel manis!..

DĀVIDS.

Mums ķēniņš ir — un tam mums kalpot krīt!

ABIJUS.

Tas ķēniņš nebūs vairs: varbūt jau šodien
Tam atņemta tiks viņa vara. Laiks
Ne šodien — sen tam klāt!..

DĀVIDS.

Nav savas aizvēris — būs ķēniņš Zauls!
Kāmēr vēl acis

ZAULS.

Zamuel!.. Zamuel!..

Dzirdēdams Zaula saucienu, Dāvids sāpīgi saraujas, kā no si-
tiena, un novēršas.

ABIJUS.

Tad lai viņš aizver tās uz visiem laikiem!

DĀVIDS.

Ko runā tu — ?

ABIJUS.

Ja tu man ļautu, kungs,
Es vīrus atrastu, kas šinī naktī
Tam aizmigt liktu —

DĀVIDS.

Ko — ?!

ABIJUS.

Tik saki, kungs —
Un tas būs padarīts! Viņš mūsu varā:
Ne draugu viņam te, ne sargu klāt —
Un nevajās viņš tevis vairs, ne cita!..

DĀVIDS.

Tu nelietīgais kalps!.. uz ko tu mani
Te gribi vedināt — ? Vaj domā roku
Pie dzīvības tam likt, kam kājas slaucīt
Tu cienīgs neesi!.. Viņš — kungs un ķēniņš,
Viņš varonis viscēls! Tu — netirs vērgs!

Abijus iziet pa durvīm dibenā — uz nama iekšējām telpām.

ABIJUS.

Ir manam brālim taisnība: nevienu!..

Dāvids tuvojas durvīm uz lievenēm un beidzot pa tām arī iziet.

DĀVIDS.

Tāds bezgodis!.. Kur drošību viņš ņēmis
Ar tādām netīrām un zemām domām
Man tuvoties?.. Un kāda negantība
Ar slepkavīgu prātu līst pa tumsu
Pie vīra, kas ir visas tautas gods!..
Ak Zaul, ak Zaul — mans ķēniņ un mans tēvs,
Kāds neizprotams spēks mūs mūžam šķir?
Kam nevaram mēs būt kā tēvs ar dēlu,
Kas abi vienu grib un uzticīgi
Ik cīņā blakam iet, kad aizstāvams
Tiem savas tautas gods un tēvu-zeme? —
Tu vajā mani velti, tēvs — tev ļauna
Es nevēlos, tik paklausīgi eju,
Kur mani sauc: uz augšu, ne uz leju!..

Pa durvīm dibenā nāk iekšā Zamuels un viņa draugi-lielikungi —
Karmus, Zavats, Azers, Kanans, Pasurs — un tautas vecāji —
Kedars, Jobs, Anoks, Cadoks. Zamuels nostājas pie galda pret
vidu un citi puslokā viņam pa vienu un otru pusi. Kad atskan
Zaula izmisuma saucieni, vecie vīri, izņemot Pasuru, kuņš stāv
bēdīgs un ar noliektu galvu, zīmīgi cits ar citu saskatās un ar
gandarījumu samājas galvām.

ZAULS.

Zamuel!.. Zamuel!.. Zamuel!..

ZAMUELS.

Man jūsu domas zināmas nu, draugi —
Lai slavēts Dievs! — tās nešķiras no manām,
Kad atmetam, ko Pasurs, vecais draugs,
Par labu Zaulam vēlās grozīt velti:
Par izraēļa ķēniņu vairs Zauls
Nav uzlūkojams: viņš ir atmests — tauta
Lai zina to, un viņa vietā celts
Cits valdnieks, ko tas Kungs ir izredzējis

Par savas tautas sargu! Vaj tas tā,
Kā saku, mani draugi?

SAPULCE.

Tiešām tā!

PASURS.

Ne tā! Es lēmumam tik nežēlīgam
Ne piekrist varu, ne ar' padodos! —
Tu, cienījamais draugs, un visi citi
Tik ļaunu zināt vien, ko nesis Zauls.
Bet ka viņš briesmās glābis izraeli,
Ka bīties viņa licis citām ciltīm,
Kas draudējušas mums no laika gala,
Ka vājo saudzējis viņš cēlā prātā
Un sargājis pret stiprā pārestību,
Ka taisnību viņš zemē aizstāvējis
Un savaldījis tos, kam viltus daba, —
To zināt neliekaties jūs neviens.
Tad tas man sakāms: viņam uzticīgi
Līdz savu dienu galam kalpot gribu!
Gan šķirties vecās dienās manās žēl
No mūža ceļa-biedriem man... Bet ceļi
Mums dalās te: vairs kopā neiet mums! —
Pasurs lēnā un cienīgā gaitā iziet pa durvīm uz lievenēm.

ZAMUELS.

Tad ej — tu nodevējs!

SAPULCE.

Tu nodevējs!

ZAULS.

Zamuel!.. Zamuel!.. Zamuel!..

ZAMUELS.

Ar Zaulu Kisa dēlu, kā mēr tas
Par ķēniņu vēl sevi tura, runāt
Vairs nevar Zamuels: tas viņa atmests!
Šurp-likšu viņu vest: tam acīs sakiēt

Vēl vienreiz manu lēmumu, kuŗš tagad
Ir arī jūsu lēmums. Ja tad viņš
Armieru zematies, ik savā vainā
Jums atzīties un nolikt varu, kuŗu
Reiz devu tam, tad nākšu viņu svētīt:
Lai atgriežas ar mieru tēva namā —
Pie arkla, kur reiz bijis. Bet ja viņš
Grib arī turpmāk palikt stūrgalvībā,
Tad lai to pavada, kur vien viņš iet,
Mans lāsts un izraeļa lāsts, un smagi
Lai krīt Jachvē's uz viņa sods, un postā
Lai savas dienas ķēniņš Zauls tad beidz! —

SAPULCE.

Lai postā savas dienas Zauls tad beidz!

Zamuels iziet atpakaļ pa durvīm dibenā — uz nama iekšējām
telpām. Viņa draugi un tautas vecaji (nu bez Pasura) nosēžas
puslokā ap galdu.

KEDARS.

Nu brīdis nācis, kas mums gaidīts ilgi!..

KARMUS.

Lai slavēts Dievs, kas piedzīvot to liek!..

JOBS.

Pie kājām naidnieku Jachvē mums licis!..

ZAVATS.

Būt žēlīgiem mums nenākas pret to!..

ANOKS.

Tam skarbi viņa grēkus priekšā sauksim!..

AZERS.

Kā skarpijām mums nākas viņu šaust!..

CADOKS.

Lai zemi mūsu priekšā viņš nu skūpsta!..

KANANS.

Kā ķēniņš nāks — kā ubags projām ies!..

Durvis labajā pusē, kā pašas no sevis, plaši atveras, un lēnā nogurušā gaitā pa tām ienāk ķēniņš Zauls, aizklājiem aiz viņa atkal aizveroties. Viņa vaigs ir izvārdzis un bāls, acis dziļi iekritušas, mati un bārda sajukuši; viņš ir kā tumšos un smagos murgos, kā pats nemaz nesaprazdams, kur atrodas un kas ap viņu notiek. Kā acīm ar ilgām kā meklējot, viņš paraugās uz sapulci un tad gurdi noliec galvu.

ZAULS.

Kur esi, Zamuel?... Mans tēvs, uz tevi
Brēc mana sirds, ko tavas dusmas māc!..
Ak noņem slogu, kuŗu atmešana
Man virsū kŗāvusi!.. Liec atkal gaiši
Man skatīt tavu vaigu... tā kā tad,
Kad rokas, svētīdams, uz galvas liki
Un mani skūpstīji!.. Tad atkal drošs
Es ceļu iešu — darīt, ko tu liksi —!

KEDARS.

Zaul Kisa dēls, tev daudz ir smagu grēku,
Par kuŗiem liek Jachvē tev bailēs drebēt.
Tos Viņa kalps tev piedos — Zamuels,
Ja atzīsties un zemojies kā nākas. —
Tavs pirmais grēks — ka ļaužu bijāšanu
Pret tautas vecajiem un priesteriem
Tu neesi, kā derās, uzturējis!
Tas grēks ir liels un grūts! Vaj atzīsties?

JOBS.

Tu ļāvis — vecie tautas tikumi
Un svētas ierašas no tēvu laikiem
Lai ļaužu smietas tiek! Vaj atzīsties?

ANOKS.

Ar svešām ciltīm draudzēšanās liela,
Kāmēr tu ķēniņš, mūsu tautā zaļo —
Pret Mozus likumu! Vaj atzīsties?

CADOKS.

Zeļ elku-kalpība mums atkal malu malās,
Tak nesodīta mūžam paliek viņa.
Bet tas ir nāves grēks! Vaj atzīsties?

Zauls ir kā sevī nogrimis un nemaz to nedzirdējis, ko viņam no visām pusēm saka ar niknumu; viņš runā klusām, kā klausīdamies uz kādu balsi pats sevī.

ZAULS.

Mans tēvs... es tevi lūdzos pazemīgi:
No manis savu lāstu svaru ņem,
Kas mani zemē spiež un manu dienu
Par nakti dara!.. Žēlo mani, tēvs!..

KARMUS.

Ap sevi svešus ļaudis sapulcējis
Tu tūkstošiem un draugos sev tos pinis.
Tas grēks pret izraeli! Atzīsties!

ZAVATS.

Tu goda vietas svešiniekiem devis
Un savējus kā liekus stūmis malā.
Tas grēks pret izraeli! Atzīsties!

AZERS.

Ko izdeldēt mums kaņos nākas — taupi
Un mājās ved par kaunu visai zemei.
Tas grēks pret izraeli! Atzīsties!

KANANS.

Ar svešām sievietēm karavīriem pīties
Tu ļauj — par pagāniem lai ļaudis taptu.
Tas grēks pret izraeli! Atzīsties!

ZAULS.

Ak Zamuel!.. Mans tēvs!.. Man atsaucies!..

KEDARS.

Bet visu tavu grēku smagākais
Ir nepaklausība un patgalvība:
Jo, nebīdamies Zamueļa, tu
Jachvē's ar' paša, savā negantībā,
Vairs neklausījis un pret Viņu ziedzies.
Mēs Viņa vārdā tādēļ nospriežam:
Zaul Kisa dēls no Gibejas, tā vara,

Kas reiz tev dota, nu tiek atkal ņemta —
Tu kungs un ķēniņš neesi mums vairs!

Zauls viss nodreb, atkāpjas soli atpakaļ, saslienās, kā lielas briesmas ļausdams, un plaši ieplēstām acīm brīdi raugās uz sapulci, kā nu tikai to ieraudzījis.

SAPULCE.

Tu kungs un ķēniņš neesi mums vairs!

ZAULS.

Tad tā—? Es mostos kā no smaga miega,
Kur mani grūti māca ļauni murgi.
Jums, sirmo vilku bars, es pateicos,
Ka savā kvērnā mani modinājāt
Un pašam sevi atkal atrast likāt! —
Tad tā—?! Tāds esi, Zamuel, mans tēvs!
Kad izmisumā es pie tevis nācis
Un tavā priekšā zemojies un lūdžies,
Kā vēl nekad neviens — tu mani plosīt
Kā maitas-putnu vidū esi metis!
Par dziļām sāpēm, sirds kad mokās vaid,
Par mīlestību, dvēseli un miesu
Ar apsmieklu tu gribi maksāt man! —
Tad tā—!! Es ķēniņš vēl un tas es būšu,
Kāmēr šis šķēps vēl rokai klausīs man!..

KEDARS.

Uz savu nāvi, Zaul, zem lāsta iesi —
Cits izraēlam valdnieks svaidīts jau:
Mums tagad ķēniņš — Dāvids, ne vairs tu!

SAPULCE.

Mums tagad ķēniņš — Dāvids, ne vairs tu!

ZAULS.

Par savu nekaunību, blēža kalpi,
Jūs pelnījuši nāvi —: sargaties!..

Zauls izrauj šķēpu no makstīm un ar varenu spēku cērt to gaisā pār sapulces dalībnieku galvām, tā kā tie bailēs, kā nopļauti, pieplok ar baltajām bārdām uz galda, ap kuņu sasēdušies.

Un, Zamuel, no tēva šodien ticis
Tu nāves naidnieks man!.. Ne savu sirdi
Vairs kādam ķilām dot: lai maksā šķēps!..
Strauji pagriezies, Ķēniņš iet uz durvīm kreisajā pusē. Pretī
viņam no lievenēm nāk Dāvids.

DĀVIDS.

Mans tēvs, tu ej —? Ak Dievs, tu dusmās šķiries —
Kā tumsā tinas izraeļa saule!..
Mans tēvs, tu ej —? Ak, vaj es cerēt drīkstu,
Ka dusmīgums pret mani rimies tavs?..
Mans tēvs, tu ej —? Ak, neatstum jel dēla,
Kas uzticīgi grib pie tevis būt!..

ZAULS.

Lai notiek tā: nāc mājās atpakaļ —
Ne manos ienaidniekos tava vieta!
Ja uzticams tu man — tad neizskarams;
Ja viltu sirdī nes — tad tev būs mirt!
Ķēniņš Zauls aiziet no Zamueļa nama.

DIVPADSMITĀ AINA.

GIBEJA. JONATANA NAMS.

Priekšējā istaba namā. Labajā pusē krāsainiem aizkariem aiz-
klātas durvis uz nama iekšējām telpām, kreisajā — smagas koka
durvis uz āru. Dibenā vaļējas durvis uz dārzu, pa kuņām, kā
arī pa vaļējām logu lūkām abās pusēs šām durvīm, pāri dārza
koku zaļumam, redzams klintains kalnājs ar saulaini gaišām
akmeņu kraujām un violeti-ēnainām nogazēm un aizām. Pie
sienām bruņas un kaŗa ieroči.

Maluks, Jonatana bruņnesis, beidzis spodrināt kādas bruņas un
bruņu-cepuri, kaŗ šās lietas pie sienas. Pie durvīm kreisajā
pusē dun stipri sitieni.

MALUKS.

O—o, ku' nepacietīgs! Tirais krusts
Ar viņiem, kuŗi manu kungu moka!
Gan augsti lielkungi, gan zemi vīri,
Gan tie, kas sūdz, gan arī tie, ko sūdz —
Ar visiem darišanas! darišanas!..
Lai žēlīgs Dievs, kā ķēniņam tad klājas,

Kad viņa dēlam jau tik grūti iet!..
Jau eju, eju — neielauz nu durvu!..

Maluks atver durvis. Ienāk Jonatana virsnieks Elivelets. Aiz viņa vaļējās durvis, starp diviem bruņotiem sargiem, paliek stāvam Doegs — Zaula ganu-virsnieks. Uz Eliveleta mājienu arī Doegs ienāk istabā, kāmēr sargi paliek aiz durvīm, kuŗas Maluks aizver atkal cieti.

ELIVELETS.

Nes Jonatanam, savam kungam, ziņu,
Ka viņa pavēle ir izpildīta
Un ka es te!

MALUKS.

Tūlīt!

Maluks iziet pa durvīm labajā pusē.

DOEGS.

To nesaprotu!
Ja esmu noziedzies, tad tiesāt mani
Var tikai ķēniņš! Kapēc vedi mani
Pie Jonatana? Kaut viņš Zaula dēls —
Nav tomēr kungs par mani!

ELIVELETS.

Tas viņš ir:
Zauls licis viņam iztiesāt šo lietu,
Un ja tu vainīgs, tevi sodīt —.

DOEGS.

Zinu:
Viņš draugs ir bēglim Dāvidam, kuŗš tagad
Pie Zamueļa slēpies, kad tam bail
No soda: nava nieka lieta — gribēt
Par ķēniņu tik ātri tikt!.. Bet mani
Sūdz viņa brāļi izajieši. Kāda
Man taisnība tad būs?!

ELIVELETS.

Jel kaunies tu
Par Jonatanu runāt tādus melus!
Kas sacīt var, ka netaisnīgs kur viņš

Kad bijis? Ja bez vainas būsi — tiešām,
Kā draugs no viņa iesi!

DOEGS.

Neticu —!

No labās puses ienāk Jonatans un apsveicinas ar abiem virs-
niekiem.

ELIVELETS.

Te Doegs, ganu-virsnieks, kuŗu atvest
Pie tevis man ir likts, par viņa darbiem
Kā sodu lemt.

JONATANS.

To pienākumu grūtu
Man uzlicis mans tēvs —.

DOEGS.

Kur vainīgs es?

JONATANS.

Par tevi celtas apsūdzības grūtas,
Kas stiprinātas daudzām liecībām.
Tu varas-darbus darījis pie ganiem:
Bez vainas šautis, nevaldāmās dusmās
Pat asinis tu lējis, aplaupīts
Dažs tevis ticis, savā teltī vilcis
Ar varu viņu meitas... Smags tavš grēks!

DOEGS.

Tas tiesa: šautis esmu neklausīgos;
Kas dumpojās, tos esmu arī kavis;
Ir atņemts kādam, kas tam nepieder;
Un palaistuve daža manā teltī
Ir arī bijusi... Kāds man tur grēks?

JONATANS.

Tu neatzīsties? Nedara tas goda
Tev, Doeg! Jāsaņem tev sods ir vien!
Daudz bargāku gan pelnījis tu viņu,
Bet cerībā, ka vari atgriezties,
Uz cietumu tik vieglu sodīts tieci:

Pie augstā priesterā, tā Kunga priekšā,
Tu ieslēdzams, lai Akimeleks tevi
Ar padomu uz taisna ceļa griež! —
Tu, Elivelet, sargu pavadībā
Uz Nobu ved un augstam priesterim
To nodod! Kad tas padarīts, tad ziņu
Man nes! — Tev, Doeg, saku: labojies!

Elivelets atvadās no Jonatana un kopā ar Doegu iet ārā pa durvīm kreisajā pusē.

DOEGS.

Lai izajiešu melkuļiem mans lāsts!
Nāks brīdis — es tiem pilnam atmaksāšu!..

JONATANS.

Kāds cilvēks ļauns: tu žēlo to un taupi, —
Viņš zobus pirdz kā negants zvērs!..

Pie vaļējām durvīm dibenā nostājas kāds cilvēks un tur kavējas, kā bīdamies iekšā nākt.

Kas tur — ?

Ienāk Dāvids, ģērbies vienkāršās drēbēs un bez ieročiem.

Tu esi tas, mans mīlais draugs un brāli?

Tu atkal te: no sirds tad esi sveiks —

Man prieks, ka atkal tevi redzu!..

Viņi sirsniģi sveicinās.

DĀVIDS.

Bēglis

Pie tevis nāku... Vaj neviena acs
Te mūsu nevēro?... Šauj durvis cieti!..
Pa ceļiem slepeniem es zagos šurpu —
Un te lai manis nemana neviens!..

Jonatans aizšauj durvis kreisajā pusē.

JONATANS.

No kurienes tu nāc? .

DĀVIDS.

No Rāmatas. —

Kāds tagad mūsu ķēniņš Zauls, tavs tēvs?

JONATANS.

Viņš — kluss un domīgs, dziļi sevī grimis...
Ne labprāt viņš ar ļaudīm tagad tiekās:
Pie manis virsniekus un lieluskungus,
Kas valdīšanas lietās pie tā griežas,
Viņš allaž sūta — darba tālab man
Ir pilnas rokas!..

DĀVIDS.

Kluss un sevī grimis,
Tu saki, tagad viņš? — Tas, draugs, ir klusums
Pirms vētras: viņa nāks!..

JONATANS.

Kālab tā domā?

DĀVIDS.

To jauš man sirds!..

JONATANS.

Varbūt... Tas pazemojums,
Kas bijis jāpanes tam Rāmatā,
Nav viņa cienīgs... Turu augsti
Es sirmo tautas sōgi; bet ka vaļu
Viņš saviem draugiem ļāvis nicināt
Tā manu tēvu — tam es nepiekrītu!..

DĀVIDS.

Es arī nē! Un tādēļ vēl jo vairāk
Es baidos, ka tas dusmu negaiss bargais,
Kas klusumā nu briest, pār mani grūs:
Es liecinieks, lūk, biju viņa kaunam!..

JONATANS.

Tu viņa kauna tomēr nevēlējies —
Tev velti bīties!

DĀVIDS.

Nē, viņš mani nīd —.

JONATANS.

Bet arī mīlo —.

DĀVIDS.

Naidu vien es redzu:

Viņš mani nīd, kaut arī sevī valda
Vēl savu naidu, lai tas netrako.
Tak reiz tas vaļā kļūs, kā zvērs, kas būrī
Bij slēgts, bet salauž to — un vai tad man! —
Ak draugs, kas ir mans noziegums, ko zini,
Ka manu dzīvību viņš meklē ņemt?!

JONATANS.

Lai sargā Dievs — tu nemirsi! Mans tēvs
Ne lielu lietu dara, ne ar' mazu,
Ko iepriekš nebūtu man teicis. Kālab
Tad šoreiz citu ceļu ietu viņš?
Nē, tā tas nav!

DĀVIDS.

Tavs tēvs to labi zina,

Ka esmu žēlojams es tev, un tāpēc
Viņš domā: Jonatans no tam nekā
Lai nemana, kā tam par to nav jāskumst.
Bet patiesi, tik tiešām kā ir dzīvs
Tas Kungs un tava dvēsele — tik solis
Vien ir starp mani un starp nāvi!

JONATANS.

Visu

Ko vēlās tava dvēsele, to tev
Es darišu!

DĀVIDS.

Lūk, tas nu tā, ka rītu

Jau mēnesis ir jauns, kad man pie galda
Ar ķēniņu, kā nolikts, jāsež būtu.
Tad ļauj nu slēpties man līdz parītam —
Un zināms būs tev viss, ko domā ķēniņš.
Ja Zauls pēc manis jautās — saki: Dāvids
Ir mani lūgdams lūdzis, ka viņš steigšus
Uz tēva namu Betlemē var iet,
Kur upuris tā dzimtai gadskārtīgais
Šai dienā nesams. Ja viņš teiks: „Tas labi“,

Tad tavam kalpam gaidams miers un prieks;
Bet ja par to viņš skaistās, tā ir zīme,
Ka ļaunu darīt viņš ko apņēmis.
Tad rādi žēlastību savam kalpam,
Ar ko tā Kunga derību tu slēdzis!
Bet ja kāds noziegums pie manis būtu,
Tad nokauj mani pats — kādēļ vēl mani
Tu gribētu pie sava tēva vest?!

JONATANS.

Lai mūžam tev tas nenotiek! Ja tiešām
Mans tēvs ko apņēmis un es tev visu
To neteiktu, es nebūtu, kas esmu —
Tavs draugs — un tad tas Kungs lai mani soda
Par manu vainu —!

DĀVIDS.

Tev ar žēlastību
Lai atmaksā tas Kungs par tavu sirdi!
Bet kā es zināšu, ko ķēniņš Zauls
Ir sevī lēmis — dzīvību vaj nāvi?

JONATANS.

Aiz pilsētas pie Āzel-klintīm slēpies
Līdz trešās dienas vakaram. Tur es
Tev ziņu nesīšu. Es šaušu bultas
Kā mērķī tur, un ja tam savam puisim,
Kas man būs līdz, es teikšu: „Redzi, bultas
Ir šaipus klintīm!“ — zini, ka tu drošs
Uz māju vari atgriezties; ja saku:
„Tās tālāk viņā pusē!“ — tā ir zīme,
Ka Dievs tev licis iet. — Bet ko mēs reiz
Viens otram zvērējuši svēti:
„Tas Kungs lai ir starp mani un starp tevi,
Starp manu dzimumu un tavu!“ — tas lai
Tā paliek mūžīgi!

DĀVIDS.

Tā, mīļais draugs! —

Viņi atvadās apkampdamies un skūpstīdamies, un Dāvids
steigšus aiziet pa durvīm dibenā.

TRĪSPADSMITĀ AINA.

GIBEJA. ZAULA NAMS.

Kāda no nama iekšējām telpām. Tumšām segām aizklātas durvis labajā un kreisajā pusē. Turpat kreisajā pusē arī kādas logu lūkas. Vidū galds un sēdekļi. Galda galā pa labi vieta Zaulam, galda galā pa kreisi — Jonatanam; dibena pusē vieta Abneram, priekšas pusē — Dāvidam.

Ets aprauga galdu, vaj viss mielastam kā nākas sagatavots. Ardu, ar ķēniņa šķēpu rokā, ienāk pa durvīm labajā pusē.

ARDUS.

Kur, vecais, tu tāds sarāvies vien liecies,
Kā salt kad būtu — ?

ETS.

Tu tā nesajūti,
Ka mūsu namā tiešām salts ir laiks ?

ARDUS.

Kā tā? Kad saule spīd tik gaiši, silti
Un kokiem atkal jaunas lapas plaukst!..

ETS.

Un tumšā draudu mākoņa, kuŗš tuvu
Mums dienudienā stāv, pilns baigu spēku,
Tu nemani? Un nemani tā ar',
Ka iet ikdienas cauri mūsu namam
Kā kalnu ziemeļvēja pūtiens ass,
No kuŗa nodreb kauli?

ARDUS.

Nujā — tiesa...
Ir mūsu kungs un ķēniņš tagad tiešām
Kā melnumelnais mākonis, no kuŗa
Var drausmi tikt. Lai Dievs vien žēlīgs tam,
Kas tagad kādā vainā krīt!

ETS.

To domāt!..
Kad viņš te mājā dusmu-ļauns ko saka,
Kā pērkongraudiens iziet tas pa namu —

Un visi bailēs tad pie zemes plok!
Kaut viņu, vēl kā mazu zēnu, esmu
Uz savām rokām šūpojis, tad tomēr
Ir arī man kā jāsastingst par koku,
Kad nodun viņa balss, un vairāk vēl,
Kad viņa skats kā zibens asi šaujās! —
Kā šodien gāja apsūdzētiem ļaudīm,
Ko tiesāt mūsu kungs un ķēniņš devās
Uz soda lauku?

ARDUS.

Vari domāt gan,
Kāds prieks bij viņiem tas!..

ETS.

Sods bargs bij lai?

ARDUS.

Tie neapdomīgie, kas atkal slavējuši,
Kā muļķi, Dāvidu ar savu dziesmu —
Ka kavis desmit tūkstošus viņš varens,
Bet Zauls tik tūkstošus — gan droši vien
Nu kādu laiku nedziedās nemaz:
Uz robežām pret vīlistiem tie stāvēs,
Kur viņiem katru brīdi skaudra bulta
Var dziesmu pašiem izņemt viegli... Tie,
Kas tautas soģim vecajam tik droši
Bij sūtījuši dāvanas, nu varēs
Par savu uzticību pārdomāt,
Kur kalnu akmens-lauztuvēs skan vesers
Un sviedri plūst... Bet tie, kas paslēpuši
Tos tautas vecajus, ko meklē, paši
Nu slēpti jau...

ETS.

Ak bēdas!..

ARDUS.

Bet vaj zini,
No kā mums viss šis nemiers un šis baigums?
Tas — Dāvids! Nācis šurp par postu! Zēns
Tik bija nabadzīgs — un tagad augstāks
Par kuŗu katru!..

ETS.

Klusāk! Dāvids virsnieks
Par visiem augstākais un mūsu kungam
Viņš znots!

ARDUS.

Lai ir! Bet viņa dēļ ja mūsu kungam
Tā jādusmojas, tad —.

ETS.

Jel nerunā! —
Vaj domā tu, ka mūsu kungs un ķēniņš
To slavētu, kuŗš kaut ko sliktu teiktu
Par viņa znotu? Gan viņš pats ir drūms —
Un Dāvids vaina tur. Bet Dievs lai žēlīgs,
Ja dzirdētu viņš kādu peļam to!..
Tik piemini, kā gāja balamutēm,
Kas Dāvidu uz ielas lamājuši,
Kā prieku darot ķēniņam: nu viņi
Pie dzirnavakmens var sev mēlē kost!..
Ar apdomu, mans puisi!

ARDUS.

Labi, labi.
Bet Dāvida pie galda vakar nebij.
Vaj arī šodien nebūs, kaut gan nākas
Ar ķēniņu tam mēnessākumā
Pie viņa galda sēdēt —?

ETS.

Baidos ļoti,
Ka viņa nebūs un ka mūsu kungam
Tas aizdos jaunas dusmas!

ARDUS.

Ilgi redzēts
Jau nava tas: viņš laikam ir kur tāli —!

No kreisās puses ienāk Abners un Jonatans. Ets tūlīt iziet pa durvīm labajā pusē, un Ardus nostājas pie tām pašām durvīm kā sarga vietā. Abners un Jonatans turpina agrāk iesākto sarunu.

ABNERS.

Man paliek neizprotama šī lieta!
Ja mūsu kungs un ķēniņš, kā to runā,
Nid Dāvidu — kādēļ tad viņš to ceļ
Jo dienas augstāk pāri visiem citiem
Iekš izraeļa? Nē, man šķiet: viņš mīlo,
Kā vēl nevienu savā valstī, viņu!..

JONATANS.

To Dāvids arī pelnījis, ka viņu
Ceļ augstā godā: mūsu zemei viņš
To darījis, ko vēl līdz šim neviens!

ABNERS.

Neviens —? Bet mūsu kungs un ķēniņš —?

JONATANS.

Nujā!.. Bet tas jau nevar viņa kavēt
Dot godu tam, kas godājams!..

ABNERS.

Un tu —?

JONATANS.

Kam es tur?... Nē!.. Man miera, gaišas dzīves,
Un uzticīgu draugu, cēlu domu — —

No labās puses ienāk ķēniņš Zauls — tumšs un īgns. Viņa acis iegailējas kā slepena kvēle, kad viņš pasit tās uz augšu. It kā nemaz nemanīdams Abnera un Jonatana dziļās nolocīšanās viņa priekšā, ķēniņš mēmi nosēžas savā vietā, un viņa brūnnesis nostājas tam aiz muguras. Tāpat klusēdami pēc tam ieņem savas vietas arī Jonatans un Abners. Dāvidam domātā vieta paliek tukša. Brīdi klusums — baigs un smags. Ķēniņš sēd domās nogrimis, tad, kā neredzamu sitienu dabūjis, strauji paceļ galvu uz augšu un stīvi paraugas uz tukšo vietu pie galda un uz savu dēlu.

ZAULS.

Sen Izajdēlam laiks no Rāmatas
Bij mājās nākt. Un ja viņš te, kālabad
Pie galda savā vietā viņa nava —
Ne vakar, nedz ar' šodien —?

JONATANS.

Dāvids mani

Ir lūgdams lūdzis, lai es viņam ļauju
Uz Betlemi pie viņa tēva iet:
„Laid mani: upuris mums, radu ciltij,
Tur šinīs pašās dienās nesams!..“ Tāpēc
Nav viņš pie tava galda, kungs un ķēniņ —!
Jonatana mierīgo valodu pārrauj ķēniņa dusmu brāziens.

ZAULS.

Tu netikli un stūrgalvi! Vaj es
To nezinu, ka Izajdēlu tu
Par kaunu draugos izredzējis sev
Un savai mātei netiklai par kaunu!
Kaut zini tu, ka savu roku viņš
Stiepj bezgodīgs pēc tā, kas pieder man
Un kam būs vienreiz tavam būt, ar viltu,
Kā likšņa uzpircejs un mēlnesis,
Pie sevis krāpdams izraeļa sirdis, —
Tev tomēr draugs un rads šis blēdnieks šķiet!
Tu netikli un stūrgalvi, tad zini:
Cik ilgi dzīvs virs zemes Izajdēls —
Ne tu, ne tava valstība nav droša! —
Tad meklē to un ved man viņu šurp,
Jo viņam jāmirst!

JONATANS.

Kāpēc viņam jāmirst?

Ko ļauna darījis — ?

ZAULS.

Tad mirsti pats!..

Zauls izķer no Ardus rokas šķēpu un met to pāri galdam uz savu dēlu. Šķēps aizskrien Jonatanam garām, tikai viegli tam pieskardamies. Jonatans uzlec kājās un atkāpjas no galda. Pietrūkstās kājās arī Abners.

ABNERS.

Lai žēlīgs mums ir mūsu tēvu Dievs:
Tas, kungs un ķēniņ, ir tavs dēls!..

JONATANS.

Mans tēvs...

Bet ne vairs varonis un ķēniņš Zauls!..

Jonatans novēršas un iziet pa durvīm kreisajā pusē. Ardus paceļ no zemes ķēniņa šķēpu un atgriežas uz savu vietu atpakaļ.

ABNERS.

Mans kungs un ķēniņ — !

Ķēniņš neļauj viņam tālāk runāt, pārtraukdams to drūmā, jauni-bargā balsī.

ZAULS.

Kaut tos, Abner — kaut!..

Ved šurp man suni to no Betlemes —
Tam mirt!..

ČETRPADSMITĀ AINA.

NOBA. SVĒTNICA (DIEVA TELTS).

Svētnīcas priekšējā telpa. Dibenā ieeja uz svētnīcas iekšējo daļu, labajos un kreisajos sānos — uz priesteru un svētnīcas apkalpotāju telpām — aizklātas pelēkām segām.

No kreisās puses ienāk kāds jaunāks priesteris un Zaula ganu-virsnieks Doegs.

PRIESTERIS.

Te kavējies, līdz augstais priesteris
Sur nāks un tevi atlaidīs, kā vari
Uz savu vietu atgriezties. Tev līdzī
Viņš grāmatu ar' dos, ko mūsu kungam
Un ķēniņam tev nest, ka savu sodu
Še izcietis, ko uzlicis tev viņš.

DOEGS.

Tad labi, labi, svētais vīrs. Tik drīzāk
Kaut nāktu viņš!

PRIESTERIS.

Ir pacietība arī
Tāds tikums, kas tam kungam patīkams! —

Vaj mierā esi tu ar dienām, kuŗas
Tu bijis ņe, tā Kunga vaiga priekšā
Uu viņa svētā tuvumā?

DOEGS.

Jā, mierā —
Kā mierā brīvais briedis, kad to arklā
Jūdz, blakus kūtram vērsim, jūgs kam gods
Kā kalnu ērglis, kas pār kraujām laidies,
Un kuŗu sēdina uz laktas smirdoņbūrī!
Kā lauva, tuksnešķēniņš, aplokā
Kad viņu liek, kur mīpājusies auni
Ar lieliem rāgiem, taukām ciskām!.. Tā
Es esmu mierā, godīgs Dieva kalps!

PRIESTERIS.

To Kungu kaitināt ar zaimu runām
Un nepateicību ir grēks jo liels:
Viņš sodīs tevi, virsniek, vienreiz, kā tu
To pelnījis — to labi vērā liec!
Priesteris ieiet pa dibena eju dziļāk svētnīcā.

DOEGS.

Tad reiz tak galā apnicīgās dienas
Šai svētuļbedrē īgnā — es nu brīvs!
Sen, tiešām, laiks man atkal kalnu ārēs
Pa ganu teltīm sērst, kur piens un siers,
Un sarkans vīns, un dažā sieva kaira!..
Ak, jauki vadīt nakti silti-krēslo,
Kad vīns dzen asinis pa dzīslām straujas,
Pie debess zalgo lielas, spožas zvaigznes
Un klusumā aiz kalniem lauvas rūc!..
Kā apnikusi man šī murgu mītne,
Kur mani laboja tas Dieva vīrs!..
Viņš mani laboja — ha ha!.. Nu, Doeg,
Tu svēts no izraēļa Dieva ej!..
Bet atmaksāt ar' reiz būs brīdis nācis —
Jums, seniem neliešiem no Betlemes!..
Tik gaidiet, lepnie izajieši — redzēt
Jūs dabūsiet vēl droši, kas ir Doegs:

Jūs sitīs edomietis nicinātais —
Jūs sitīs Doegs!.. Un jūs arī te —
Tu svētais vīrs ar savu kalpu baru —
Jūs redzēsiet, ko Doegs kādreiz var!..
Priekš sava jūs Jachvē's uz vaiga mesties
Man kauna kārtā likāt!.. Gaidiet brīža —
Būs manā priekšā jums uz vaiga krist!..

No ejas labajā pusē ātri ienāk Dāvids. Viņa vaigs un ap-
ģērbs ir putekļu apklāts, un viņš pats noguris — redzams, no
gara ceļa. Doegu savā priekšā ieraudzējis, viņš ir pārsteigts
un atkāpjas soli atpakaļ. Spītīgi-droši un pētoši raugās Doegs
viņam pretī.

DĀVIDS.

Tu, Doeg, te — ?

DOEGS.

Es, kungs!

DĀVIDS.

Kas tev te darāms?

DOEGS.

Še biju netaisni es notiesāts
Uz cietumu.

DĀVIDS.

Uz cietumu — un tiesāts
Tu netaisni? Vaj tiešām gribi sacīt,
Ka mūsu cēlais kungs un ķēniņš tiesu
Spriež netaisnu? Kā drīkst tu to teikt?!

DOEGS.

Man tiesu sprieda Jonatans.

DĀVIDS.

Un arī

Tas netaisni — ?

DOEGS.

Mans sods bij nepelnīts.

DĀVIDS.

Tu neslavu cel Jonatanam? Viņam —
Kam sirds kā skaidra zelta krūtīs? Pelnīts
Par to tev zobencirtiens, mēlnesi!

Roka Dāvidam, kā pa paradumam, tver pēc zobena pie jostas.
Bet kā nokaunējies, viņš atvelk to atpakaļ: viņam nav klāt
nekāda ieroča. Doegs to vēro un skatās viņam pretī ar izaici-
nošu un nicīgu smīnu.

DOEGS.

Mēs abi vienādi — bez šķēpiem te!..

DĀVIDS.

Tu sargies vēl!..

DOEGS.

No kā? Es arī virsnieks —
Un zobens man ne sliktāk cērt kā tavs —!

Ejā no svētnīcas iekšējām telpām iestājas augstais priesteris
Akimeleks. Dāvidu ieraudzīdams, viņš satrūkstas, un baiļu
pārņemts, nāk tad tam pretī. Doegs atvirzās pie malas un
pazūd aiz ejas priekšskariem kreisajā pusē.

AKIMELEKS.

Lai slavēts izraeļa Dievs! Es tevi
Še Viņa vārdā sveicu, augstais kungs!

DĀVIDS.

Sveiks, Akimelek! Es pie tevis nācis
Uz brīdi īsu: tālāk ceļš man iet!

AKIMELEKS.

Bet kapēc viens tu nācis, augstais kungs —
Bez pavadoņiem? Ceļš uz Dieva telti
Ir garš un ne bez briesmu.

DĀVIDS.

Izpildāms
Man slepens uzdevums, ko uzticējis
Man mūsu kungs un ķēniņš. Viņa griba
Ir arī tā, neviens ka nedrīkst zināt,

Kur esmu sūtīts un kas darāms man —
Tas mūsu augstā kunga gudris prāts!
Es saviem kalpiem esmu pavēlējis
Uz mani gaidīt vietā norunātā
Un atnācis pie tevis nepazīts:
Mums ceļš ir turams lielā slepenībā
Un ļaužu mītnu vairīties mums likts,
Lai neminētu mūsu gaitas —. Ceļā maizes
Mums pietrūcis. Tad — kas tev ir pie rokas,
To dodī mums: kaut piecas miežu maizes!
Man sniedz — tās mums ir nepieciešamas! —
Vaj citu ko!

AKIMELEKS.

Man maizes ikdienišķas
Nav Dieva teltī; ir vien maize svēta,
Kas likta Dieva priekšā, kā tas darāms
Pēc Mozus bauslības. To varu dot
Tik tad, ja šķīsti tavi ļaudis.

DĀVIDS.

Tiešām —

Tie šķīsti jau kā vakar, aizvakar:
Kaut gan tas ceļš, kas ejams mums, nav svēts —
Tak šķīstīts kļūst viņš lietas dēļ, kam ejam!..

AKIMELEKS.

Tad maizi šo es došu Dieva vārdā
Tev, augstais kungs!

DĀVIDS.

Un vaj nav tavā ziņā
Kāds zobens vaj kāds šķēps? Ne savu bruņu,
Ne sava zobena es nejaudāju
Ņemt līdz: bij uzdevums tik steidzams man
No mana kunga —!

AKIMELEKS.

Kur gan kaŗa-rīkus
Man ņemt še, Dieva teltī, augstais kungs?
Te glabājams tik zobens, kuŗu vienreiz

Tu, kungs, pats ieguvis no vilistiem,
Kad tavas rokas kauts bij Goliats:
Tas drānā tīts un Dieva teltī likts,
Kā vēlēties to kungs un ķēniņš. Vari
To, kungs, ja gribi, savā ziņā ņemt!

DĀVIDS.

Kad cita nav, tad dod man to!

AKIMELEKS.

Kungs, nāc,

Un viņu ņem!

Akimeleks un Dāvids ieiet pa eju dibenā uz svētnīcas iekšējām telpām. No aizsegtās ejas kreisajos sānos uzmanīgi iznāk Doegs.

DOEGS.

Kas bija tas, ko es
Te redzēju? Un vairāk vēl — ko dzirdēt
Te nācās man? Aiz brīnumiem man mēle
Kā stīva tiek un mutē nekust vairs.
Tu augsti kāpi, lepnais Dāvid! Vaj tu
Nu kritis jau? Tu — karalielskungs dižais,
Par visiem pārākais, tu — Zaula znots,
Kam visi slavu dzied un kuŗa priekšā
Krit ļaudis zemē, kuŗa ceļš uz slavu
Vēl vairāk nekā pašam Zaulam iet —
Kā gājējs nu... bez zobena un maizes! —
Ko nozīmē tā nāciens, lielā steiga,
Un vaj tas tā, ko melsa viņa mēle —?
To visu, Doeg, zināsi tu drīz —.

Jusdams tuvojamies soļus, Doegs uzmanīgi un lunkani atvelkas uz savu slēptuvi atpakaļ. No svētnīcas iekšējām telpām iznāk Akimeleks un Dāvids. Dāvids nes ko līdz autā satītu, un pie sāniem viņam ir zobens.

AKIMELEKS.

Bez atpūtas jau tālāk, augstais kungs —
Vaj nebūs tas par grūti? Paliec teju
Uz atdusu un šķīstīties no ceļa,
Kas grūti ejams dižā uzdevumā,
Tad atkal jauniem spēkiem tālāk ej!

DĀVIDS.

Nav dusai laiks, un miers no manis tālu:
Man ceļa gals aiz dziļas pusnakts tumsas —
Kad būšu mājās, zina tikai Dievs! —
Bet ko tu šinī grūtā brīdī laba
Man darijis — nāks stunda atmaksai!
Ardievu, goda-vīrs!

Akimeleks paceļ rokas, Dāvidu svētīdams.

AKIMELEKS.

Lai tavā gaitā
Tev izraeļa Dievs ir vadonis
Un patvērums un sargs visuzticamais:
Ej savu ceļu laimīgs, augstais kungs!

PIECPADSMITĀ AINA.

GIBEJA. DĀVIDA NAMS.

Telpa pret dārzu, kuŗa koku grupas manāmas pa loga lūku
dibenā. Labajā pusē durvis no priekšnama, kreisajā uz citām
nama telpām. Durvis aizkārtas sārtām segām. Priekšā kāds
sēdeklis. Kreisajā priekšas stūrī sprautuvē ar (izdzēstu) lāpu.

Novakare. Ap dārza koku virsaunēm stīgo rietošas saules
stari.

Zāra strādā kaut ko sprautuves tuvumā. Mikale stāv pie loga
lūkas un domīgi raugās ārā. Blakus viņai pie sienas pieslieta
kokle. Mikale runā kā pati sev, no iesākuma klusi, tikko dzir-
dami; tad, pieaugot skumjām un žēlumām, aizvienam stiprāki.

MIKALE.

Kad baiga nakts starp kalnu kraujām gulstas
Un rīta blāzma sārti ziedēt sāk,
Sirds maldu priekā sauc ar katru elpu
Tik vienu vienīgo: Viņš nāk!.. viņš nāk!..

Bet pusdienā, kad saule kvēlo balta,
Un šķiet, ka klintis viņas versmē kūst,
Sāp acis, velti maldīdamās kalnos:
Viņš nenāk vēl... dreb sirdī kas un lūzt!..

Un saule kad aiz koku galiem laižas
Un kalnu ceļš dziest, allaž krēslaināks,

Sirds vaimanā kā bērns, kam bail no tumsas
Pa svešām vietām: Viņš vairs neatnāks!..

Mikale aizliek rokas sejai priekšā un ieraudas kā nevesels bērns.

ZĀRA.

Jel valdies, bērns, un savam izmisumam
Tā nepadodies! Tikai grūtāk vien
Tā pašai dzīvot tiek. Tev vairāk ticēt
Un pacietīgi gaidīt būs, ka viss
Reiz labu galu ņems, un laimē atkal
Tu čalosi pa mūsu zaļo dārzu
Kā saulē mirdzošs kalnu strautiņš spirts.

MIKALE.

Man pamirst sirds!.. Kaut zinātu jel tikai,
Kur šinī bridī viņš un vaj vēl dzīvs!..
Vaj ar', varbūt... jau miris?.. Kalnu aizās
Tam uzklupuši zvēri... vaj ar' ļaudis,
Kas zvēru niknumā?.. Vaj kritis rokās
Viņš mūsu zemes naidniekiem, un tie
Mirt ikuši tam gausu, grūtu nāvi
Par to, ka karā sitis tos?.. Vaj arī, beidzot,
To gūstījuši mana tēva kalpi —
Un kauna nāve rūgta viņam draud?..

ZĀRA.

Kam mini ļaunu vien? Jel domā arī,
Ka viņu sargā mūsu tēvu Dievs! —
Tumst negaiss bargi, bet pēc viņa saule
Spīd divkārt spoži. Beigsies tumšās dienas:
Viņš mājās nāks, un ļaudis slavas dziesmām
To sveicinās — tā domā, mīļais bērns!

MIKALE.

Tu mīļa man un laba! Kaut ar' ticēt
Vairs tā es nevaru, kā viņās dienās,
Kad mani, mazu bērnu, mierināji,
Kuņš raudāja pēc sava mīļa tēva,
Ka ļauni vīlisti to karā kaus, —
Kad runā tu, man tomēr vieglāk sirdī...

ZĀRA.

Un nevilies tad ticēdama. Tici
Nu ar'!

MIKALE.

Ak, gribētu! Bet šaubās sirds...

Mikale paceļ kokli un skauj to kā mīļu cilvēku.

Un viņa kokle ar' man mīļa, laba:
Kad pieskaros es pirkstiem viņas stīgām,
Tā klusi skanēt sāk, un liekas man,
Ka runājas tad viņa sirds ar mani...

Saule pa to laiku norietējusi. Satumst ātri, un loga lūkā sāk
mirdzēt kādas zvaigznes. No labās puses ienāk Akinoame.
Mikale krīt viņai ap kaklu, reizē smiedamās un raudādama.

AKINOAME.

Mans mīļais bērns!.. Kam tumsā skumstat? Zāra,
Nes uguni!

Zāra paņem lāpu no sprastuves un iziet ar to pa durvīm
kreisajā pusē.

MIKALE.

Tu — manu māmuliņ!..

Kad tevi redzu, tad kā senās dienās
Es brīdi jūtos — kad mums bija prieks,
Un vairāk vēl tā gaidījām mēs rītu
Un parītu!.. Tu nākusi man vēstis
Nest labas?.. Saki tad, ka mīļais tēvs
Ir atkal labs, ka runā viņš ar tevi,
Kā senāk smaidīdams, ka Dāvids tam
Vairs nīstams nav, un droši nākt uz māju
Viņš var... Tad atkal mūsu dzīve būs
Kā zelta stīgu dziesma!..

AKINOAME.

Kaut tā būtu,
Mans bērns! — Kā brūce atnāku pie tevis,
Tu otra brūce, kopus sāpēs degt —
No abām asinis kad sārti lāso...

MIKALE.

Tēvs — drūms un ļauns... kā bijis?..

AKINOAME.

Vairāk vēl

Viņš nu ir bargs un cietsirdīgs: vairs viņa,
Kas redzējis to agrāk — nepazīs!
Par katru vainu soda viņš tik bargi,
Ka visi viņam apkārt bailēs trīc,
Un soda arī nevainīgus, ja tik
Kāds liekulis un mēlnesis ir celis
Par viņiem aizdomas...

Mikale glaužas mātei par jaunu klāt, kā patvēruma meklēdama.

MIKALE.

Ak, manu māt!..

AKINOAME.

Bet ziņas kādas tev no tava kunga:
Kur tagad viņš, un kad uz māju domā
Viņš atgriezties?

MIKALE.

Dievs zina viņa ceļus!..

Bet mājās nākt — ak māt, kā viņš to drīkst?!

AKINOAME.

Jo ilgāk projām viņš, jo vairāk ķēniņš
Tā it kā bīstas — un jo vairāk nīd.
Man raizes vien, ka savās dusmās viņš,
Lai riebtu Dāvidam, ko neizdara!..

MIKALE.

Ko, māt —?

AKINOAME.

Ka nedod tevis citam vīram!..

Man zināms nācis neviļus, ka dots
Jau ļaunu ļaužu ķēniņam tāds padoms —.

MIKALE.

Ak māt, to nē!.. Tad labāk mirstu es!..

No kreisās puses ienāk atpakaļ Zāra ar degošu lāpu un ieliek to sprautuvē. Tai pašā brīdī no labās puses nāk Elams un griežas pie Mikales.

ELAMS.

Tev vēstnesis ir nācis, pavēlniece,
No tālienes un tevi redzēt vēlās.

MIKALE.

Lai nāk!

Kad Elams izgājis atpakaļ.

Tas būs no viņa... mīļā māt!..

Kā tumsā mitu — rīta saules zaiga
Nu silti mirdzot pašā sirdī krīt!..

No labās puses ienāk virsnieks Merimots. Viņš ģērbies vienkāršās gana drēbēs, un viņa apģērbs klāts putekļiem. Godbijīgi viņš sveicina Akinoami un Mikali.

AKINOAME.

Lai tevi svētī izraeļa Dievs!
Kam tevi vadījis viņš šinī namā?
Un kas tu pats?

MIKALE.

Tu nāc no viņa — jā?..

Vaj viņš vēl dzīvs?.. Un kur viņš mājo?.. Stāsti!..

MERIMOTS.

Es, mūsu kunga sūtīts, šurpu nācis,
Tev, augstā kundze, ziņu nest, ka tuvu
Viņš robežai, kur Zaula vara vairs
Tā nevar snēgt un vajāt — viņš ir glābts!
Dod kalnu mītne pajumti tam drošu,
Un pulcējas ap viņu vīri stipri,
Kam dzīve tēvu-zemē briesmu pilna:
Jo dienas lielāks mūsu kunga spēks
Tur audzin aug, un tas, kas viņam ļaunu
Ko darīt kārotu, caur simtiem šķēpu
Lai lūko ceļu lauzt!..

MIKALE.

Lai slavēts Dievs! —

Ko vēl viņš sacīt liek?

MERIMOTS.

To, pavēlniece:
Ar mani līdz nākt vēl šinī naktī!
Pa ceļiem slepeniem man vēlēts tevi
Pie viņa vest. Mūs Elams pavadīs. —
Tad nekavējies vairs, jo drīzi ceļā
Mums jādodas jau — kāmēr vakarkrēslas
Par gaišu dienu mēness neizbur!..

MIKALE.

Es iešu!.. iešu!.. Zāra, kopā vāc,
Ko man būs līdz nēmt!.. Ak — kokli, kokli!..
To viņa rokās atkal dzirdēt man!..

AKINOAME.

Vaj, bērns, tev labāk nepalikt pie manis,
Kā nezināmām briesmām pretī doties?..

MIKALE.

Es nezinu!.. Bet viņš?.. Man tevis žēl!..
Bet viņš?.. Ja mani tēvs... tu teici... Mūžam
Tad viņa neredzēt!.. Nē, nē!.. Ak, mīļā māte...
Ko darīt man?.. Bet viņš?.. Es iešu... iešu!..
No labās puses iestaidzas Elams — uztraukts, ar bailēm sejā.
Kaut kur ārā, aiz vārtiem, dzird dobjus sitienus

ELAMS.

Kungs, glābies!.. Izlūki, kas dien' un nakti
Ap mūsu māju slepus ložņā, tevi
Būs manijuši... Tikko spēju vārtus
Vēl aizšaut cieti... Tas ir niknais Pallus
Ar saviem kalpiem... Vārtus viņi skalda
Un lauž!..

Mikale iekliegdamās ieskrien pa durvīm kreisajā pusē. Viņai
seko Akinoame un Zāra. Merimots izrauj zobenu, kas tam ap-
slēpts zem drēbēm.

MERIMOTS.

Mēs glābsimies pa logu!

Merimots pamāj ar roku Elamam, pavēlēdams tam lēkt pa loga lūku ārā, ko tas tūlīt arī dara. Pats viņš vairs nepagūst izlēkt, jo tanī pašā acumirkli, ar zobenu rokā, no labās puses ieklūp Pallus. Aiz durvīm dzird balsu kņadu. Tur viņa kalpi, kas līdz ar viņu ielauzušies namā.

PALLUS.

Tu
Kas esi — ? Nodevējs — aa!.. Tad labi...
Tu zvērestlauzējs... mirsti!..

MERIMOTS.

Vecais draugs!..
Man žēl, ka jākrīt tev no manas rokas!..
Bet tā tam būt... tu nežēlības kalps!..
Būs tā tam būt!..

Merimots un Pallus nikni cīnās. Balsu kņada aiz durvīm top stiprāka. Pallus krīt — nāvīgi ievainots.

PALLUS.

Tu nelietis!.. Lai lāsts
Uz tavas galvas simtkārt krīt!..

MERIMOTS.

Ne tavs! —

Merimots izlec pa loga lūku dārzā. Tanī pašā acumirkli, ieročiem rokās, iebrūk pūlis kaņa-kalpu. Daži dodās dziļāk pa durvīm kreisajā pusē, citi izlec arī pa loga lūku ārā, bēgošajiem pakal, un dārzā dzirdami kliegzieni un ieroču šķindoņa. No labās puses istabā iesteidzas Jonatans. Viņš pamana Pallus līķi asinīs, apstājas un paraugas uz loga lūku.

JONATANS.

Nekas vairs glābjams nava, kad jau skrien
Karsts sarkans strauts, kas sāpēs jāpārbrien...
Kas ilgi saudzēts un kas bijis svēts,
Ir acumirkli lauzts un pazaudēts...
Kļūst tuksnesis, kur šalca dārzs reiz jauks,
Un tālāk, tālāk iet no drauga draugs...
Spēks nezināms mūs baigās gaitās dzen,
Un laime bija cilvēkiem — tik' sen! —

CETURTAIS CĒLIENS.

SEŠPADSMITĀ AINA.

ADULAMA ALA — STIPRA VIETA KALNOS.

Dāvids. Merimots. Elams. Abizajus. Adonija. Izajus. Joabs.
Kāds pravietis.

SEPTIŅPADSMITĀ AINA.

GIBEJA. ZAULA NAMS UN DĀRZS.

Malkizuus. Abinadabs. Arduš. Ets. Zimrons. Arims. Jadans.
Zauls. Doegs. Akimeleks. Virsnieki un lielikungi.

ASTOŅPADSMITĀ AINA.

ZIVAS TUKSNESIS. DĀVIDA NOMETNE.

Dāvids. Jonatans. Elams. Abjatars. Adonija.

DEVIŅPADSMITĀ AINA.

MAONA TUKSNESIS. ZAULA NOMETNE.

Ets. Zauls. Abinadabs. Merimots. Arduš. Gintuns. Malki-
zuus. Elivelets.

DIVDESMITĀ AINA.

GIBEJA. ZAULA NAMS UN DĀRZS.

Mikale. Akinoame. Ets. Arduš. Zimrons. Jadans. Arims.
Gintuns. Abners. Kāds vīrs no tuksneša. Zauls. Jonatans.

DIVDESMITPIRMĀ AINA.

ENGEDU TUKSNESIS. ZAULA NOMETNE.

Divi nometnes sargi-kaņavīri. Dāvids. Abizajus. Abners. Zauls.

SEŠPADSMITĀ AINA.

ADULAMA ALA — STIPRA VIETA KALNOS.

Liela klinšu ala ar iegorēm un mazākām sāņu alām abās pusēs. Dibenā, kā plati un augsti vārti, eja uz pagalma laukumu. Aiz laukuma, puslokā apkārt, klinšu kraujas kā vareni mūri. Uz kraujām stāv vaj lēnām staigā apbruņoti sargi un vēro tālumus. Vakara saule, īsi pirms rieta, pilda alu ar sarkani-zeltainu gaismu.

DĀVIDS.

Tu prieku nesis man — un arī skumjas...
Sirds mierināta, ļauns līdz šim nekas
Ka noticis nav Gibejā — ka dzīva
Vēl mana dārgā Mikale un sveiks
Mans mīlais draugs un brālis Jonatans.
Bet tālāk gan tur tikai raizes vienas:
Viss liecina, ka nodoms ļauns joprojām
Tin savos tumšos valgos mūsu kungu
Un ķēniņu, un varam gaidīt mēs
Visļaurāko. — Kaut arī neizdevies
Tavs gājiens, Merimot, es pateicos
Par tavu labu prātu tev: uz spēles
Tu manis labad licis dzīvību!..

MERIMOTS.

Ar tavu, kungs, mans liktenis nu viens —
Pie Zaula atpakaļ vairs ceļa nava.
Es jūtu, ka to gribējis pats Dievs,
Un Viņa prātam padodamies būšu
Tev ticīgs kalps!

DĀVIDS.

Man tavi vārdi tikās,
Un vajadzīgs tu drīz man būsi. Ceļā
Uz Micpu Moabā mēs dosimies,
Tiklīdz mans tēvs un mani brāļi būs
No Betlemes šurp nākuši: tur viņiem —
Aiz robežām, kur nevar sniegties Zauls —
Par miera dzīvi gādājis es esmu.
Nu atdusies, līdz manā vārdā tevi
Uz jaunu gaitu sauks. Un ja man reiz

Būs Dievs tas Kungs vēl prieku redzēt licis
Un dzīvi mierā — tu pie manis būsi,
Un piederēs tev gods, kā pelnījusi
To tava sirds!

MERIMOTS.

Tavs šodien un uz mūžu
Mans spēks un šķēps!
Merimots aiziet pa kādu sāņu eju alas kreisajā pusē.

DĀVIDS.

Un tu, mans puisī, arī
Man kalposi, kā citās, labās dienās?

ELAMS.

Tas prieks man būs un gods!

DĀVIDS.

Tad ej un raugi,
Kā manas bruņas būtu atkal spožas
Un zobens ass, kā senāk!
No pagalma pa alas vārtiem ienāk virsnieks Abizajus.

ELAMS.

Jā, mans kungs!
Elams aiziet pa kādu sāņu eju alas labajā pusē.

DĀVIDS.

Es tevi aicinājis, Abizajus
Un vēlos dzirdēt, vaj aizvienam vēl
No Jūdu-zemes nācēji mums rodās?

ABIZAJUS.

Jāgan. Un ne tik vien no Jūdu-zemes,
No izraeļa arī viņi lasās,
Ar nāves rūgtumu un bēdām sirdīs —
No pašas Benjamina-Zaula cilts —!

DĀVIDS.

Un daudz jau vīru pulcējušies mums?

ABIZAJUS.

Jau četri saskaitījām simti, kuņi,
Uz dzīvību vaj nāvi kauties, droši
Ies Zaulam pretī — !

DĀVIDS.

Bet vaj viņiem visiem
Būs gana maizes?
No pagalma steigšus nāk iekšā jauns virsnieks — Adonija.

ABIZAJUS.

Sīrotāji veikli
Mums ir — un maizi dos mums tie,
Kas Zaulu Kisa dēlu ietiepīgi
Vēl sauc par ķēniņu, un svešinieki
Aiz mūsu tēvuzemes robežām —.

ADONIJA.

Kungs, viņi klāt: ir tavi sūtītie
Un daudz vēl brašu jaunēkļu un vīru — !

DĀVIDS.

Tie mani brāļi! Bet vaj veca vīra
Un vecas sievas neredzēji tu
Starp atnācējiem?

ADONIJA.

Bija, kungs, tur vectēvs
Ar baltu galvu, cienījamu vaigu,
Un veca māmuļa tur arī bija
Ar izraudātām acīm —.

DĀVIDS.

Tie ir viņi —
Mans tēvs un mana māte!.. Slavēts esi, Dievs!
Dāvids steigšus iziet pa alas vārtiem uz pagalmu. Viņam
pakaļ dodas Abizajus. Kad arī Adonija taisās alu atstāt, no
kādas sāpu ejas labajā pusē viņam pretī iznāk Elams ar šķēpu
rokā.

ELAMS.

Ē — pagaidi! Vaj mēs neesam veci pazīstami? Kā tad: tas pats gan Adonija, ar kuŗu, ganos iedami, lingoŗām akmeņus pa Betlemes kalnāŗiem!

ADONIJA.

Sveiks, Elam! Skaties — tu arī jau te!

ELAMS.

Kur tad lai es būtu, ja ne pie sava īsta kunga? Drīzāk tad par tevi jābrīnās: bijī jau virsnieks pie Zaula — un nu te!

ADONIJA.

Tur palikt bija bīstami. Daŗu sodu es jau cietis, nemaz vainas nezinādam — kas zin, kā vēlāk ietu! Un bez tam: kas mums par izraēlieŗiem un viņu bargo ķēniņu bēdas? Kā mūsu kungs — mēs no Jūdās cilts: pie viņa īstā vieta!

ELAMS.

Tas tiesa, Adonija, un nu mums ies atkal labī!

ADONIJA.

Jā! Un mūsu jaunais kungs pats būs reiz liels ķēniņš. Tad arī mums kas atlēks!

ELAMS.

Kāds tu šķelmis! Vaj tādēļ mums pie viņa jāturās? Bet — ka viņš labs!

ADONIJA.

Vaj nu es to nezinu!.. Bet raiba gan mūs gaida dzīve: saka, ka būŗot jādodās pat robeŗām pāri un sveŗā zemē iekŗā. Nekas: mēs redzēsim, kā tur klājas, un dzird, ka tur gana skaistu sievu arī...

ELAMS.

Nu re, par ko jau tu domā!.. Bet man jāŗūpējas vispirms par ieroŗiem: visi tie vienos rūŗos un arī asi nava. Šai ziņā sliktāks par Ardu, kas kalpo Zaulam, es negribētu vis būt —!

No pagalma nāk pa vārtiem iekšā Dāvids, vesdams pie rokas
savu tēvu Izaju. Elams atvelkas atpakaļ sāņu ejā pa labi.
Adonija iegriežas citā sāņu ejā alas kreisajā pusē.

DĀVIDS.

Nu svešā mītnē tevi sveicu, tēvs,
Kur bēdas atvedušas vecās dienās!

IZAJUS.

Nest visu nākas vien ar klusu prātu,
Ko gudrā ziņā licis Dievs tas Kungs:
Viņš vētru sūta, krusas gaisu ved
Un arī miera sauli dāvā!

DĀVIDS.

Piedod

Man, tēvs, ka mana gaita mūža galā
Tik smagi liek tev ciest!

IZAJUS.

Lai tevi sargā
Uz visiem ceļiem mūsu tēvu Dievs,
Kas lielam mūžam tevi izredzējis!

DĀVIDS.

Kā citkārt tautas soģis — tā uz mani
Tu runā, tēvs!

IZAJUS.

Būs spēkā viņa vārds —
Tas ticību lai audzē tavā sirdī!

DĀVIDS.

Kur tagad viņš, un Zaula vara bargā
Tā netirdī — ?

IZAJUS.

Vairs ne: viņš nu jau tur,
Kur nesniedzas vairs naida vara ļauna!

DĀVIDS.

Viņš miris — ?

IZAJUS.

Miris — tomēr dzīvs, un paliks
Uz mūžiem viņa vārds!

DĀVIDS.

Un viņa dēli — ?

IZAJUS.

Tos Zaula asmens plāvis! — Bet man dusēt
Nu lieci, dēls: es ceļā guris!

DĀVIDS.

Jā,

Mans tēvs!

Dāvids aizvada savu tēvu pa kādu sāņu eju alas labajā pusē.
Tanī pašā brīdī pa eju dibenā nāk alā iekšā virsnieki Joabs
un Abizajus un kāds pravietis.

PRAVIETIS.

No šejienes jūs iesiet? Mitīs
Viņš svešā zemē? Tu to saki?

JOABS.

Kas gan
Mums atliek cits? Šī vieta, tiesa, laba,
Bet tomēr — tikai pagaidām.

ABIZAJUS.

Te Zauls
Nemūžam nevar ielauzties pie mums!

JOABS.

Bet ielenkt viņš mūs var un badā mērdēt —
Līdz beidzot mums ir jāpadodās vien!

ABIZAJUS.

Ar šķēpiem mēs tad varam ceļu lauzt!

JOABS.

Bet ja par grūti tas, tad — kauna nāve!
Dāvids nāk atpakaļ un godbijīgi sveicinās ar pravieti.

ABIZAJUS.

Kur drošāk vēl kā te?

JOABS.

Kur plašums brīvs!

DĀVIDS.

Neviena dvēsele, kas saistījusies
Ar manu likteni, lai nekrīt valgā:
Ja te ir gaidams tas — tad jāiet mums!

ABIZAJUS.

Tas — it kā baidītos mēs cīņas

JOABS.

Cīņas
Ja vēlies — Kegilu mēs iesim glābt,
Ko posta vīlisti. Tā jūdu tiesa,
Tie ļaudis — mūsu ļaudis. Grūtā brīdī
Tie, glābti, mūsu draugi būs!

ABIZAJUS.

Tik tiešām
Man tiktos šķēpu atkal pazibināt —!

PRAVIETIS.

Glābt savus ļaudis — Dievam tīkams darbs.

DĀVIDS.

Tad lai tas tā: no šejienes mēs iesim,
Kur gaida palīga no mums. Bet pirms
Man ļaujāt manu veco tēvu
Un veco māti drošā vietā vest:
Kā draudu debess Zauls dun pamalē,
Un vētra nāks, bet tā lai saudzē viņus!

PRAVIETIS.

Kāds uzdevums tev likts no mūsu Dieva
Tā Kunga Cebaot — ej savā gaitā
Kā godīgs dēls! Bet svešas zemes ārēs
Tev nebūs palikt — piemini to svēti!
Uz Jūdu-zemi atpakaļ tu nāksi:
Tā tava zeme — to tu neaizmirsti —
Kas gaida tevis, viņas kungs un ķēniņi! —

SEPTIŅPADSMITĀ AINA.

GIBEJA. ZAULA NAMS UN DĀRZS.

Plaša terase, aiz kuŗas, pašā dibenā, ķēniņa nams. Uz terases, pašā priekšā, sols-sēdeklis ar paaugstinājumu vienā galā. Labajā pusē redzams gabals dārza sētas no lieliem bālganiem akmeņiem. Gar sētu ķādi koki, kuŗu zari likst mūrim pāri. Sētā, pašā dibena stūrī, blakus namam, šauri vārti. Kreisajā pusē stāva klints ar avotu zem tās. Ūdens tek no klints plaisas šaurā strūklā un krājas apaļā akmens rezervuarā pie klints pakājes. Aiz klints dārzs ar koku grupām. (Puķes laukumīņos ap rezervuaru noziedējuŗas, noruduŗas un aplūzuŗas.)

Pie debesīm tumŗas mākoņu grēdas. Saule te spīd, te atkal aizmācas. Pār terasi iet un bieŗi sagulstas tumŗas ēnas.

Malkizuus un Abinadabs nāk no dārza kreisajā pusē un nostājas terases priekšā.

MALKIZUUS.

Kas tās par gaitām tumŗām, kuŗās tev
Ar trako Doegu bij licis kopā
Iet mūsu kungs un ķēniņš?

ABINADABS.

Bijām Nobā —

Un ķēriens mums bij labs!

MALKIZUUS.

Kāds ķēriens?

ABINADABS.

Rokā

Mums bezgodīgi nodevēji!

MALKIZUUS.

Laikam

Būs atkal tēvam viltus apsūdzības
Kāds pieneŗis — un asinis līs veltas.

ABINADABS.

Kā zini tu, ka veltas?

MALKIZUUS.

Pārāk bieŗi

Jau tagad tādas mūsu zemē līŗt!

Tēvs nodevību visur redz: tik vajag
Uz kādu parādīt, ka slepens draugs
Tas Dāvidam — un viņa dusmu svelme
Pār tādu krīt!

ABINADABS.

Tu tēvu apmelo!
Vēl šodien pat tu dzirdēsi, cik viltus
Un nodevības pilni ir tie ļaudis,
Kas tagad mūsu stiprā gūstā gaida
Uz savu sodu!

MAKIZUUS.

Zināms, piekritēji
Tie Dāvidam: tas katru reizi tā!

ABINADABS.

Tik tiešām tā! Un zinās tēvs tos cienīt
Un atalgot, kā viņi pelnījuši!

MALKIZUUS.

Tu paliec ar' ikdienas nežēlīgāks,
Un drīz tu, ūdens vietā, nomazgāties
Pie asinsstraucha iesi!..

ABINADABS.

Ko tu mani rāj?
Ka tēva prātu daru padevīgi? —
Viņš nevien tēvs, bet arī kungs un ķēniņš!

MALKIZUUS.

Par baidekli kuņģis paliek visai zemei
Ar savu lieko bargumu — !

ABINADABS.

Teic Dievu
Ka tu mans brālis, citādi par vārdiem,
Ko nule izrunāji, asi justu
Tu manu zobenu! Tu ar' tāpat
Kā Jonatans pret viņu celties domā
Un viņa darbus pelt? Tev saku: sargies!

MALKIZUUS.

Kad Jonatans pret tēvu cēlies? Tikai
Tā darbus briesmīgos viņš neslavē
Un godīgi, kā dēlam nākās, saka
Tam visu tomēr droši, kur tas, ļauns,
Bez vajadzības liekas briesmas rada.

ABINADABS.

Vaj tā nav tēvam naidnieku jau gana,
Kas viņam ļaunu vēlē? Jonatans
Vēl palīgā tiem iet... kāds kauns!

MALKIZUUS.

Nemaz:

To slavējama apdomība vada!
Kur tēvu rauj tā ļaunais prāts, jel saki?
Jo dienas biežāk jādzird tam un mums,
Ka virsnieki bēg projām — krietni vīri,
Kas viņam uzticīgi kalpojuši
Un uzvaras tam līdzējuši gūt — !

ABINADABS.

Un kur tie bēg? Pie Dāvida — vaj ne?
Tas visus tādus nodevējus kopā
Ap sevi vāc, lai tad ar lielu spēku
Pret mūsu tēvu grieztos! Nāve tam
Un visiem viņa nodevīgiem kalpiem!

MALKIZUUS.

Kāds briesmīgs tu: ne velti Jonatans
Par tevi skumst, tāpat kā skumst par tēvu!

ABINADABS.

Tavs Jonatans — ! Viņš vēl aizvienam ļauns,
Ka kauna pilnais nodoms viņam juka,
Ko bija gatavojis: ļaut, lai bēg
Pie dumpinieka Mikale!.. Žēl Pallus:
Bij uzticams un drošs kā lauva vīrs!..
Tas, Merimota blēža rokas kauts,
Joprojām neatriebts!.. Bet Jonatanu —
Es brīnos, kā vēl tēvs to taupa — !

MALKIZUUS.

Brāli — !

ABINADABS.

Bet ja viņš nodevējs — gan nāks reiz brīdis,
Kad arī viņam drošā galva kritīs
No pleciem!.. Lai viņš zina to!

MALKIZUUS.

Tu mierā

Liec Jonatanu! Tautas varonis
Viņš liels un goda vīrs! Tu — muļķa zēns!

Abinadabs izrauj savu zobenu un uzbrūk brālim.

ABINADABS.

Tad ņem no zēna šito!..

Arī Malkizuus iztver savu zobenu un atvairās no brāļa cirtieniem.

MALKIZUUS.

Asins ods!..

Ka tevis nesašķaidu... piesargies!..

No nama iznāk Ets, un pamanījis strīdniekus, dodās pie tiem.
Viņam pakal uz terases iznāk Arduš ar tauri rokā. Trīs taures
dūcieni atskan cits pēc cita. Naidīgie brāļi mitējas kauties.

ETS.

Ak mani kungi, labie, žēlīgie! Jūs atkal sabozušies
uz naidu kā divi jauni gaiļi. Viss mūsu namā tikai
uz ļaunu vien!..

MALKIZUUS.

Pūš Arduš tauri. Ko ar to viņš ziņo?

ABINADABS.

Ka tiesāt nodevējus ķēniņš grib!

ETS.

Lai tas Kungs vien ir žēlīgs! Nu viņš ir gan tik
bargs, kā vēl nekad nav bijis. Kā sapēma tās ne-
labās vēstis, tā satumsa kā viena melna nakts!..

MALKIZUUS.

Kas tās par vēstīm?

ETS.

No Betlemes: ka tas Izajus tomēr aizbēdzis, un ķēniņa kalpi nav varējuši dabūt viņa rokā, par ko nu pašiem draud bargs sods!..

ABINADABS.

Pelnīts! Viltinieki

Tie droši arī!

ETS.

Un kaut to nelaiimes ziņu tad arī tik vien bijis!..

MALKIZUUS.

Kas tad vēl — ?

ETS.

Ka Izajus dēls apmeties kādā stiprā vietā pie zemes robežām un ka pie viņa sapulcējies jau liels dumpinieku karaspēks!..

ABINADABS.

It visur

Tik nodevēji vien! Bet vēl ir šķēpi,
Kas viņus vajās!

Ets.

Jā, jaunie kungi: briesmas ir apņēmušas mūs no visām pusēm! — Bet jūs, Dieva dēļ, gan nu vairāk necilājiet to cērtamo rīku, kā netiek kāda vaina un kungs un ķēniņš nedabū vēl vairāk sadusmoties! — Citādi viss jau laikam kārtībā te būs...

Apraudzījis ķēniņa sēdekli, Ets ieiet namā atpakaļ, kur pa to laiku iegājis arī Ardušs.

MALKIZUUS.

Atkal asins lietus

Te sarkans līs!.. To ziņot Jonatanam
Man nākās —.

ABINADABS.

Tēvu uzmanīgu darīt

Man nākās savukārt, ka ienaidnieks
Tam nevien tālumā, bet arī tuvu —.

Malkiznuus iziet pa vārtiem labajā pusē, kur viņam, taures saucieni aicināti, nāk jau pretīm, lielākās vaj mazākās grupās apvienojušies, virsnieki un lielikungi. Abinadabs dodās gar avota-klinti kreisajā pusē un pazūd dārzā.

Pirmie nācēji, trīs Zaula virsnieki — Zimrons, Arims un Jadans, nostājas uz apakšējās terases, pašā priekšā, un sarunājas. Citi virsnieki un lielikungi klusām nāk un nostājas uz terasēm, gan labajā, gan kreisajā pusē, tā kā neaizņemta paliek šaura vidus daļa ar ķēniņa sēdekli uz augšējās terases.

ZIMRONS.

Es baidos: slikti ies tiem priesteriem!..

JADANS.

Ja sveikas bārdainās tie savas galvas
Uz Nobu aiznes atpakaļ, tad slavēt
Jachvē tie var vaj desmit garus gadus
Pa trīsreiz dienā!..

ARIMS.

Bet vaj labi tas,
Kā mūsu kungs to dara šinīs dienās?..

ZIMRONS.

Kā tad lai dara? Ļauna nodevība
Aug malu malās. Ja ko pavēlējis
Kam ķēniņš — godam neizpilda vairs.
Kur eji — visur uz ko cerē, gaida...

ARIMS.

Bet priesteri pie tautas lielā godā:
Tos tirdīt — vaj nav kļūmīgs solis tas?..

JADANS.

Sist arī priesterus, ja pelnījuši!..

ZIMRONS.

Valsts priekšā nav neviens ne augsts, ne svēts!..

JADANS.

Par savu kungu mums būs stāvēt cieti!..

ARIMS.

Līdz dvašai pēdīgai! Bet tomēr, tomēr — —

Kustība un sarunu troksnis sanākušos kā uz sitienu noklust. Zimrons, Jadans un Arims steigšus pievienojas citiem.

No nama iznāk ķēniņš Zauls — tumšs un drūms kā draudu mākonis un tuvojas lēni un smagi augšējās terases malai. Par gabaliņu aiz viņa turās tā bruņnesis Arduš ar ķēniņa šķēpu. Uz terases malas nostāties, ķēniņš brīdi, dziļam klusumam valdot, tumši raugās uz saviem virsniekiem un lieliekungiem, tad atlaižas sēdekļi un sakrusto rokas uz šķēpa roktura.

ZAULS.

Jums, Benjamina bērni, vaicāt gribu,
Un atbildiet pēc taisnības man jūs!
Vaj Izajdēls jums visiem vīna dārzus
Un tīrumus ir devis un vaj dos?
Vaj viņš par virsniekiem jūs cēlis, kuŗi
Par simtiem pavēl un par tūkstošiem?
Vaj viņš jūs vedis augstās goda vietās?
Vaj viņš, vaj viņš tas bijis? Man to saktiet!

Brīdis smaga klusuma.

Kā jūs tad visi ļauniem nodomiem
Pret mani sapinušies? It neviena
Nav jūsu starpā, kuŗam manis žēl:
Tad uzticīgs viņš būtu gan man teicis,
Mans dēls ka ciešu, kauna pilnu slēdzis
Ar Izajdēlu derību — un tas uz mani
Ar viltus nodomiem nu glūn, kā šodien
Tas redzams!

Atkal brīdis klusuma. Ķēniņš bargi raugās uz saviem ļaudīm, kā katru cilvēku atsevišķi skatiem cauri urbdams.

Nav tad, Benjamina bērni,
Neviena jūsu vidū, kuŗam būtu
Kas sakāms man? Jūs kopā sadevušies
Pret mani visi, tādēļ esat mēmi —?
Jūs mēmi — runā, svešiniek, tad tu:
Vēl sakti, Doeg, to, ko man jau teicis!

No bara iznāk edomietis Doegs, nostājas uz apakšējās terases, pretī ķēniņam, un dziļi viņa priekšā nolokās.

DOEGS.

Es redzēju nesen, kad Nobā biju,
Pie priestersaimes Izajdēlu nākam,

Un Akimeleks Akitaba dēls
To uzņēma kā sengaidītu viesi.
Viņš Dievu vaicāja šā bēgļa labad:
Ko darīt tam, un kāds tam ejams ceļš,
Un ceļa-maizi ejot līdz tam deva
Un Goliata zobenu, kas tur
Bij glabājams — bez ieroča bij bēglis.
To, augstais kungs un ķēniņ, esmu teicis
Tev vienam, būdams sirdī uzticīgs
Tam zvērestam, ko reiz tev devis, — saku
To arī še, lai dzird to tavi kalpi
Un augstie virsnieki un lielikungi!

ZAULS.

Jūs dzirdējāt? Bet visi klusu ciešat:
Jums acis aklas, nodevējus redzēt,
Un ausis kurlas, dzirdēt viņu balsis,
Kas jūsu ķēniņu un kungu peļ!
Pret mani ļaunos nodomos jūs visi,
No mana paša cilts, sen sadevušies!
Tik svešinieks vēl zin, kas uzticība,
Un svešinieka sirdī vien vēl gods! —
Kur Akimeleks?

DOEGS.

Kungs un ķēniņ, gādāts,
Kā licis tu, viņš te, un visi citi,
Kas viņa namā mita: tagad gaida
Tie tavas tiesas!

ZAULS.

Vest to šurp!

Uz Doega mājienu divi no jaunākiem sargu-virsniekiem steig-
šus iziet pa vārtiem labajā pusē.

Tev, Doeg,

Es pateicos! No dienas šās tu būsi
Joprojām manā tuvumā! Par simtiem
Es tevi ceļu! Stāvi tu par mani
Un manu godu, mana paša namā
Kad mani nodot taisās — kad mans dēls
Pret mani sazvērējies kā kāds blēdis
Un nelietis —!

Virsnieks Arims izvirzās no bara kreisajā pusē un nostājas pretī ķēniņam.

ARIMS.

Man piedod, kungs un ķēniņ,
Ka iedrošinos runāt es ar tevi
Šai stundā, kad pār mūsu galvām smagi
Krīt tavas dusmas! Nepelnītus vārdus
Par savu dēlu Jonatanu, kungs,
Tu saki! Tie, kas tavu dēlu cēlo
Vien pazīst, visi zina, ka viņš kaņķ
Ists varonis un mājās — goda vīrs —!

ZAULS.

Ar' dumpinieku draugs —! Par viņa vārdiem
Ar skarpijām šo viltinieku šaust!

Pa vārtiem labajā pusē ienāk sargu pavadībā augstais priesteris
Akimeleks un nostājas ķēniņa priekšā. Virsnieku Arimu divi
citi sargi ieņem savā vidū un izved no pagalma ārā.

AKIMELEKS.

Tev svētība no mūsu Dieva! Redzi,
Še esmu, kungs un ķēniņ!

ZAULS.

Akimeleks

Tu — Akitaba dēls?

AKIMELEKS.

Tas esmu, kungs!

ZAULS.

Kālabad tu pret mani sazvērējies
Ar Izajdēlu, tā kā viņam, bēgot
No manis, esi ceļa maizi devis
Un arī zobenu, vēl izvaicādams
Par viņu Dievu, kāds tam ejams ceļš —
Kā šodien tas ir zināms?

AKIMELEKS.

Kungs un ķēniņ,
Kuņķ gan vēl krietnāks ir un uzticamāks

Starp visiem taviem kalpiem, nekā Dāvids?
Viņš taču, kungs, ir tava paša znots,
Kam tavas durvis vaļā — tevi redzēt
Un tavu balsi klausīt! Kā tad man
Tas prātā būtu nācis — uzņemt viņu
Kā tavu ienaidnieku un par viņu
Vēl Dievu vaicāt, kā tev darīt ļaunu?
Kaut kungs un ķēniņš negrieztu šo lietu
Uz manis, nedz uz mana tēva nama,
Jo nezīnu no tādām es nekā!

Ķēniņš skatās brīdi uz viņu un tad runā tumši, kā pats sev
ko atbildēdams.

ZAULS.

Tev mirt ir jāmirst, Akimelek — jā,
Un visam tavam namam! — Cik
Vēl priesteru bez tevis tavā namā?

AKIMELEKS.

Kungs, tavu kalpu astoņdesmit pieci
Bez manis vēl —.

Ķēniņš izceļas kājās — briesmīgs, ļaunā uzliesmojumā.

ZAULS.

Jums visiem mirt vēl šodien!

Baigs klusums. Tad Zauls draudīgi ceļ roku.

Tad: kas man uzticīgi, griežaties
Un kaujat viņus nost — šo te un visus,
Kas viņa namā dzīvojuši, tāpēc
Ka biedros bijuši tie Izajdēlam:
Tie zinājuši viņu bēgam, tomēr
To man nav teikuši — lai viņi mirst!

Visi stāv kā sastinguši, un neviens no Zaula kalpiem neuzdro-
šinās celt ieroci pret Dieva priesteri.

Tas atkal liecina, cik uzticības
Jums, Benjamina bērni: redzu to! —
Šo viltnieku tad, Doeg, lai tavs zobens
Un visu viņa namu soda: sit —!

Doegs ceļ zobenu, un Akimeleks krīt no viņa rokas bez dzīvības.
Tā, edomieti! Sodi nodevējus,

Kad izraelī goda vīru nav —
Es tavā rokā viņus dodu visus!
Uz Nobu dodies ar' un iznīcīni
Tur visu, ko vien atrodi: kauj nost
Tur vīrus, sievas, bērņus, zīdāmos,
Kauj vēršus, ēzeļus un sīkus lopus —
Lai nāvi visam nes tur zobens tavs!
Grauj gruvešos to pilsētu, kas, ļauna,
Ir bijusi par mītni nodevējiem —
Lai asinīs tur drupu kaudzes kūp!..
Ej, Doeg mans! —

Ķēniņš Zauls novēršas un smagi iet uz nama durvīm. Zobenu rokā, ļauna prieka un draudu pilns, Doegs dodās uz vārtiem labajā pusē. Dziļā nopūta, kā tumšs vaids, nošalc ļaudīs, bet visi viņi paliek tāpat klusi stāvam, kā pie vietas piekalti.

ASTOŅPADSMITĀ AINA.

ZIVAS TUKSNESIS. DĀVIDA NOMETNE.

Vienkārša audekla telts. Dibenā vaļēja eja, pa kuŗu redzamas vēl citas tādas pašas teltis un aiz tām klinšains tuksneša klājums. Ārā, pret telts eju, staigā vaj stāv bruņots sargs.

Mākuļaina diena: te pār tuksnesi klājas saules gaisma, te atkal sagulst ēnas.

DĀVIDS.

Māc skumjas, Jonatan, no tava stāsta,
Un sirdi klāj kā bēdu melna sega.
Kā naktī viss, kad daudzās negaišs bargs:
Nāks rīts — kas baigā tumsā bojā gājis?
Nāks rīts — kas dienas gaismu skatīs vēl?
Uz vecām vietām vēl ja kādreiz iešu —
Daudz mīļu vaigu neredzēšu vairs...
Tik zemu grimis citkārt cēlais vīrs,
Ko apbrīnot un godināt bij laime!

JONATANS.

Tik zemu grimis...

Ar dziļām skumjām Jonatans novēršas uz brīdi sāņus.

DĀVIDS.

Kāda pārvēršanās!

Bij varens karā viņš, kā nava redzēts
Vēl izraēlī cits, un miera dzīvē —
Kā saule, kuŗa siltu gaismu dod.
Vēl stāstus dzird par viņu dzīves-cēlu:
Cik taisnīgs godavīrs viņš pret ikvienu,
Cik bijis augstsirdīgs pat ar' pret tādu,
Kas gaidīt varējis sev sodu smagu...
Bet nu — ? Mans draugs, tas nav vairs ķēniņš Zauls!

JONATANS.

Vairs nav viņš tas un ir, tik tagad cits —
Kuŗš drausmi tumsdams asinsjūrā bridis,
Tai zaļa krasta nesaredz... Ak brāli,
Kā sāp man sirds: ne tikai kungs un ķēniņš —
Man tēvs viņš arī —!

Dziļās bēdās Jonatans atkal novēršas un brīdi klusē.

Bet vaj tiesa tas,
Ka Abjatars pie tevis atklūt spējis?

DĀVIDS.

Gods Dievam, tas ir tā: viņš necerēti
No skaudrā asmeņa, ko Doegs ļauns
Pār viņu cēlis, guvis izvairīties,
Kad rūgtā nāvē mira visi citi
No viņa tēva nama. Svētās zintes,
Kas Dieva tuvumu liek just un izprast,
Viņš arī paglābis un līdzī nesis
Pa bēgļa gaitām. Augstais priesteris,
Kā Akimeleks, viņa tēvs — nu mitīs
Viņš mūsu vidū, un ar viņu arī
Būs mūsu bēdās mūsu tēvu Dievs.
Viņš glābts, bet citi — ?!

JONATANS.

Tur, kur Akimeleks,
Un dūmos izkūpējis viņu nams —.

DĀVIDS.

Un ķēniņš, domā tu, ar saviem kalpiem
Nāks manis meklēt arī tuksnesī,
Kur tikai zvēriem vieta?

JONATANS.

To viņš darīs!

Kas zin — kad tevi grūti uzmeklējis,
Pa tuksneštekām slepenībā nākdams —
Kas zin, viņš ceļā ar', kas zin, jau tuvu
Šai vietai. Tevi brīdināt no viņa
Man pienākums bij svēts: to uzliek man
Tā draugu derība, ko savā laikā
Mēs slēguši. Bet arī labas vēstis,
Kas sirdi gaišos tev, es nācis nest.
Tavs draugu pulks jo dienas krātin krājas:
Kā pavasara vējš pa visu zemi
Pašlaik iet pateicība tev un slava
Par to, ka tava šķēpa projām dzīts
No Kegilas ir mūsu senais naidnieks.
Un Zauls ka tevi vajā ļaunā prātā,
Tas naidu arī klusās sirdīs kuņ.
No viņa acis bailēs projām griežas
Un meklē tevīs klinšu tuksnešos:
Nāks brīdis, kad uz goda vietu tauta
No bēgļa tekām tevi saucin sauks.
No krēsla, asinīm kas sūcies pilns
Zem mana tēva piemirkušām drēbēm,
Es atsakos. Tu jaunu pats sev celsi,
Un mana roka tev tā neatraus:
Tu valdinieks par izraeli kļūsi,
Un būšu es pie tevis tuvinieks —
Kur cēlas domas, dzīve zeltsaulaina,
Zem debess miers, un sirdī arī miers...
To arī Zauls, mans tēvs, gan labi zina —
Un tevi nīd, un mani nīd tev līdz.
Pret viņu celties — nava mana daļa:
Nekā nevienam negribu es ņemt —
Ne savam tēvam tad lai es ko ņemtū!
Man līdzās viņam stāvēt stundā baigā,

Kad sargājama mūsu tēvuzeme
No ienaidniekiem, un joprojām ass
Būs zobens mans, kā tas līdz šim ir bijis,
Bet necelsies pret tevi tas nekad! —

DĀVIDS.

Mans brāli Jonatan — !

JONATANS.

Nu jāiet man
Uz tumsu atpakaļ, no kuņas nācis —
Tur gaismas gaidīt... Dod vēl savu roku,
Pirms šķiramies — kas zin, uz mūžu!

DĀVIDS.

Un manu sirdi ar' — !

JONATANS.

Nu paliec sveiks!

Dāvids izvada Jonatanu no telts un tad runā, kā uztraukti pats
sev ko jautādams un atbildēdams.

DĀVIDS.

Pa ceļiem brīnišķiem kāds spēks ved mani!..
Ko nepastājis domāt — kā no miglas
Nirst pretī... Grimst un atkal ceļas... Ķēniņš...
Vaj neteica to arī sirmāis soģis,
Kad savas rokas svētīdams uz galvas
Man lika?... Vaj jau nedomā par to
Pa visām jūdu ciltīm, kuņas Zaulu
Ne mīļu prātu redz par savu kungu?...
„Kas Zauls no Benjamina cilts, ka tam
Par visu valdīt?...“ tā tur kurnot saka...
Es ķēniņš?... Ja tas Dieva prāts — lai tā!..
Bet tagad vēl es tikai bēglis, kuņu
Pa vietām tuksnešainām nikni dzenā
Kā lopu nāvējamu medinieks...

Telti ienāk bruņnesis Elams.

Kas sakāms tev?

ELAMS.

Grib augstais priesteris
Pie tevis, kungs, uz satikšanos nākt.

DĀVIDS.

To šurpu vadi!

Elams no telts atkal pazūd.

Ko viņš teiks? Vaj Dievu
Tas vaicājis? Un ko caur zīmēm Viņš
Tam atbildējis?

Teltī ienāk priesteris Abjatar.

ABJATARS.

Miers no mūsu Dieva
Lai, augstais kungs, ar tevi!

DĀVIDS.

Draugs, vaj tu
No bailēm pārciestām un grūtā ceļa
Jau būsi atdusējies?

ABJATARS.

Dievs tas Kungs,
Kas uzliek ciešanas, dod arī mieru:
Pie tevis drošībā nu atkal jūtos.

DĀVIDS.

Kaut ne ar nodomu, tak noziedzīgs
Pie dvēselēm no tava tēva nama
Es esmu kļuvis... Gan jau tanī dienā,
Kas bēdu pilna atmiņā vēl man,
Es nojautu, ka ļaunais Doegs Zaulam
To visu teiks, ko Dieva teltī svētā
Viņš redzējis, bet griezt uz labu to
Vairs nevarēju... Manā sargāšanā
Nu būsi tu, un ja kas ļauni tīko
Pēc tavas dzīvības, papriekšu cīņā
Tam ņemt tad manu, nekā tavu... Tā
Es deldēt gribu savu vainu grūtu
Pie tava tēva nama dvēselēm,
Ko uzkrāvis sev esmu, Abjatar!

ABJATARS.

Jachvē lai svētī tevi pats un spēku
Tev sirdī dod: uz jaunu grūtu gaitu
Ik brīdi gatavam tev nākās būt!

DĀVIDS.

Ko devis zināt tev tas Kungs caur zīmēm?

ABJATARS.

Ka briesmas tuvu!

DĀVIDS.

Briesmas tuvu — ?

ABJATARS.

Tā saka tev tas Kungs, ka briesmas tuvu,
Un lielas tās!

Teltī atkal ienāk bruņnesis Elams.

ELAMS.

Kungs, virsnieks Adonija
Grib tūdaļ tevi redzēt!

DĀVIDS.

Lai viņš nāk!

Elams iziet atpakaļ, un tūlīt teltī nāk iekšā virsnieks Adonija.

ADONIJA.

No Joaba un Abizajus vēstis
Kungs, nesu!

DĀVIDS.

Kādas?

ADONIJA.

Mūsu sargi, kuņģi
Ka klinšu kraujām likti, manījuši,
Uz nāk uz mūsu pusi ienaidnieks!

DĀVIDS.

Tie Zaula karapulki — ?

ADONIJA.

Tiešām tā:

Pats ķēniņš esot priekšā tiem, un ātri
Tie nākot šurp!

DĀVIDS.

Mēs tālāk dosimies!

Pa visu nometni liec, Adonija,
To vēstīt! Teltis nost lai plēš!
Lai visu kopā vāc, kas līdzī nemams!
Kad nakts pār tuksnesi klās savu segu,
Mūs sargājot, mēs būsim jaunā gaitā
Uz vietu drošāku! Ej, Adonija!

Adonija nolokās un steigšus iziet no telts. Ārā nodūc taure.
Dzirdamas cilvēku balsis, aug nemiera troksnis.

ABJATARS.

Ne velti to tas Kungs tev nojaust licis:
No briesmām savus ļaudis izved Viņš!
Tik esi nešaubīgs: par Viņa tautu
Šai zemē tev būs valdīt!

Abjatars paceļ rokas svētīdams un tad iziet no telts.

DĀVIDS.

Pats Jachvē

Ar tavu muti, Abjatar, to saka!..
O, Zaul, tu asinains un baigs kā nakts
Pat šinī tālā posta vietā miera
Man nedodi!.. Es bīstos tevis, Zaul,
Bet bīsties arī tu vēl vairāk manis!..
Par velti savu šķēpu asinaino
Tu met man pakaļ!.. Ja to gribēs Dievs —
Es ķēniņš būšu!.. Zaul, es ķēniņš būšu! —

DEVIŅPADSMITĀ AINA.

MAONA TUKSNESIS. ZAULA NOMETNE.

Ķēniņa kaŗa-telts ar aizklātām ejām dibenā un abās pusēs. Vidū sēdekļis. Pie sienām dažādi ieroči. Kad telts ejai dibenā aizklāji vaļā, pa to redzami drūmi klinšu kalni un tumšas aizas.

Ķēniņš Zauls sēd, uz sēdekļa paaugstinātā gala atspiedies un dziļās domās nogrimis. No kreisās puses klusiem soļiem teltī ienāk Ets un brīdi skumji raugās uz savu kungu. Tikai tad, kad Ets sāk runāt, ķēniņš, kā no smaga miega modies, paceļ galvu un tumši paraugās uz savu veco kalpu.

ETS.

Mans kungs un ķēniņ!..

ZAULS.

Tu tas esi, Et...

Ko gribi teikt?

ETS.

Vai maizi varu ienest,
Ko baudīt tev — jo ilgi jau nekā
Pie mutes neesi tu licis: domās
Vien tumšās grimdams aizmirsti pats sevi!

ZAULS.

Šās tumšās domas dienīšķa man maize
Jau ilgām dienām — viņas mani baro.

ETS.

Mans kungs un ķēniņ, piedod man par drosmi,
Ka vairāk runāju, kā tavam kalpam
Tas klājas!

ZAULS.

Kas tev man sakāms — runā vien!
Tu esi nemierā, un tev kas sūdzams?
Varbūt ko pāri darījis tev kāds?

ETS.

Nekas man nava sūdzams, kungs un ķēniņ,
Nekā man ļauna darījis neviens.
Spiež manu sirdi citas bēdas...

ZAULS.

Kādas
Tad bēdas tās, kas tavu labo sirdi
Tik grūtu dara?

ETS.

Tu ka mūžadienu
Zem smaga sloga mokies, kungs un ķēniņ...
Tas sirdi grauž man, diena tā vaj nakts!
Ak, kaut tu tumšās domas nopurināt
Tā varētu, kā vecas lapas koks,
Lai jaunās tērpies gaišā saulē šalktu!..

ZAULS.

Kaut varētu, mans draugs!..

ETS.

Nav visi ļauni
Un ienaidnieki tavi, ko par tādiem
Tu savās domās turi: grūti, grūti
Tie cieš, kas tavas dusmības un soda
Nav pelnījuši!

ZAULS.

Kuņi ir tie labie,
Kas nepelnīti cieš?

ETS.

Ak — mūsu mājās
Sen visi skumst: skumst tavu bērnu māte,
Skumst tava meita* — citkārt jautrais bērns,
Skumst krietnais Jonatans —.

ZAULS.

Bet kāpēc pinas
Ar nodevējiem viņš? Pats arī beidzot
Par tādu ticis —!

ETS.

Nē, mans kungs un ķēniņ:
Nemūžam Jonatans nav bijis tas
Un nebūs arī! Tādas domas ļaunas
Met projām! Gibejā mūs miera dienas
Un gaiša laime gaida —!

ZAULS.

Ienaidnieks

Kad gūstīts būs un saņēmis to maksu,
Ko pelnījis, tad dzīve gaiša kļūs — !

ETS.

Tā miera nebūs mums... Sirds pagurst mana:
Kā tumsā maldāties — man pietrūkst spēka...

ZAULS.

Tik tiešām grūt tev savās vecās dienās
Pa kara gaitām smagām līdz man iet
Un negaisus un saules tveici panest!
Tu vēlies klusa vakara? Tad saki
To, vecais uzticamais kalps, man droši —
Es citam likšu tavas nastas nest!

ETS.

Mans kungs un ķēniņ, nē: man nava grūti
Tev kalpot! Ne par to es sūdzos: žēl
Man tevis paša. Bet ja tev vēl deru —
Pie tevis gribu būt, pie tevis mirt!..
Pa eju dibenā steigšus ienāk telti Abinadabs.

ZAULS.

Tas sirdij tveicē vēsa ūdens malks!..
Nogurušiem soļiem Ets iet atpakaļ pa eju telts kreisajā pusē.

ETS.

Ja tava gaita tumšāka vēl lemta,
Tad nāvi man lai drīzāk dotu Dievs!

ABINADABS.

Mans tēvs, es gūstekni tev vedu: ķēriens
Tas bija laimīgs — mūsu rokās kritis
Nu vīrs, priekš kura pateicība gan
Būs arī tavā sirdī!

ZAULS.

Kas tas tāds?

ABINADABS.

Tas — Izajdēla bezdievīgais kalps,
Kurš tevi vīlis! Vaj to atvest?

ZAULS.

Ved!

Abinadabs iziet atpakaļ pa eju telts dibenā.

Tad Izajdēls ir tuvu, viņa ļaudis
Ja sagūstīt te var! Ā — brīdis nācis
Būs ilgi gaidītais, kad, blēdi, tu
Man neizmuksi vairs un maksās šķēps
Tev, saldais uzpircēj, par tavu viltu,
Par gudro likšķību, par ložņas dabu!..

Pa eju dibenā par jaunu telti ienāk Abinadabs un aiz viņa
virsnieks Merimots.

ABINADABS.

Te, kungs un ķēniņ, gūsteknis, kas krita
Ar saviem pavadoņiem mūsu rokās.
Cik noprotams — tie izlūki, kam liecis
Pie mūsu noņemnes ar viltus prātu
Līst Dāvids — .

ZAULS.

Merimots!

MERIMOTS.

Tas esmu.

ZAULS.

Un nelietis —! No tavas rokas kritis
Mans Pallus uzticīgais —!

MERIMOTS.

Krita viņš.

ZAULS.

Un Izajdēlam — nodevējam tagad
Tu kalps —?

MERIMOTS.

Mans kungs, kam kalpot laime man,
Nav nodevējs, bet goda vīrs.

ZAULS.

Kā tu — !

Jūs abi goda vīri! Arī alga
Jums nākas viena! To jūs saņemsiet,
Tik drusku pacieties: varbūt viņš arī
Pēc savas drīzi nāks pie manis kārs!..

MERIMOTS.

Dievs viņu pasargās no tavas rokas.

ZAULS.

Nē, nodevēj! — Vaj zini savu daļu — ?

MERIMOTS.

To zinu: nāve. Nebaida tā manis.
Par taisnību un godu mirt nav grūt.

ZAULS.

To redzēsim, kad mirsi! Bet papriekšu
Man saki, nelieti, kur ir tavs kungs?

MERIMOTS.

Mans cēlais kungs ir ceļā.

ZAULS.

Kur viņš dodās?

MERIMOTS.

Uz ķēniņkrēslu ceļā viņš.

ZAULS.

Ciet klusu,

Tu smirdots suns! —

Ķēniņš dusmās griežas pret savu dēlu.

No manām acīm ved
To projām!.. Liec to stiprās važās kalt!..
Un tiem, kas sargās to līdz soda stundai,
Par viņu jāatbild ar savu galvu!..

ABINADABS.

No manām rokām neizies viņš dzīvs!

Abinadabs un Merimots iziet no telts pa eju dibenā.

Palicis viens, ķēniņš staigā pa savu telti no vietas uz vietu un runā kā pats sev ko iegalvodams.

ZAULS.

Tad tā!.. Tad tā!.. Nu nākusi tā stunda,

Kad manās rokās tevi iedzen Dievs!..

Ā — uzvarētājs, redzēsim, cik slavas

Tu savas pelnījis!.. Ā — nodevējs,

Kas māņu smaidiem, māņu vārdiem vīlis

No manis ļaudis, kuņiem maz bij goda!..

Ā — viltus dēls, kas nelietību ļaunu

Kā sērgu ievazājis manā namā!..

Par visu, visu nu tev jāatbild —!

Pa eju dibenā telti ienāk Ardus.

ARDUS.

Ar vēstīm, kungs un ķēniņ, virsnieks kāds

No Abnera pie tevis steigšus nācis!

ZAULS.

Ved viņu šurpu!

Ardus iziet atpakaļ pa eju dibenā un ielaiž telti kādu jaunu virsnieku — Gintunu, kurš zemīgi sveicinā ķēniņu.

Ko tev, Gintun, licis

Man vēstīt Abners? Vaj uz pēdām nācis

Viņš Izajdēlam nelietīgam?

GINTUNS.

Jā,

Mans kungs un ķēniņ, un ne vien uz pēdām —

Mums zināma ar' vieta, kur šis bēglis,

Starp klinšu kraujām slapstīdamies mājo

Ar saviem salašpām. No visām pusēm

Tas tagad ielenkts cieši: nav vairs ceļa,

Pa kuņ varētu tas aizmukt. Šodien

Ja nē, tad rītu viņš būs rokā mums!

ZAULS.

Lai slava Dievam: kāda jauka diena
Mums dāvāta! — Par tavu labu vēsti
Es tevi, Gintun, biedru starpā lieku
Starp pirmajiem!

GINTUNS.

Tev, kungs un ķēniņ, kalpot
Ar dziļu pateicību būs man prieks!

ZAULS.

Pie Abnera nu atpakaļ tu dodies!
Lai kaŗavīri zin, kas darāms tiem:
Pie savām kājām Izajdēlu redzēt
Es gribu drīz! Tā blēža kalpus kaujat —
Lai maitas-putniem barība tie top,
Bet viņu pašu saudziet nāvei citai! —
Ķēniņa priekšā dziļi nolocījies, Gintuns iziet no telts.
Nu tava stunda, blēdi, nāk — un maksāt
Tev būs par visām manām posta dienām
Kad es, kā ļauna gara vajāts, nīcis:
Tev, tumsas nesēj manā mūžā — mirt!..
Zauls stāv brīdi kā tālumā vērdamies un ko domādams.
Bet kāpēc nodziest sirdī prieks tik drīzi?..
Jau nākdams tas, kā sērdzīgs, izbālējis...
Vaj tas jelmaz ir prieks, vaj tās nav bēdas?..
Spiež sirdī skumjas kā ar saltām rokām...
Un žēl man ir — pats nezinu, kā žēl...
Bet sirdī man kas it kā vaid un raud...
Un it kā bailes man... Nē, kā man bīties?..
Es izraeļa ķēniņš — kā man bīties?..
Es — ķēniņš Zauls!.. Kā baiga šalka iet
Mans vārds aiz robežām, un tramīgs apkārt
Met acis amaleķietis un vīlists!..
Un lokās manā priekšā izraels
Kā mežs no stipra vēja!.. Kā man bīties!?.
Ne bīties man, bet bargu tiesu nest:
Kas nelietīgs ir bijis, tas lai mirst!..
Ķēniņš Zauls atkal uztraukti iet pa savu telti, kā meklēdams
ko un neatrazdams.

Man viņu nokaut būs!.. Bet — vaj to spētu?..
Un redzot viņu guļam asinspaltī,
Vaj sirds man justu prieku?.. Kā man žēl?..
Nē, man nav žēl nekā... un žēl man visa!..
Ak Dievs — cik sen jau mana gaisma dzisa!..

Teltī pa eju dibenā ienāk Malkizuus un Jonatana virsnieks Elivelets. Viņiem, kā neuzticīgi tos vērodams, nāk pakaļ Abinadabs.

MALKIZUUS.

Mans tēvs, no mūsu gaitām nāku, vesdams
Tev vēstnesi no Gibejas. Tā laime,
Ka klinšu aizā satikos ar to:
Dievs zin, kur citādi viņš aizmaldītos!

ZAULS.

No Gibejas — ?

ELIVELETS.

Jā, kungs un ķēniņ, sūta
Ar vēsti ātru mani Jonatans.
Nav laba vēsts tā: atkal mūsu zemei
Pār robežām brūk virsū ienaidnieki.
Tie — vilisti, nevienam nedomājot
Kas ielauzušies mūsu tiesā. Laupa
Tie mūsu ciemus, posta druvas, kauj
Un dedzinā!..

ZAULS.

Jau atkal, nolādētie!..
Un Jonatans — ?

ELIVELETS.

Ir pretī viņiem stājies —
Jau divi dienas grūti cīnās viņš.
Mazs mūsu karotāju pulks, bet viņu
Ir daudz — lūdz palīga tev Jonatans.
Tas, kungs un ķēniņ, vajadzīgs tūlīt:
Var citādi tikt pārspēts Jonatans,
Un mūsu zeme lielās briesmās nākt!..
Ķēniņš, kā sevī grimdams, brīdi klusē.

ZAULS.

Var mūsu zeme lielās briesmās nākt...
Tas tiesa! Un šās briesmās bojā aiziet
Var Jonatans, mans dēls...

MALKIZUUS.

Mums steigties mājās!..
Vaj nest šo vēsti Abneram, mans tēvs —?

ABINADABS.

Bet — ienaidnieks, kuŗš mums tiklab kā rokā —!?

MALKIZUUS.

Sauc tēvuzeme mūs uz māju: briesmās
Mums to būs glābt vispirms — vaj nav tas tā?

ABINADABS.

Tik vienu dienu — un būs galā vests
Tas darbs uz kuŗu nācām. Neaizmirsti,
Ko darījis tev Izajdēls, mans tēvs!

MALKIZUUS.

Vaj gaidīt mums šai tuksnesī, lai pārvērš
Par drupu kaudzi Gibeju, vaj gaidīt,
Lai mūsu māti kauj —?

ABINADABS.

Tik vienu dienu!..
Tik dienu vienīgu —!

MALKIZUUS.

Tēvs, nekavējies:
Ir briesmās mūsu tēvuzeme, briesmās
Ir mūsu nams, ir briesmās Jonatans —!

ABINADABS.

Tēvs, neizlaid no rokām, ko tik karsti
Tu satvert vēlēties!.. Tik vienu dienu —!

ZAULS.

Mans dēls, te ienaidnieks ir tikai mans;
Tur — mans un tēvuzemes. Kuŗš ir ļaunāks?
Ķēniņš atkal brīdi klusē un tad, kā gaišāks ķjūdams, runā noteikti.
Nes, Malkizuus, Abneram tu ziņu,
Ka pulkiem nometnē ir jāatgriežas!
Tu, Elivelet, steigšus projām dodies,
Kur cīnās Jonatans, un viņam saki,
Lai droši turās viņš — mēs ejam turp!
Un, Abinadab, pavēli tu ziņo
Pa nometni, lai viss tiek sagatavots
Uz mūsu gaitu! — Ejta!

Abi ķēniņa dēli un virsnieks Elivelets iziet no telts.

It kā vieglāk

Man ticis... Kāpēc?... Zinu, ka man pretī
Būs negants ienaidnieks... Bet nav no tā
Man bailes, kamēr šķēps vēl klausas... Ardus!
Pa eju labajā pusē telti iestaidzas ķēniņa bruņnesis.
Uz kauju, Ardus: šķēps lai mans ir ass! —

DIVDESMITĀ AINA.

GIBEJA. ZAULA NAMS UN DĀRZS.

Plaša terase, aiz kuŗas, pašā dibenā, ķēniņa nams. Uz terases, pašā priekšā, sols-sēdeklis ar paaugstinājumu vienā galā. Labajā pusē redzams gabals dārza sētas no lieliem bālganiem akmeņiem. Gar sētu kādi koki, kuŗu zari līkst mūrim pāri. Sētā, pašā dibena stūrī, blakus namam, šauri vārti. Kreisajā pusē stāva klints ar avotu zem tās. Ūdens tek no klints plaisas šaurā strūklā un krājas apaļā akmens rezervuarā pie klints pakājes, Aiz klints dārzs ar koku grupām. (Kur citkārt ap rezervuaru ziedēja puķes, to vairs nava.)

Smaga tveices diena.

Akinoame sēd uz priekšējās terases malas. Mikale turās viņas tuvumā.

MIKALE.

Te senāk puķu krāšņu bij mums daudz!
Tās mirdzēja kā zvaigznes zilas, sārtas,
Un vizēja kā baltas sniega pūkas,
Un dega dzeltēnas kā mazas saules...

Un nakti smaržoja tās, dusot saldi,
Bet nebij smarža tā — tie viņu sapņi,
Kas sirdī arī mums kā laime glaužas...
Cik jauks tāds puķu sapnis, mīlā māt:
Kā puķe pati ziedi puķu vidū —
Un dvēsele kā salda smarža kūp! —
Bet — puķu te vairs nava... It kā vējš,
Kas tvīcis tuksnesī, te pāri iedams,
Ar dvašu nāves-launu viņas visas
Ar saknēm izdedzinājis no zemes!..

AKINOAME.

Ir tiešām pūtis vējš te pāri tāds,
Un pūš ikdienas vēl, un abas divas
Mēs viņa smilšu elpā smagi smokam!..
Ak — bailes man, ka vienu dienu tevi
No šenes tas pavisam ārā raus
Un aizdīs tuksnesī, kur tev būs jākalst
Bez raras lāsītes... līdz skumjās mirsi!..
Un nepazīs vairs tavas vietas te,
Kā puķei, kuŗa citās, labās dienās
Te ziedējusi!..

MIKALE.

Dāvida kad tēvs
Vairs nevajās, bet sauks kā mīļu dēlu
Uz mājām atpakaļ, — mums jauka dzīve,
Kā puķe jaunā, zaļā pavasarī,
Ar sauli un ar laimi atkal plauks!..

AKINOAME.

Ko cerē, bērns, to ticēt ir tik grūti:
Es naidam neparedzu laba gala.
Kā klinšu kalns pār mums ir svēries smagi,
Un grūdams dziļi tas mūs drupās raks —!

No nama iznāk Ets un Ar dus. Ets griežas pie Akinoames un Mikales. Ar dus pūš trīs reizes tauri — par zīmi, ka ķēniņš savus virsniekus un lieluskungus sauc pie sevis. Kad viņi savu uzdevumu izpildījuši, tie atgriežas atkal namā atpakaļ.

ETS.

Man vēstījama pavēle, kas grūti
Spiež sirdi man: liek mūsu kungs un ķēniņš
Lai viņa meita vīkšās tālai gaitai —
Uz savu dzīvi jauna vīra namā
Tai jādodas vēl šodien!

AKINOAME.

Drausmās ļaunās
Ko baidījos, tas piepildījies nu!..

MIKALE.

Ap mani satumst nakts... ak, manu māt!..

Raudādama krīt Mikale mātei pie krūtīm. Kā padevīga likteņa kalpone, palikdama pati gana stipra, vada Akinoame meitu gar avota-klinti uz namu. Tai pašā laikā pa vārtiem labajā pusē sāk nākt iekšā, gan mazākām, gan lielākām grupām, Zaula virsnieki un lielikungi un stāties uz terasēm, vienā un otrā pusē ķēniņa sēdeklī.

Daži virsnieki — Zimrons, Jadans, Gintuns, Arims — kavējas brīdi pašā priekšā.

ZIMRONS.

Ko ķēniņš šoreiz svarīgu mums teiks?
Vaj staigājis kāds atkal ļaunu ceļu,
Un ne tik to — mūs arī rīkste ķers?
Vaj arī — gaidāms karš, kā jau arvienu?

JADANS.

Nē: vīlisti ar asiņainām galvām
Nu atkal viņpus robežām — tik drīzi
Tiem nebūs prieka ciemā nākt pie mums!

GINTUNS.

Bet kara gaitas, kuņģa viņlaik bijām,
Mēs nepabeidzām tā kā nākās. Ķēniņš,
Kas zin, nu teiks, ka vēlās, ko reiz sācis,
Ar' godam padarīt?

ARIMS.

Es nesaprotu,
Par ko mums nieka bēgļa dēļ tā trūkties,
Un tuksnešos kā neprātīgiem skriet — !

Kā pēdējais pa vārtiem ienāk Abners ar kādu vīru no tuksneša
un nostājas ķēniņa krēsla tuvumā. No nama iznāk ķēniņš, un
uz augšējās terases nostāties, brīdi mēmi raugās uz saviem
virsniekiem. Par gabaliņu aiz Zaula, ar ķēniņa šķēpu rokās,
turās brūņsis Ards.

ZAULS.

Kam ļaužu, Abner, viņi, kuņi vakar
Ir gūstā krituši, kad Izajdēlam
Uz tuksnesi tie maizi gādājuši?

ABNERS.

No Hebronas tie, kungs un ķēniņ. Cieši
Tie tagad apsargāti. Viņu tiesa
Nu tavā rokā: ko ar tiem būs darīt?

ZAULS.

Tiem visiem jāmirst, Abner, visiem — jā!
Un desmitkārt lai Hebrona uz priekšu
Mums maksā meslus! Tā tur pieminēs,
Cik tas ir labi — barot dumpiniekus!

ABNERS.

Būs izpildīts, kā lieci, kungs un ķēniņ! —
Un nu tev vedu svešu atnācēju
No tāla tuksneša, kas zemes malā:
Pie tevis viņš ir savu ļaužu sūtīts
Ar vēsti svarīgu.

ZAULS.

Lai runā viņš!

VĪRS NO TUKSNEŠA.

Uz mūsu tuksnesi nesēn ir nācis,
Ko daudzina par tavu pretinieku:
Tas — Dāvids, Izajdēls no Jūduzemes.
Tam simtiem apbruņotu vīru līdz,

Un mūsu kalnos tagad viņi dzīvo
No medībām un ļaunas drasēšanas.
Tie netaupa mūs arī: dažu aunu
Tie mums jau rāvuši, kā kalnu vilki,
Un dažu vērsi. Uzticīgi tev,
Tad mūsu ļaudis lēmuši, ka ziņas
Par visu tev lai nesu, kungs un ķēniņ.
Nāc karā tu pret viņiem — paglāb mūs
No tiem, kas uzmetušies tavā vietā
Par mūsu valdiniekiem pārgalvīgi!
Mums viņu mītnes labi novērotas,
Un tevi es pa drošiem ceļiem vest
Labprāt uz tavu ienaidnieku gribu!

Pa vārtiem steigšus ienāk Jonatans un nostājas pretī ķēniņam.

ZAULS.

Lai atmaksā jums mūsu Dievs par to,
Ka jūs tik apdomīgi! Daudz vairs nava
To cilvēku, kam dzīvs vēl godaprāts
Pret savu ķēniņu un uzticība! —
Sim vīram, Abner, dāvanas dod manas,
Kā piederās, un manu pateicību
Lai nes viņš tiem, kas viņu sūtījuši! —

JONATANS.

Mans kungs un ķēniņ, piedod man, ka es
Ar tevi runāt iedrošinos brīdī,
Kad savas pavēles tu dodī! Lieta,
Par kuŗu tavā priekšā stājos, grūta —.

ZAULS.

Ko gribi?

JONATANS.

Manu māsu projām vest
Tu pavēlējis esi. Neliec darīt
To, kungs un ķēniņ —!

ZAULS.

Kādēļ man to saki?

JONATANS.

Tas satrieks viņas sirdi! Lai tā dzīvo
Pie savas mātes, kā līdz šim! Es lūdzu
To, tēvs: man klausi kaut par brīžiem,
Kad stāvējis tev blakam nāves priekšā —!

ZAULS.

Tā nebūs, Jonatan! Kas ļaunam nelgam
Te piederējis — viss lai zūdin zūd
No manām acīm! Un lai nīcin nīkst,
Kas viņam pieķerās! Un lai viņš arī
Kā tvaiki gaisā izkūp pats!..

JONATANS.

Ja savu meitu raidi, ļauj tad tai
Pie manis palikt —!
No sevis

ZAULS.

Nē! — Cik nievu rūgtu
Un kauna Izajdēlam nāks caur tevi?
Lai svešs par apsmieklu tam sievu ņem!
Vēl šodien vedīs viņu Palts pie sevis,
Kam apsolījis to ar savu vārdu,
Un smieklu pilns par tavu mūža draugu,
Kam kalpo tu, būs viņas vīrs un kungs!

JONATANS.

Mans kungs un ķēniņ, lūdzos es —!

ZAULS.

Es zinu labi, kādas blēža domas
Tev sirdī gudri slēpjamas, un vairs
No tevis dzirdēt nevēlos ne vārda:
Es tev vairs neticu!
Ciet klusu!

JONATANS.

Mans tēvs —!

ZAULS.

Ej projām

No manām acīm, viltinieks! —

Jonatans, dziļi satriekts, novēršas pie malas.

Kā visi

Jūs gatavi uz kara gaitu esiet:

Vēl šodien dosimies mēs ceļā, kuŗa

Līdz galam nenogājām. Izajdēls

Kad kritis mūsu rokās būs — tik tad

Nāks miers un atpūta. To, Abner, saki

Tu mūsu karavīriem! — Kam vēl šķēps,

Pavecām godīgs, savam kungam klausā,

To ceļā svētīs jauna rīta ausa! —

Ķēniņš Zauls strauji pagriežas un spēcīgiem soļiem ieiet namā, kur viņam seko Arduš. Virsnieki mēmi raugās cits uz citu. Jonatans, galvu nodūris un ar roku sava zobena rokturi spiezdams, gausi iet uz vārtiem.

DIVDESMITPIRMĀ AINA.

ENGEDU TUKSNESIS. ZAULA NOMETNE.

Sirpveidīgas kalnu ielejas laukums. Puslokā visapkārt stāvas un augstas klinšu sienas un kraujas. Laukuma vidū viegli celta telts-pajume. Dziļāk dibenā vēl citas, tikai mazākas teltis. Kara rati, saslieti šķēpi, sakrauti vairogi. Labajā pusē, pašā priekšā, klints ar iedobumu, dziļāki, no metnes pusē. Kreisajā pusē — tāda pati klints ar spraugu sānos, kuŗa aizaugusi ērkšķiem. Starp abām klintīm plaša eja uz no metnes laukumu. Dziļa nakts. Kā ķēniņš tā viņa karavīri cietī guļ zem savu telšu pajumēm. Gaišs mēness met zilgan-dzeltenu gaismu uz klinšu krauju koņēm, bet uz no metnes laukuma krīt tumšas ēnas.

Divi sargi-karavīri, pašā priekšā, viens ejas labajā, otrs kreisajā pusē, stāv uz šķēpiem atspiedušies un cīnās ar miegu.

PIRMAIS SARGS.

Labajā pusē.

Ē — vaj tu dzirdi — !

OTRAIS SARGS.

Kreisajā pusē.

Kas ir — ?

PIRMAIS SARGS.

Panāc drusku tuvāk!

OTRAIS SARGS.

Ko tu gribi man teikt?

Abi sargi atstāj savas vietas un pret ejas vidu sanāk kopā.

PIRMAIS SARGS.

Saki, draugs, kā tev labi iet?

OTRAIS SARGS.

Kā nu iet —? Tikko uz kājām turos: miegs māc zemē pavisam!

PIRMAIS SARGS.

Man arī tā pati nelaime! Bet nav tur arī ko brīnīties: jau treša nakts, kad acis nav aizvērušās — daudzoties pa šiem posta kalniem!

OTRAIS SARGS.

Bet medījuma klāt kā netiekam tā netiekam! Tepat, šos kalnos, viņš kaut kur gan esot...

PIRMAIS SARGS.

Maz tur prieka, ka esot —! Bet kā dabūt šo cieti —?

OTRAIS SARGS.

Slikti ķēniņš toreiz darīja, ka lika steigties uz māju: tas putns bija tikpat jau kā rokā — vajadzēja tikai apgriezt kaklu!..

PIRMAIS SARGS.

Tas notika tā to pašu maitas vilistu dēļ. Mūsu ķēniņam viņi ir jau no laika gala smirdoti. Bet tad nu ar' dabūja gan!..

OTRAIS SARGS.

Dabūja, dabūja... bet satrūksies vien, ka būs atkal jāiet ar viņiem kauties. Tā mums nu iet: no kaŗa uz kaŗu. Vaj zini: ir gan dzīve palikusi mums grūta!..

PIRMAIS SARGS.

Tur nekā nevar darīt! Mēs vien jau neciešam tā grūtuma: redzi, pats ķēniņš nāk mums visur līdz, un nupat guļ, jāsaka, gandrīz uz kailas zemes, tāpat kā visi citi...

OTRAIS SARGS.

Ko nu par to runāt: ķēniņš ir labs, tikai bargs gan un ātrs savās dusmās!..

PIRMAIS SARGS.

Viņu jau ar' visādi kaitinot. Saka, ka arī Jonatans neesot tīri bez vainas: turoties ar to Izajus dēlu uz vienu roku. Arī tagad, kad mēs gribam to bēgli dabūt cieti, viņa nav vis mūsu pulkā!..

OTRAIS SARGS.

Aiz to arī ķēniņš tāds bēdīgs un bieži arī dusmīgs. Un visvairāk vainīgs pie tam esot vecais tautas soģis, kuņš nu gan jau labu laiku kamēr miris: esot Dāvidu, ko domā, iecēlis Zaula vietā par ķēniņu!..

PIRMAIS SARGS.

Nujā — tādu lērumu iztaisījis un tad pats nomiris. Tā jau gudri gan: lai tad nu mēs ciešam to grūtumu!..

OTRAIS SARGS.

Nemaz nu ķēniņam nevajadzēja no tā Betlemes puisīša tā būties: kas šis nu par vīru ir!..

PIRMAIS SARGS.

Ko mēs varam tur zināt: varbūt ir arī ko būties, kad jau mums tik neganti viņam pakaļ jādzenās!.. Bet vaj zini ko: mēs arī tīri labi varētu kādu miegu noraut. Kad šitā redzi visu lēģeri guļam, tad nostāvēt nakti kā stabam ir par daudz grūti. Un ja rītu atkal tālāk jāiet, tad, nūdie, būs tīri vaj uz deguna jākrīt!..

Uz augstākās klinšu kraujas dibenā parādās divi cilvēki — Dāvids un Abizajus — un vēro nometni apakšā.

OTRAIS SARGS.

Nebūtu jau slikti nosnausties. Bet vaj tad mēs to drikstam? Dabūs to zināt — tad pasaki, puis, savai galvai ardievu!..

PIRMAIS SARGS.

Kas tad dabūs zināt? Visi ir briesmīgi piekusuši un gulēs līdz pašam rītam kā nosisti. Un vaj mēs tad neesam muļķi, ka te stāvam klanīdamies?..

OTRAIS SARGS.

Tiesa jau ir. Bet — ka lēģerī kāds neienāk!..

PIRMAIS SARGS.

No kuŗa gaisa? Vaj tu neredzi, kādas te visapkārt klinšu sienas, un vaj no tām var tikt kāds zemē, sev kakla nenolauzis? Ienākt lēģerī kāds varētu tikai pa šo paleju, bet to jau mēs gulēdami tūlīt justu!..

OTRAIS SARGS.

Ka nu zinātu —? Mācas gan miegs virsū kā nelabais!..

PIRMAIS SARGS.

Vaj zini: man te klintī ir tāda laba iegore. No turienes mēs sargājamo eju varam redzēt kā uz delnas!..

OTRAIS SARGS.

Ka nu tādu mazu brītiņu — tikai drusciņ!..

Abi sargi, pa eju uz lēģeri, tuvojas klintij labajā pusē un nozūd tās dobumā.

PIRMAIS SARGS.

Zināms: tikai mazu brītiņu — tad atkal stāvēsim!..

OTRAIS SARGS.

Bet tu gan tūlīt trūksties augšā, ja vien ko jūti! Man ir tāds nelabs miegs: kā kritu, tā esmu pagalam un nevaru vairs augšām tikt, kaut gan labi zinu, ka celties vajag...

Pa klints spraugu kreisajā pusē, ērkšķus pašķirot, iznāk Dāvids un Abizajus.

DĀVIDS.

Bij tiesa mūsu izlūkiem, kad teica,
Ka Zaulam vajagot te būt. Kā mājās
Te viņi cieti guļ: par kādām briesmām
Tie nedomājuši pavisam — sargu
Pat nava lēģerim... Ak, Abner, kāds
Tu varens karavadonis! — Vaj redzi
To balto pajumti? Tur ķēniņš guļ,
Un viņa guļuvietas galvasgalā
Ir iedurts viņa šķēps. Un guļ tur Abners
Un viņa virsnieki un karavīri —
Un nezina neviens, kas tiem tik tuvu!..

ABIZAJUS.

Cik laimīgs mums šis brīdis! Bija vērts,
Ka nācām šurp. Vaj zini, kas nu darāms?

DĀVIDS.

Kas darāms, nu ir padarīts, un projām
Mēs varam iet: nu zinu — mani vajāt
Pats ķēniņš nācis, ne tik viņa kalpi,
Un redzu — manu asiņu tam slāpst...
Par robežām mums jātiek steigšus pāri:
Vaj agri tas vaj vēlu, vienreiz tomēr
Viņš mani sagūstīs — tad nāve man!

ABIZAJUS.

Dievs šodien tavu nāves-ienaidnieku
Ir devis tavā rokā: ļauji man,
Lai reiz es viņu pieduŗu pie zemes
Ar savu šķēpu; citu reiz tad viņam
Tā nevajadzēs vairs —!

DĀVIDS.

Lai Dievs ir žēlīgs:
To nesaki nemūžam! Kas gan roku
Var likt pie viņa — Dieva svaidītā —
Un palikt nenoziedzīgs? Nē: nekad —

Tik tiešām kā tas Kungs ir dzīvs! Tā diena
Mums pacietīgi gaidāma, Jachvē
Ar savu roku pats kad viņu sitīs.
Vaj nāks tā stunda viņam savā namā,
Vaj kara dvīli tam būs bojā iet —
Tik lai no tam tas Kungs vien mani sargā,
Ka savas rokas neliēku nemūžam
Pie Viņa svaidītā! — Ņem viņa šķēpu,
Kas iedurts galvgalā — to drieksti tu —
Un ejma!

Abizajus veikli ieiet dziļāki nometnē.

Kapēc savas rokas man
Būs mērcēt asinīs, kaut pelnījušas
Ar' tās, lai viņas izlietu? Ak — mutes
Lai nedzesētu tie, kam runāt prieks,
Ka Dāvids ko ar varu kādam ņēmis —
Es eju projām!..

Abizajus nāk atpakaļ, un rokā viņam ķēniņa Zaula šķēps.

Bet viena stunda sitīs —
Es nākšu atpakaļ... es nākšu, Zaul!..

Dāvids un Abizajus pazūd klints spraugā, no kuņas nākuši.

Pirmais sargs iznāk no klints dobuma un raugās apkārt kā izbijies un izbrīnējies.

PIRMAIS SARGS.

Nekā nav!.. Savādi... Ē — celies, celies!.. Es tak laikam nebiju vēl nemaz aizmidzis, kad to troksni dzirdēju?.. Savādi... Celies tak, kad es tev saku!.. Vaj arī tas tikai sapnis vien bijis?.. Bet tad jau es būtu aizmidzis un gulētu!.. Savādi... Nu augšā, augšā — beigts esi vaj!..

Arī otrais sargs, stipri samiegojies, iznāk no klints dobuma.

OTRAIS SARGS.

Ko tu tā klaigā? Uz gulēšanu sauc un tad pats atkal nedod miera! Kas ir noticis?

PIRMAIS SARGS.

Man pa miegam likās, ka te būtu kāds gājis... un arī tā kā runājam būtu dzirdējis...

OTRAIS SARGS.

Kur tad viņi ir — tie gājēji un runātāji?

PIRMAIS SARGS.

Nav — neviena nav...

OTRAIS SARGS.

Te nu bija! — Bet labāk tomēr ir, ka es eju uz savu vietu atpakaļ. Taisnību sakot — tur es varu drošāki snaust.

Otrais sargs aiziet uz savu vietu kreisajā pusē, pirmais sargs atvelkas uz labo pusi — un viņi stāv atkal kā sākumā.

Uz klinšu kraujas dibenā parādās par jaunu Dāvids un Abizajus.

DĀVIDS.

Ē! Abner!.. Abner!.. Izraeļa vīri!..

Brīdis klusuma.

Ē! Abner!.. Kam tu neatbildi man?

ABNERS.

Kas esi tāds, ka iedrošiniešus klaigāt
Un traucēt ķēniņu?

DĀVIDS.

Tu varens vīrs —!

Un kas tev līdzīgs vēl iekš Izraeļa —?

Par ko tad savu ķēniņu un kungu

Kā nākās nesargā? Jo redzi: nācis

Ir cilvēks kāds, kas viņu nokaut grib...

Tik tiešām, kā tas Kungs ir dzīvs, tur pelnat

Jūs nāvi, ķēniņu ka savu

Tik slikti sargājat: jel saki,

Kur tava kunga šķēps, kas tam pie galvas

Bij zemē iedurts?

ZAULS.

Vaj nav tava balss

Tā, dēls mans, Dāvid?

DĀVIDS.

Mana, kungs un ķēniņ. —

Pret ko tu, izraeļa ķēniņ, karā
Tā esi gājis? Kam tu dzenies pakaļ —
Kā sunim nedzīvam?.. kā nieka blusai?..
Kā irbei tālos kalnos?.. Ko gan ļauna
Tev esmu darījis, ka savu kalpu
Tik bargi vajā tu? Bet Dievs tas Kungs
Par tiesnesi starp tevi būs un mani:
Viņš mani pārstāvēs un manu tiesu,
Un mani izglābs Viņš no tavas rokas,
Tik mana roka necelsies nekad
Pret tevi — jo tu esi Dieva svaidīts! —
Tad klausies, kungs un ķēniņ, ko tev saku:
Ja skubina tas Kungs pret mani tevi,
Tad lai viņš labāk upurdūmus ož!
Bet ja to dara cilvēki, tad mūžam
Jachvē lai viņus māc zem sava lāsta,
Ka ļauni šodien mani izdzen tie,
Lai neesmu es vairs tā Kunga tiesā,
Un saka: „Ej un kalpo svešiem dieviem!“

ZAULS.

Mans dēls, tu taisnāks esi, nekā es:
Tu labu dari man, bet es ar ļaunu
Tev atmaksāju! Šodien Dievs tas Kungs
Bij mani devis tavā rokā — tu
Tak mani taupījis! Ja ienaidnieku
Kāds savu atrod tā — vaj labu ceļu
Viņš liek tam iet? — Pret tevi savās domās
Es grēkojis — nāc atpakaļ, mans dēls:
Es ļauna tev nekad vairs nedarišu,
Par to ka mana dvēsele ir dārga
Tev šodien bijusi — nāc atpakaļ!..

DĀVIDS.

Nē, kungs un ķēniņ: katram savs mums ceļš!
Ikvienam lai mums maksā Dievs tas Kungs
Pēc viņa taisnības un uzticības!

Kā šodien augsti savās acīs tevi
Es turējis, tā dvēseli lai saudzē
Man Dievs un visās bēdās mani sargā! —
Te šķēps, kas pieder ķēniņam: lai puisis
Kāds nāk un ņem to, Abner! —

Dāvids un Abizajus no klinšu kraujas pazūd.

ZAULS.

Mīļais dēls!..

Ķēniņš Zauls nāk no nometnes un apstājas starp abām klin-
tīm priekšā. Viņam tuvojas Abners.

ABNERS.

Mans kungs un ķēniņ, ļauji man, ka lieku
Tos gūstīt: brīdis labs —!

ZAULS.

Nē, Abner, nē! —

Mēs mājās dosimies — jau zvaigznes spulgo rītu. —
Mans Dievs... ne ceļos es... bet krītu!..

PIEKTAIS CĒLIENS.

DIVDESMITOTRĀ AINA.

CIKLAGA. DĀVIDA NAMS.

Adonija. Elams. Abjatars. Joabs. Abizajus. Dāvids. Kāds
vīlistu virsnieks (Gatas ķēniņa sūtītais).

DIVDESMITTREŠĀ AINA.

GIBEJA. ZAULA NAMS UN DĀRZS.

Zauls. Ardus. Gintuns. Abners. Jonatans. Ets. Malkizuus.
Abinadabs. Akinoame.

DIVDESMITCETURTĀ AINA.

AVEKA. VĪLISTU (GATAS ĶĒNIŅA) KAĶA-NOMETNE.

Akiss. Kāds izlūku virsnieks. Trīs vīlistu lielikungi. Kāds
sargu virsnieks. Dāvids. Arims. Jadans. Zimrons.

DIVDESMITPIEKTĀ AINA.

GILBOAS AUGSTUMI. IZRAEĻA KAĶA-NOMETNE.

Divi telts sargi-kaķavīri. Ardus. Jonatans. Abners. Zauls.
Gintuns.

DIVDESMITSESTĀ AINA.

ENDORA. ZĪLNIECES BŪDA.

Zīlniece. Zauls. Ardus. Gintuns. Zamueļa ēna (Zaula redzējums).

DIVDESMITSEPTĪTĀ AINA.

GILBOAS AUGSTUMI. KĀDA VIETA KAUKAS LAUKĀ.

Abners. Trīs kaķa-vēstneši. Zauls. Ardus. Vīlistu kaķavīri.

DIVDESMITOTRĀ AINA.

CIKLAGA. DĀVIDA NAMS.

Plaša telpa. Dibenā augstas vaļējas durvis uz pagalmu, ap kuŗu kaŗavīru mitekļi. Labajā pusē kalts durvis uz ielu; kreisajā — aizklājamās uz citām nama telpām. Pie sienām kaŗa ieroči. No visa redzama dzīves pilnība un greznums.

Ārā gaiša, saulaina diena, un gaiši un dzīves-priecīgi arī šai mītnē.

Dāvida bruņnesis spodrīna un asina kādu ieroci. Pa durvīm labajā pusē ienāk virsnieks Adonija.

ADONIJA.

Sveiks, Elam!

ELAMS.

Adonija, sveiks!.. Tu mājās!..

Lai slava Dievam, ka tu dzīvs un vesels
Un atkal te!..

ADONIJA.

Kā Ciklagā jums gājis
Pa dienām tām, kad projām biju es?

ELAMS.

Mums miers un visa gana! Labs un lēns
Pret mūsu kungu Gatas ķēniņš stiprais.
Viņš visu Ciklagu ir devis mūsu rokā,
Kā savā zemē mums te dzīve iet:
Īsts ķēniņš savā valstī — mierīgs valda
Te mūsu kungs, un savam Dievam mēs
Te kalpojam kā savās mājās.

ADONIJA.

Labi,

Ka līdzī mūsu kungam dienas baltas
Nāk arī viņa kalpiem uzticīgiem;
Bet, lai cik labi būtu te — tak sveša
Šī zeme un šie ļaudis. Tur, kur spīd
Pār Jūduzemes kalniem mūsu saule,
Kur mūsu dziesmas dzied, kur mūsu mēle
Skan ļaužu valodās — cits tomēr prieks!..

ELAMS.

Tas tiesa gan. Lai arī drošā mierā
Te mūsu kungs, tak skumjas viņu māc:
Uz Jūduzemi savās domās bieži
Viņš dodās, visu aizmirsdams, kas te.
Viņš ilgojas, kad vakars zeltā kUSDams
Pār Ciklagu nāk lēns un smaržu pilns
Pēc savas Mikales, ko atrāvusi
Tam Zaula vara netaisna un ļauna.
Viņš tevis gaidījis ar labām vēstīm —
Un vairāk vēl: ka pārvedīsi tam,
Ko viņš tik karsti vēlējies —.

ADONIJA.

Nē, Elam:
Man žēl, ka nevaru es mūsu kungam
Ne labas vēsts no mājām nest!

ELAMS.

Par ko?
Tev neizdevās nokļūt Gibejā?

ADONIJA.

Tas gan. Bet ko tur atradu — nekāda prieka
Tur mūsu kungam. Viņa sievu Zauls
Jau devis citam. Beigts ir Merimots —
Labs mūsu kungam kalps. Un Jonatans
Kā nelietis kāds kaunots ļaužu priekšā,
Kad mūsu kungu gribējis viņš glābt
No pazemošanas un kauna...

ELAMS.

Bēdas:
Par tādām vēstīm noskums mūsu kungs!

ADONIJA.

Nem visu naids!.. Tu šķēpu trin — uz ko?

ELAMS.

Kā parasts, vakar bijām kara gaitā —
Un drasējām... Nu sarkanbrūnā rūsā,

No pagānāsīnīm kas nāk, no šķēpa
Man jānotrin, lai tas ir atkal spožs,
Kā mūsu kungam cilāt derās.

ADONIJA.

Kur
Jūs kara gaitā drasējāt un kādēļ — ?

ELAMS.

Pa gezuriešiem. Daudzus ciemus mēs
Kā slaucīt noslaucījām. Ieguvums
Mums liels: daudz vēršu, kamieļu, un avju,
Un dārgu audumu, un citu mantu!..

ADONIJA.

Kas gezurieši tādi — kādam kungam
Tie kalpi ?

ELAMS.

Vīlistiem. Tiem ķēniņš Gatā.
Tāpat kā girziešiem. Tur citreiz bijām...

ADONIJA.

Bet — mēs tak paši mītam Gatas tiesā!

ELAMS.

Kas mums par to? Tie visi sveši ļaudis,
Kas nekalpo tam Kungam Cebaot!..

ADONIJA.

Un Gatas ķēniņam vaj patīkami,
Ka viņa ļaudis kauj un viņu mantu
Tiem laupot atņem — ?

ELAMS.

Kas to viņam teiks!..
Kad dāvanas tam sūta mūsu kungs,
Un prasa viņš, kur mēs tā drasējuši,
Tiek atbildēts tam, ka uz Jūduzemi
Mēs karot gājuši — un priecīgs viņš,
Ka mūsu kungs nu izraēlam nīstams

Un viņam kalpos mūžam. Un kad ejam
Uz ielaušanos kādā zemē, saka
Mums mūsu kungs, lai netaupām nekā.
Tad kaujam vīrus, sievas, arī bērnus —
Lai nepaliek neviena, kas var ziņu
Uz Gatu nest!..

ADONIJA.

Bet vaj nav negodīgi
Tā darīt —?

ELAMS.

Nē, nemaz! Tie nava jūdi —
Tie pagāni, ko Dievs tas Kungs ir devis
Par laupījamu tiesu mums: tos kaut
Mums būs un viņu mantu ņemt. To licis
Jachvē mums pats. Tā saka Abjatars —
Bet viņš ir priesteris un Dieva vīrs —
Un saka mums to arī mūsu kungs!..

ADONIJA.

Varbūt tas tā... Bet tagad mani ved
Pie mūsu kunga, lai tam ziņu dodu,
Ko piedzīvojis gaitās savās!

ELAMS.

Ejma!

Elams un Adonija ieiet pa durvīm kreisajā pusē — dziļāki
namā. Tai pašā brīdī pa eju dibenā no pagalma nāk iekšā
Abjatars, Joabs un Abizajus.

ABJATARS.

Lai slavēts mūsu Kungs un Dievs, kas licis
No savām gaitām jums uz māju nākt
Ar pilnām rokām! Savus ļaudis Viņš
Vis neaizmirst ir svešā malā, dodams
Tiem mantot to, ko sakrājušas ciltis,
Kas bezdievīgas ir un ļaunas. Tās
Par kāju pameslu Viņš liek mums žēlīgs,
Lai Viņa ļaudis atzīst laiku laikos,
Jachvē's ka izredzēta tauta tie!

JOABS.

Bet rūpes dara man tas vēstnesis,
Kas nule ieradies no Gatas. Vēstis
Vaj kādas nesis būs — ?

ABIZAJUS.

No Gatas — ?

JOABS.

Drīzi

Viņš nāks pie mūsu kunga, šķīstīties
No ceļa putekļiem.

ABIZAJUS.

Ka tikai nava
Pie Akisa ar ziņām bijis kāds,
Ko mēs pa girziešiem un gezuriešiem
Ar uguni un šķēpu darījuši — !

JOABS.

To neticu. No ciemiem kuŗos mēs,
Kā Dieva soda nesēji, vien bijām,
Ne pele nevarēja izbēgt, — kur
Nu spētu glābties vēl kāds viņu vīrs !

ABJATARS.

Jachvē's kur gods ir celts, tur kara šķēpu
Un uguni ir svētījis viņš pats !
No kreisās puses iznāk Dāvids un Adonija. Viņiem seko Elams

DĀVIDS.

No tāla ceļa grūtībām iet dusēt
Nu, draugs, tu vari !
Adonija nolokās Dāvida priekšā un aiziet pa eju uz pagalmu.

JOABS.

Kungs, tavs bruņnesis
Kaut ietu pretī vēstnesim no Gatas,
Ko ķēniņš sūtījis pie tevis !

DĀVIDS.

Elam,

To dari!

Elams iziet pa durvīm labajā pusē — uz ielu.

Pavēle man nododama

Tev Joab, un tev, Abizajus. Liekat

No mūsu kara gaitas labās vest

Uz Jūduzemi dāvanas — lai zina

Tur tautas vecaji un mūsu draugi,

Ka arī svešā malā esam viņu!

Šo prieku viņiem gādāt mums nav grūti,

Jo dārgu drānu, sudraba un zelta

Mums bagātīgi devis Dievs tas Kungs!

ABJATARS.

To labi dari, kungs! Lai Jūduzeme

To neaizmirst, kas viņai esi tu:

Ne ķēniņš tāds, kas mūžadienu ņem,

Bet ķēniņš gan, kas bagāti tai dod!

DĀVIDS.

Tad izmeklējiet vīrus, kuņģi ceļus

Uz tēvuzemi zina — lai tie iet

Uz Hebronu, uz Betlemi un visur,

Kur mājo mūsu draugi, un papildnam

Nes viņiem sudraba un svētku drānu!

ABJATARS.

Un svētību no mūsu tēvu Dieva —!

Elams ievada no labās puses Gatas ķēniņa sūtīto — kādu vīlistu virsnieku, kuņģš Dāvidu godbijīgi sveicinā.

DĀVIDS.

Kas tā par lietu, kuņas labad licis

Mans kungs un ķēniņš tev no tālās Gatas

Uz mūsu Ciklagu pa tveici nākt?

VĪLISTU VIRSNIEKS.

Liek tevi sveicināt mans kungs un ķēniņš:

Par uzticību, kādā viņam kalpo,

Tu viņa zemē, viņš ir tevi cēlis
Par savu sargu virsnieku uz mūžu!

DĀVIDS.

Lai svētīts ir tavs kungs un ķēniņš! Lielu
Viņš piešķīris man šodien godu: mūžam
To aizmirst negribu! Un ko vēl tālāk
Mans kungs un ķēniņš sacīt savam kalpam
Ir pavēlējis?

VĪLISTU VIRSNIEKS.

Ka uz lielu karu
Pret izraeli viņš ir cēlies. Tādēļ
Tev šodien sacīt liek viņš: „Tev būs zināt,
Ka līdz ar mani šinī karā jāiet —
Kā pašam tev, tā visiem taviem vīriem!“

DĀVIDS.

Ko pavēl man mans kungs un ķēniņš, mierā
Es bijīgs paklausīt — un tad gan manis
Viņš arī pats, ko darīs viņa kalps!..

VĪLISTU VIRSNIEKS.

Un vēl mans kungs un ķēniņš sacīt liek,
Ka jāpošas uz karu tev tūlīt
Un rītu jau, starp vīriem apbruņotiem,
Ar mūsu karapulkiem jāsatiekas,
Lai kopā dotos tad uz cīņu vietu,
Kur klinšu kalni Gilboā tumst zili
Pret baltu sauli: tur mēs karu sāksim
Pret taviem un pret mūsu ienaidniekiem,
Lai atmaksātu Zaulam tumšajam
Par visu, ko vien darījis viņš ļauna,
Kā mūsu ķēniņam, tā arī tev!

DĀVIDS.

Tas viss būs tā, kā vēlās kungs un ķēniņš,
Un sveicinā to zemīgs viņa kalps! —

Vīlistu virsnieks nolokās Dāvida priekšā un iziet pa durvīm
labajā pusē.

JOABS.

Pret izraeli karā — ?!

ABIZAJUS.

Kā būs mums
Tos kaut, ar mums kas vienas cilts — ?!

ABJATARS.

Mums kaujams

Ne izraels, bet kaujams izraelī
Mums mūsu nāves naidnieks Zauls!

DĀVIDS.

Kas darāms
Mums šinī lietā — rādīs Dievs tas Kungs!

DIVDESMITTREŠĀ AINA.

GIBEJA. ZAULA NAMS UN DĀRZS.

Plaša terase, aiz kuŗas, pašā dibenā, ķēniņa nams. Uz terases, pašā priekšā, sols-sēdeklis ar paaugstinājumu vienā galā. Labajā pusē redzams gabals dārza sētas no lieliem bālganiem akmeņiem. Gar sētu kādi koki, kuŗu zari likst mūrim pāri. Sētā, pašā dibena stūrī, blakus namam, šauri vārti. Kreisajā pusē stāva klints ar avotu zem tās. Ūdens tek no klints plaisas šaurā strūklā un krājas apaļā akmens rezervuarā pie klints pakājes. Aiz klints dārzs ar koku grupām.

Krēslaina, satumsusi diena.

Ķēniņš Zauls, dziļās domās nogrimis, sēd uz sola un balsta galvu uz rokas. Pie nama durvīm kavējas Ārdus, gaidīdams, kad ķēniņam viņa vajadzēs. Pa vārtiem ienāk virsnieks Gintuns, un ticis pretī ķēniņam, pret to dziļi nolokās. Zauls atraisās no savām domām, kā nokratīdams ko.

ZAULS.

Tu, Gintun, mājās jau — un izpildījis
Ko pavēlējis tev — ?

GINTUNS.

Jā, kungs un ķēniņ.
No robežām patlaban nāku. Ziņas
Tur drošas esmu vācis —.

ZAULS.

Kādas tās?

GINTUNS.

Ir taisnība tām runām, kungs un ķēniņ,
Kas šalkoja, kā slēpdamās, te arī:
Uz karu vīlisti jau atkal jaunu
Pret mums ir cēlušies. Pats Gatas ķēniņš
Par vadoni ir viņu priekšā stājies,
Un Avekā tie tagad kopā lasās
Kā kraukļu bari —.

Kā jaunu spēku kur guvis, ķēniņš pietrūkstās kājās.

ZAULS.

Lai tas arī tā:

Es to jau gaidījis — un arī sataisījis!
Just viņiem liksim mēs, cik bīstams
Ir izraeļa šķēps — ne vienreiz vien
Kā viņa asumu jau manījuši! —
Ej, Gintun, sataisies: bez kavēšanās
Tev jāņem jauna gaita, jo tu būsi
Pie manis tur, kur šķēpi krustām krīt!

GINTUNS.

Ar tevi, kungs un ķēniņ, gods un laime
Visbargā cīņā iet, un ja tas nolikts —
Par tevi arī gribu krist un mirt!

Gintuns nolokās ķēniņa priekšā un iziet pa vārtiem labajā pusē.

Zauls iet pa terasi un stājas — kā klausīdamies uz ko pats
sevi, domādams un tam atbildēdams.

ZAULS.

Uz karu!.. Atkal nolādētas viņu
Lai šaltīm lejas asinis!.. He — kaut!..
Cik reiz jau neesmu es asins upei
Gar mūsu zemes malu vilcis ceļu ..
Tik nelgu vīlisti to neiegaumē
Un pāri tai uz savu nāvi laužas!..
Nu atkal sarkana lai upe skrien
Un kūpēdama ceļas migla sāļa!..

Bet — sirds par ko man it kā tālu baiļu
 Un svešu jausmu pilna?... Pirmo reiz
 Vaj eju nāves tiesā asinainā,
 Kā iet mans pienākums man liek!.. Par ko
 Man viss tik savādi un sveši liekās:
 Kā būtu viens kur — nezināmā malā,
 Kur briesmas draud no visām pusēm, draugu
 Kad nava vairs neviena!.. Stunda mana
 Vaj tuvu jau, un mana sirds to jauš?...
 Man mājās nenākt vairs: man krist un mirt?...
 Kam tad šo šķēpu rokā likt, lai sargā
 Tas mūsu zemi, kurā mani kauli
 Pie tēviem apgulušies būs?... Jeb ņems
 To glēvulis un kārs pie nama sienas —
 Lai apsmieklam tas rūs', kā tautas gods,
 Ko svešas kājas savazātu mīda!..
 Cik smaga sirds!.. Ak, Zamuel, kam tev
 Bij mani sastapt un uz maniem pleciem
 Šo smago kalnu likt!.. Bet pats tu ļauns
 No manis projām gāji, savas svētīšanas,
 Kā tēva tiesas dēlam, neatstādams,
 Kas mani drošinātu brīdī baigā!..
 Tik palicis tavs naidis — un smagi spiež
 Joprojām sirdi tas!.. Bet kāro viņa
 Kā drauga, pie kā atdusēties ļauts:
 Par tevi nomodā kas ir un teiktu
 Jel vienu vārdu, kuram ticēt var!..
 Neviena paša nava — nav neviena,
 Kam uzticamās rokās galvu likt!..
 Aiz manis izraeļa tauta dzīvo
 Kā kalna aizvējā, kur saule silst:
 No manis tiesības tai tikai prasīt,
 Lai es to sargāju, kā viņai miers
 Iet savās gaitās, augļoties un smirdēt!..
 Bet ja ko ņemu sev — uz kurnēšanu
 Tai veiklis prāts: mūs ķēniņš smagi spiež!..
 Un kas man apkārt — ak, cik grūti zināt,
 Kas viņu saldiem vārdiem muti ver:
 Tiem vajag varas, augstu goda vietu —
 Un nezini, kur valkšķība, kur gods!..

Un, ak —: ko tuvu sev tu laidis — slepus
Zem mēteļa nes ģelzi nodevīgs!..
Ak, izrael, tu mīlams — nīstams arī:
Vaj goda sirds vairs nav... nevienas vairs?!.
Mans Jonatan, mans pirmdzimtais, pie tevis
Man citkārt bēga sirds, kad gura tā!..
Par ko vairs nevaru nu tevis gaidīt
Kā gaišas stundas savā tuvumā?..
Tev licis esmu smagi ciest, tas tiesa:
Bet kapēc viltus draudzību tu kopi?..
Jeb nevainīgs tu ciet?.. Tad piedod man,
Mans mīļais dēls, pirms mirstu!..
Zauls paliek stāvam un ar noliektu galvu ko domā. Pa vār-
tiem sētā ienāk Abners un tuvojas ķēniņam.

Ardus, dodies

Pie mana dēla Jonatana aši
Un vēsti nes, lai tūdaļ šurpu nāk:
Es viņa gaidu — saki!
Ardus steigšus atstāj savu vietu un iziet pa vārtiem labajā
pusē.

ABNERS.

Kungs un ķēniņ,
Te esmu es, tavs kalps, kā pavēlējis!

ZAULS.

Vaj viss ir padarīts, kā es tev licis?

ABNERS.

Jā, kungs un ķēniņ: mūsu kaņapulki
Ir visi gatavībā jau; pie katra
Ir viņu virsnieki; nu tikai gaida,
Kad viņiem pavēlēsi projām doties
Uz kaņalauku —.

ZAULS.

Šodien, Abner, vēl:
Ka drīzāk mēs pret ienaidnieku ejam —
Vaj labāk nav?

ABNERS.

Tas tiesa... Cīņa grūta
Mums gaidāma gan šoreiz, kungs un ķēniņ:

Visjaunās vēstis nāk, ka Izajdēls,
Kuņš mita Gatas tiesā, arī cēlies
No Ciklagas uz kaņu, un nu biedros
Ar tautas senu ienaidnieku tas!..

ZAULS.

Ha — blēdīgs nelietis!.. Bet tad lai algā,
Ko saņems vīlisti, ar' dalās viņš!..

Jonatans, kara gaitas gatavībā, ienāk pa vārtiem labajā pusē
un tuvojas ķēniņam. Aiz viņa ienāk arī Ardus, un kā parasts,
turās ķēniņa tuvumā.

ABNERS.

Kam liedzi, kungs un ķēniņ, viņu gūstīt?
Velk kļūda sekas līdz: lai agri — vēlu,
Bet jāizpērk tā divkārt dārgi!..

JONATANS.

Tēvs!

Tu mani šurpu saucis: te es esmu,
Mans kungs un ķēniņ!

ZAULS.

Saucu es, mans dēls!..

JONATANS.

Kas darāms tavam kalpam, kungs un ķēniņ?

ZAULS.

Ne kalpot, dēls!.. Sirds iesila pret tevi
Kā citkārt — kad vēl mūsu starpā viltus
Un nodevība savu čūskas galvu
Tā nebij cēlusi... Tu zini, dēls:
Uz cīņu ejam mēs, un visas zīmes
To rāda vien, ka sīva būs mums viņa...
Tad, Jonatan: vaj atkal blakus man
Tu cirtīsies, kā senās dienās — ?

JONATANS

Tēvs!

Tas svēts man pienākums, ko gribu pildīt —

Kāmēr man roka spēj vēl šķēpu valdīt,
Kāmēr man krūtīs dvaša vēl!..

ZAULS.

Un arī —

Ja manos ienaidniekos būtu tas,
Kam draudzību tu savu devis —?

JONATANS

Tēvs!

Pirms savu draudzību es kādam devis,
Tev uzticību zvērējis es esmu,
Un zvērestu ka lauzis — kur tas vīrs,
Kas saka to —?

ZAULS.

Nē, Jonatan, mans dēls,
To nesaka neviens!.. Tad tu par mani —
Kaut arī nāktos tev pret savu draugu
Celt šķēpu —?

JONATANS.

Un pret savu brāli ar',
Ja viņš pret tevi! Un pret sevi pašu,
Ja kaut uz brīdi aizmirsis es būtu
Kas pienākums ir mans!

ZAULS.

Mans Jonatan!..
Mans dēls!.. Mans cīņu biedri!..

JONATANS.

Tēvs!.. Mans tēvs!..

Zauls izstiepj pret Jonatanu rokas, un dēls krīt tēvam pie krūtīm. Izlīgšana, nožēlošana, piedošana. Tad Zauls izceļas kā vecā staltumā, un viņa vārdi skan pravietīgi-nopietni.

ZAULS.

Ja dzīvot, dēls, kā cerējis, mums liegts —
Tad labi arī nāvē kopā iet! —

Brīdi ķēniņš raugās kā tālumā un tad griežas pie Abnera.

Dod, Abner, pavēli, ka pulki ceļas
Un gaitu sāk: es viņu priekšā stāšos!
Kēniņš Zauls strauji apgriežas un ieiet savā namā.

ABNERS.

Kāds prieks ir redzēt, tēvs ja dēlam tic,
Pirms jāiet tam uz nāves kaŗu; vairāk
Vēl prieks ir dzirdēt, kad tik jauki runā
Kā tu to proti, Jonatan!..

JONATANS.

Kas devis
Tev iemeslu par maniem vārdiem smieties
Un šaubīties?

ABNERS.

Tu zini to jau pats
Vēl labāk nekā es... Un drīzi brīdis
Būs arī klāt, kad darbos apliecināt
Tev nāksies, kas tik jauki vārdos skan
No tavas mutes: Izajdēls, tad zini,
Ir tas, ar ko tev šķēpus krustot būs!
Tad redzēsim, cik liels aiz lieliem vārdiem
Ir vīrs!..

JONATANS.

Jo mazāks kāds ir pats, jo lielus
Tas prasa pierādījumus!.. Ak, brīži —
Kad lielāks, nekā dzīvot, prieks ir mirt!..
Kur kādam gaita — velti gudri spriest:
Ne glēvajam, tik stipram nākas ciest!..

ABNERS.

Kaut tumši, tomēr bij tas labi teikts.
Lai bijis kā — ka tikai labi beigts!..

Abners, neticīgi nosmiedamies, iziet pa vārtiem labajā pusē.
Tai pašā laikā Ets, nevarīgā vecīša gaitā, iznāk gar klinti
kreisajā pusē un dudina pie sevis kā par ko sirdīdamies un
žēlodamies.

ETS.

Par ko es atmests?.. Vaj ko nedarijis
Kā pienākas?.. Bet nav man teicis to

Nekad vēl kungs un ķēniņš!.. Kāpēc tad
Man palikt mājā, kad uz kaŗu dodas
Mans augstais kungs?... Nevienu reizi vēl
Nav bijis tā: ik gājienā uz kaŗu
Es viņu pavadījis!.. Rūpa man,
Vaj viņš ko baudījis, par viņa dusu
Es biju nomodā!.. Kā dēlu tēvs
Es viņu ģidis!.. Ak — ko saku: kungs
Viņš man un ķēniņš; es tā zemīgs kalps!..

Ets beidzot ir pamanījis Jonatanu un griežas pie tā.

Kungs, aizlūdz tu par mani, nelaimīgo
Pie sava tēva, ja par kādu vainu
Viņš ļauns uz manis!.. Bet lai neatstumj
Viņš mani vecās dienās manās!.. Bēdās
Kur iet man tādās?... Kur man galvu likt?...
Kur nomirt man ar godu?..

Ķēniņš Zauls, kaŗa apģērbā, stingrā gaitā iznāk no nama uz
terases. Aiz viņa nak Malkizuus un Abinadabs. Tiem seko
bruņnesis Ardus.

ZAULS.

Vecais Et,

Par ko tā nobēdājies?

Ets nometas zemē pie ķēniņa kājām, un runājot balss tam aiz-
raujas.

ETS.

Kungs un ķēniņ!..

Man piedod, ja ko esmu ziedzies!.. Tomēr
No sevis neaizdzen!.. Ļauj, lai es tev
Vēl kalpoju, kā līdz šai bēdu dienai!..
Un kad ir mana stunda — lai es mirstu
Pie tavām kājām!.. Žēlo mani, kungs!..

Dziļi aizkustināts, gaišu vaigu, kā ilgi nebijis, ķēniņš paceļ no
zemes veco vīru savām rokām.

ZAULS.

Mans vecais uztīcamais kalps un draugs!..
Ne tevi atmezdams es grūtā gaitā
Vairs līdzī neņemu, bet tevi saudzēt
Man prātā! Redzi, tava baltā galva
Kā trīc, un nedrošas ir vecās kājas

Priekš ceļa klūmīgā, kas mums ir ejams:
Tavs vakars tuvais lai tev mieru nes!
Ne kaŗa gaitā tev būs mirt un kapu
Sev atrast ceļmalā, kas steigšus rakts:
Tu mājās aizmiedz, kad tavs brīdis nācis,
Un saldi dusi tur, kur apgulušies
Uz savu mieru mūsu tēvi! —

ETS.

Tevi

Lai svētī, ķēniņ, mūsu tēvu Dievs! —

Atvadījies no sava kunga, Ets novēršas klusi raudādams, gurdi aiziet pie klints kreisajā pusē, kur atspiežas un it kā sabrūk pats sevi.

No nama iznāk Akinoame un ar sastingušu, kā no akmens kalnu seju tuvojas terases malai.

ZAULS.

Nu laiks, ka ejam, mani dēli! Sveika
Tu paliec manu bērnu māte! Sakiet
Vēl ardievas, pirms ejam, dēli, tai!

Jonatans, Malkizuus un Abinadabs tuvojas mātei, un cits pēc cita, atvadīdamies, dziļi nolokās viņas priekšā, kamēr viņa, svētīdama, tura pār tiem paceltas savas rokas.

AKINOAME.

Vaj nāksiet mājās tēva durvis virāt —
Tad mana mīlestība pretī jums
Kā tēvanama elpa nāks vēl tad,
Kad manis sen vairs nebūs te; bet bālot
Ja karalaukā jūsu kauliem būs —
Ar debess rasu mana līdzietība
Par jūsu pīšļiem līs, un jūsu
Būs arī kapā mana mātes sirds! —

ZAULS.

Kā sapnis viss — lai bijis labs vaj slikts,
Un ejam mēs to mantot, kas mums likts! —

Ķēniņš Zauls, viņa dēli — Jonatans, Malkizuus, Abinadabs — un bruņnesis Arduš aiziet pa vārtiem labajā pusē. Akinoame stāv kā akmens tēls un raugās tiem pakaļ. Ets pie klints nolaiž galvu dziļi uz krūtīm. Dārzs un terase satinas vēl vairāk kā tumsā.

DIVDESMITCETURTĀ AINA.

AVEKA. VĪLISTU (GATAS ĶĒNIŅA) KAĶA-NOMETNE.

Ķēniņa Akisa kaĶa-telts. Ķar sienām zeltā un sudrabā mirdzošas segas un kaĶa ieroĶi. Dibenā aizklājama eja, un to atveŗot redzamas telšu grupas, starp kuŗām kustās vīlistu kaĶavīri.

Ārā saulaina diena, un gaisma liek dārgumiem telti it kā kvēlot.

Ķēniņš Akiss sēd greznām segām izklātā sēdeklī un viņa priekšā stāv kāds vīlistu izlūku virsnieks.

AKISS.

Kas zināms tev par izraeļa pulkiem:
Vaj lieli tie? Un kas tos kaĶā vada?
Pats Zauls? Vaj Jonatans? Vaj arī Abners?
Kur griežas tie? Un kad mums kauja būs?

IZLŪKU VIRSNIEKS.

Nav viņi lieli, ja tos salīdzina
Ar mūsu diŗiem pulkiem, kungs un ķēniņ.
Tos vada, kā aizvienam jau, pats Zauls,
Un līdz tam arī Jonatans un Abners.
Bet tas jo labāk: kad tiem krist, lai krīt
Ar reizi visi! — Vēl tie turās tāli
No mūsu ceļiem — bailes tiem!
Uz kalniem Gilboa tie kāpjas gausi,
Un mūsu pulki viņus tur jau lenc
Kā meŗa zvērus, kuŗi nikni kauks,
Kad cietā sprostā dzīsim: rītu kauja —
Un ja ne rītu, parītu — mums būs
Ar viņiem — un pie tavām kājām gulēs,
Mans kungs un ķēniņ, senais ienaidnieks!
Telti ienāk trīs vīlistu lielikungi un sveicina ķēniņu.

AKISS.

Tas labi — vari iet!

Izlūku virsnieks nolokās ķēniņa priekšā un iziet no telts.

Un jums kas sakāms,
Ka nākuŗi pie manis, labie draugi?

PIRMAIS LIELSKUNGS.

Mums, taviem kalpiem, uznākušas lielas
Par vienu lietu raizes, un mēs nākam
Tev teikt, ko tavi lielikungi kopā
Ir šodien nolēmuši. Tie vispirms
Grib zināt, kungs un ķēniņ: ko še dara
Tie ebreji, kas ir starp mums?

AKISS.

Vaj nav

Tas Dāvids, Zaula, izraeļa kunga
Un valdinieka kalps, kas ir šīs dienas
Un gadus šos pie manis bijis? Godam
Tas turējies un atradis pie viņa
Es neesmu nekā, kas tam par ļaunu
Ko liecinātu — no pat dienas tās,
Kad viņš tur atkritis, līdz šim!

OTRAIS LIELSKUNGS.

Tas vīrs

Lai griežas atpakaļ uz savu vietu,
Ko, kungs un ķēniņ, tu tam dāvinājis,
Bet karā viņš ar mums lai nenāk līdz:
Par pretinieku cīņā karstākajā
Viņš mums var kļūt — jo kā šis savam kungam
Gan labāk patiktu, kā mūsu galvas
Pie kājām liekot tam —!

AKISS.

Kas viņam vairs

Ko kalpot Zaulam: atkritis no viņa
Tas sen un draugos mums!

TREŠAIS LIELSKUNGS.

Vaj šis nav Dāvids —

Tas pats, par kuru izraeļi dziedot
Un dejoj sacīja, ka kavis Zauls
Gan tūkstošus, bet Dāvids, dižāks godā,
Tak desmittūkstošus? Un kas tie bija,
Ko viņš tā kavis tad? Tie — mūsu ļaudis!

AKISS.

Daudz aizdomu jums tumšu, taču vainas
Jūs Dāvidam nevienas neatrodāt:
Ko darīt man tad šinī lietā būs?

PIRMAIS LIELSKUNGS.

Tā lūdz tev tavi padevīgi kalpi:
Lai Dāvids projām iet no karalauka!..

OTRAIS LIELSKUNGS.

Tā nosprieduši tavi lielikungi
Un virsnieki, mans kungs un ķēniņ!..

TREŠAIS LIELSKUNGS.

Tik tad tie nebaidīsies cīņā iet
Un tavus senos ienaidniekus kaisīt
Pa visiem vējiem, kungs —!
Ķēniņš Akiss dusmīgi pieceļas no sava sēdekļa.

AKISS.

Lai notiek tā,

Kā esat lūguši — kaut arī mani
Jūs pazemojuši tā priekšā, kuram
Es devis uzticību savu! Bet —
Nu divkārt stiprāk jāturās jums pašiem!
Ķēniņš piedauza ar mazu vāļiti pie pakārtas sudraba plāksnes,
un teltī ienāk kāds jauns sargu virsnieks.
Pie Dāvida uz viņa telti steidzies
Un saki tam, ka viņa gaidu es!
Virsnieks nolokās un steigšus no telts iziet.
Kā gribat — būs: jūs varat iet ar mieru!
Lielikungi zīmīgi cits ar citu saskatās, un no ķēniņa atvadījušies,
atstāj telti.
Kas maniem virsniekiem gan prātā nācis —
Pret Dāvidu celt tādu aizdomību?..
Vaj karā viņš man klūtu nodevējs?..
Tie saka: kaujā karstākā viņš būtu
Uz Zaula pusi meties... Vaj patiesi?..
Tam ticēt grūt'!.. Bet neklausīt, ko saka

Man lielkungi mani — arī grūt'...
Ir ļaunums liels, kur īgnums, kurnēšana...
Būs savi iemesli tiem viņu nīst:
Varbūt tā skaudība, ka goda vietā
Es viņu cēlis pāri daudziem citiem...
Varbūt kas cits... Bet lai nu paši zina,
Ka vājāks palicis ir mūsu spēks...
Un ja tos kauj, tad — lai to arī zina,
Ka pašu vaina tā, ne mana —!
Teltī ienāk Dāvids — greznā apģērbā un bruņojies.

DĀVIDS.

Sveiks,
Mans kungs un ķēniņ! Kādas lietas labad
Tu licis man te būt?

AKISS.

Tik tiešām, Dāvid,
Kā dzīvs tavs Dievs, tu esi goda vīrs,
Un prieks tas man, ka esi karā nācis.
Bet maniem virsniekiem un lieliekungiem
Tā cienījams tu neesi — un tālāk
Pie viņiem palikt nevari tu vairs!

DĀVIDS.

Ko esmu darījis un kādu vainu
Pie manis atrod tu, ka man
Vairs nebūs iet un cīnīties ar tiem,
Kas mana kunga ienaidnieki —?

AKISS.

Tiešām,
Tu manām acīm esi patīkams!
Bet mani lielkungi saka: „Karā
Lai viņš mums nenāk līdz!“ Tu tālab celies,
Kad jauna diena aust, ar visiem tiem,
Kas tev ir līdz — un ejta!
Teltī steigšus ienāk sargu virsnieks.

SARGU VIRSNIEKS.

Kungs un ķēniņ,
Trīs izraeļa virsnieki pie mums
No sava lēģera ir atnākuši
Un tevi redzēt grib!

AKISS.

Ved viņus šur!

Sargu virsnieks no ķēniņa telts atkal iziet, un arī Dāvids dzīras darīt to pašu.

Vēl paliec te: mēs raudzīsim, kas tādi
Par vīriem viņi un ko viņi grib!

Sargu virsnieka vadīti, telti ienāk trīs Zaula virsnieki — Arims, Jadans, Zimrojs — dziļi nolokās ķēniņa priekšā, un pazīdami Dāvidu, priecīgi sveicinā arī to.

Kas esat jūs un kādas lietas labad
Pie manis nākuši?

ARIMS.

Mēs, kungs un ķēniņ,
No izraeļa lēģera šurp nākam.
Mēs augsti virsnieki pie Zaula bijām,
Bet viņam kalpot zudis mūsu prieks.
Nav virsniekiem un lieliemkungiem vairs
Pie Zaula dzīves: visur nodevību
Un viltu vien viņš redz — un augstus vīrus
Starp saviem labiem kalpiem sodīt liek
Kā vērgus nicināmus. Tādēļ mēs
Pie tevis nākam, kungs un ķēniņ: pieņem
Par saviem kalpiem mūs uz visu mūžu!

JADANS.

Tu, kungs un ķēniņ, droši vērties vari
Pret kauju gaidāmo — tu uzvarēsi!
Nav vecās drosmes izraēli vairs:
Par bēgšanu tik domā kaņavīri
Un vietas vēro, kur, kad briesmas tuvu,
Tas vieglāk izdarāms... Kāds mums tad prieks
Vēl ilgāk palikt tur un tavās rokās

Kā ienaidniekiem krist? Kā draugi
Tad labāk nākam šur un tavi kalpi!

ZIMRONS.

Ar tumšu izmisumu mocās Zauls
Un savai gaitai netic vairs: tam bailes,
Ka viņa valstība tam pēmta tiks
Un dota tam, kam sen tā novēlēta.
Še ir tā Kunga svaidītais — un mēs,
Tev, kungs un ķēniņ, kalpodami, viņam
Ar' līdzī kalposim!

DĀVIDS.

Mans kungs un ķēniņ,
Tu daudzkārt lielu godu parādījis,
Uz maniem vārdiem paļaudamies: tad
Vēl šoreiz mani klausī! Bezgodīgus
Šos vīrus sodīt liec: tie nodevēji!
Ne kauna tiem, ne žēl tiem sava kunga,
To briesmās atstāt vienu! Nelietis
Kas bijis tur, te nebūs cits — un tevi
Tie nodos arī, kad tas brīdis nāks,
Kā tagad savu dižo kungu Zaulu
Un viņu, cēlākais kas izraelī —
Ak tevi, Jonatan, mans mīlais draugs!..
Tik tiešām, ķēniņ, kā tev vēlu labu —:
Šiem vīriem nāves sodu —!

VIRSNIEKI.

Žēlastību —!

AKISS.

Es tavus vārdus cienu: tiem būs mirt!
Ķēniņš pamāj ar roku, un sargu virsnieks izvada bēgļus no telts

DĀVIDS.

Pie mērķa kļūt — ne allaž nākās iet,
Un tuvu tas, kas tālumā vien šķiet.
No ķēniņa atvadījies, arī Dāvids iet no telts ārā.

DIVDESMITPIEKTĀ AINA.

GILBOAS AUGSTUMI. IZRAEĻA KAĶA-NOMETNE.

Kēniņa kaĶa-telts. Dibenā, pa telts plašo un neaizklāto ieeju, redzams klintains kalnājs ar citām kaĶa teltīm. Pie telts sienām Zaula bruņas un ieroĶi. Priekšā, vairāk uz labo pusi, sols sēdeklīm. Pie telts ieejas ārpusē, bet labi redzami arī no iekšpuses, stāv abās pusēs pa apbruņotam sargam-kaĶavīram. Kalnāju aiz telts apspīd vakara saule, klādama par to iesarkanu mirdzumu, bet telti pašā ir krēslains.

No lēģera pa kalnāju nāk brīžam neskaidra, dobja dima.

Ardus aprauga kēniņa ieroĶus, bruņas un vairogus, vaj viss kārtībā. Sargi viens pēc otra ienāk telti paraudzīties, ko Ardus dara, un ar viņu parunāties.

PIRMAIS SARGS.

Ē — kungs, vaj ir brīv pavērties, kā īsti tai kēniņa telti izskatās?..

ARDUS.

Paveries ar', kad sirds tā kāro!

PIRMAIS SARGS.

Jā — šķēpi, zobeni, vairogi, bruņas!.. Un tev šās lietas visas tik tīras un spožas!..

ARDUS.

A — kā tu domā! Vaj tad mūsu kungam un kēniņam citādas drīkst būt?

PIRMAIS SARGS.

Varens jau mūsu kēniņš tiešām ir, kad bruņās un ar šķēpu rokā!.. Bet ka tu ieroĶus tā sagatavo, tad jau laikam mums tā kaušanās drīzi būs?..

ARDUS.

Kaut kuŗu dienu! Ko mēs arī tā dzīvosim un skatīsimies uz dūmiem vīlistu lēģerī — kā tie kauj un cepj mūsu aunus un vēršus!

PIRMAIS SARGS.

Vai!.. Es jau it kā redzu, kā tad ies!.. Drebēs šie kalni, un strauti pa klinšu aizām kļūs sarkani!..

ARDUS.

Jāgan! Tie kļūs sarkani no vīlistu asinīm: mēs kausim tos!

PIRMAIS SARGS.

Nujā: līdz šim jau gan mūsu ķēniņš tos vīlistus vienmēr ir uzveicis, bet nezin kā šito reizi būs!..

ARDUS.

Vaj tu par mūsu ķēniņu šaubies? Tad tu esi glēvulis!
Arī otrais sargs ienāk telti.

OTRAIS SARGS.

Ej un pastāvēs viens pats arī tu savukārt!
Pirmais sargs iziet no telts un nostājas savā vietā.

Vaj zini, uz

kurieni ķēniņš aizgāja?

ARDUS.

Nē. Bet vaj tu zini?

OTRAIS SARGS.

Man liekas, viņš uzkāpa vēl augstāk kalnos — vērot atkal vīlistu lēģeri. Saka jau, ka viņu esot kā siseņu, tīri vaj bez skaita, un viņu lēģeris nepārrēdzams. Tad dažādu mantu ar' tur būs bez sava gala!..

ARDUS.

Jo labāk: būs mums lielāks laupījums, kad tas kritīs mūsu rokās!

OTRAIS SARGS.

Tā jau būtu labi gan!.. Bet kas var zināt, kā izdo-
dās!.. Runā jau, ka šoreiz vīlistiem nākot palīgā ar saviem vīriem arī tas Izajdēls no Betlemes!.. Vaj tas nav par traku: tik ilgi viņu ķērām un nenokērām, bet tikai izsmieklu dabūjām, un nu viņš vēl pret mums kausies!..

ARDUS.

Ak — nerunā labāk par to! Kad es iedomāju to nakti, tad ir tādas dusmas, ka man gribētos sist pašam sevi kā suni!

OTRAIS SARGS.

Tu jau nebiji tur vainīgs, bet miegainie sargi! Un arī tiem jau ķēniņš nāves sodu atlaida!..

ARDUS.

Kas par to! — Protams, arī es biju gauži piekūsis, tāpat kā visi citi. Bet tomēr man vajadzēja turēties nomodā: tad es tiem ložņām būtu gan rādījis!

Pirmais sargs parādās no āra telts ieejā.

PIRMAIS SARGS.

Jonatans un Abners!..

Otrais sargs iziet no telts un arī nostājas savā vietā.

ARDUS.

Tā cilvēkam šai pasaulē jau iet:
Īss brīdis snaudas jāmaksā ir dārgi
Ar dienām, kuŗas tumšu domu pilnas,
Un naktīm, kuŗām salda miera nav...
Nu nomodā par savu kungu būšu:
Kad viņš vairs necelsies uz jaunām bēdām,
Tad laiks būs cieti dusēt arī man!..

Telti ienāk Jonatans un Abners. Ardus, beidzis ieročus nokārtot, kā nemanīts no telts pazūd.

JONATANS.

Kas noticis ar manu tēvu? Senāk
Kas redzējuši viņu kaŗā, tiešām
Vairs viņa nepazīs nemaz! Tad droši
Viņš pretī vērās kaujai nāves-niknai,
Un briesmām vairojoties viņa spēks
Tik audzin auga! Nava nu tam vairs
Tās vecās drosmes, spēks kad šķīlās viņā,
Kā zibens lec no mākoņvāliem spoži,
Par bailēm ienaidniekam: tagad viņš
Kā grūti slims, kā dziļā izmisumā,
Kā tumšās nāves skumjās grimis... Bail
Man, Abner, ir par manu tēvu: ļaunu
Šķiet jaušam mana sirds!..

ABNERS.

Man šķiet, ka ķēniņš

Ir sadrūvējies nelietīgo labad,
Kas aizbēguši, mīdami zem kājām
Kā savu godu, tā ar' labprātību,
Ko ķēniņš viņiem uzticīgi devis!..
Jā: bēgšana no mūsu pulkiem liela
Jo dienas aug! Kā ļauna nāves sērga
Tā uznākusi — un jo ilgāk tā
Pa mūsu pulkiem plosīsies, jo ļaunāks
Kļūs mūsu stāvoklis... Tur ir tā vaina!

JONATANS.

Tas tiešām tā. — Bet liekas man, ka ķēniņš
Bez tam vēl citās bēdās lauzās. Dievu
Viņš līcis vaicāt priesteriem: kas darāms?
Bet atbildes nekādas... Nemiers, šaubas...
Un nu viņš — it kā neticētu vairs
Ne saviem pulkiem, ne pats savam spēkam...
Tas sliktu, Abner, sliktu vēsta mums —!

Teltī ienāk ķēniņš Zauls — tumšs, noguris, kā sevī iegrimis, un
viņa acīs pazib sāpīgs spīdums, kad viņš paraugās uz savu
dēlu un brālēnu.

ZAULS.

Nekad vēl mūsu ienaidnieki spēkus
Tik lielus nebij vākuši, kā šoreiz...

ABNERS.

Un jauni pulki nāk aizvien vēl klāt!

JONATANS.

Mums kauju sākt: jo drīzāki to darām,
Jo labāk tas priekš mums!

ZAULS.

Par ko tev šķiet

Tas tā?..

JONATANS.

Mūs ienaidnieki ielenkt grib,
Lai tad no divi pusēm virsū bruktu.

Tas novēršams, ja mēs tos kauties spiežam,
Kā labāk mums. Un tādēļ, kungs un ķēniņ,
Liec jaunam rītam austot kauju sākt!

ZAULS.

Vaj neatlikt vēl kauju mums uz dienu —
Lai ļaudis atpūšas un iestiprinās?..

JONATANS.

Nevienas stundas vairāk, kungs un ķēniņ!

ABNERS.

Jo ilgāk gaidīsim, jo vairāk bēgs
No mūsu pulkiem karavīri... Tiesa,
Ko dēls tavš saka, kungs un ķēniņ, mums
Tik viens vairs ceļš — jo drīzāk kauju sākt!

JONATANS.

Un uzvarēt — vaj uz šiem kalniem krist!

ZAULS.

Vaj uzvarēt — vaj krist...

Brīdi ķēniņš kavējas kā smagā cīņā pats sevī lauždamies.

Lai notiek tā! —

Dod, Abner, pavēles, lai mūsu pulki
Pa nakti gatavi uz kauju top
Un rītam austot ciešās rindās jau:
Mēs kauju sāksim, uzbrukdami pirmie!

ABNERS.

Tas izpildīts būs, kungs un ķēniņ! Atkal,
Kā citkārt, izraēļa drošais šķēps
Lai jaunu slavu mūsu tautai cērt
Un viņas kungam-valdiniekam — tev!

Abners atstāj telti. Zauls un Jonatans brīdi mēmi raugās viens
otrā, kā kopā kUSDami.

ZAULS.

Tas padarīts: nu nolikta tā stunda,
Mans dēls, par mums kas savu tiesu lems...
Dod savu roku man, lai jūtu vēl...

Cik mīļš tu bijis man... un aizmirsts viss,
Kas citkārt tumši šķīris mūs... Kā senāk
Lai zinos tevi grūtā brīdī, dēls!..

JONATANS.

Šī roka, tēvs, un sirds, un spēks, un viss
Ir mūžam tavš!..

Tēvs un dēls sadodās rokām un brīdī stāv kā viens otrā grimdami.

ZAULS.

Par jaunu atkal slēdzam

Mēs ciešu derību: vaj jaunai dzīvei,
Vaj stāstam, kur būs liktens tavš un mans —
Ka bijuši reiz Zauls un Jonatans!..

Jonatans vingri atstāj telti. Zauls, iekšēja nemiera vajāts, gan
iet no vienas telts malas uz otru, gan it kā stingst tumšās domās.

Par ko man drausma sirds?.. Kā ceļu kādu
Es jaunu ietu?.. Nē, es nebaidos!..

Es atkal atguvis, kas zudis šķita:
Pie manis atkal dēls mans — Jonatans!..

Kur vara tā, kas turējusies būtu
Pret mūsu šķēpu?.. Nē, es nebaidos!..

Brīdis smaga klusuma un grūtu domu.

Bet tomēr... kam šās skumjas nāvējošās

Māc sirdi man?.. Kā kādā melnā naktī

Man jāraugās, kur nezalgo ne zvaigzne,

Ne mēness savu lēno gaismu sijā,

Bet salti pretī elpo tukšums mēms!..

Man šinī karā mirt?.. Nu — tad mans dēls

Lai manā vietā!.. Bet — no rokām viņam

Vaj viltus prātā neraus varu?.. O —!

Šī blēžu nelietība!.. Un ja līdzās

Man nāves tumsā nogrimst Jonatans —

Viss beigts, ko mūžā cēlis es... Ak, skumjas,

Kā sirdi jūs kā melnas čūskas žņaudzat —

Un sadzelta, tā dreb no jūsu indes!..

Bet apkārt tukšums mēms!..

Zauls svaidās apkārt briesmīgā nemierā, kā nevarēdams iz-
lauzties no kāda cietuma.

Un izraels

Vaj sargās manu dēlu brīdī grūtā?..
Ak — neticu es tam!.. Šai tautai ļaunai
Nav sirds, — tik kāra iegūšanas griba!..
Svied laupījumu tai — kā zvēru varza,
Kas tuksnesī pirdz zobus izsalkusi,
Tā plosa to un rij!.. Bet pielakusies
Kad asiņu, tā gulstas savās kaislēs!..
Un ja tai nemetīsi kāras ēsmas
Par jaunu — projām tā no tevis ies,
Vaj arī — saplosīs tā tevi pašu!..
Ne cēlums, izrael, ir tava daļa:
Tu — zema, netīra un ļauna tauta!..
Ak — liktens grūts — ar tevi kopā iet
Un goda sirdi glabāt krūtīs savās!..
No smirdoņas, no kauna es to cēlis —
Bet kā par visu atmaksāt tā māc?..
Ar kurnēšanu un ar nodevību —
Tas mūžam izraēlam nāves grēks!..
Ar cietu roku es šo zvēru baru
Vēl saturu!.. Bet Jonatans —? Mans dēls,
Jau pirmā dienā tavu zelta sirdi
Tie asiņainu dubļos mītu!..

Zauls atkrīt sēdekli, iecērt galvu rokās, paliek tā brīdi kā
sastingumā un trūkstas tad atkal augšā.

Jausmas

Vairs sirdī nedod Dievs par gaitu manu!..
Viņš mani atmetis?.. Tu, Zamuel,
To teici ļauns!.. Ak, mīlais, mīlais tēvs —
Kam bij tev mani tumšam postam vēlēt?..
Ko darijis es biju ļauna tev, ko ļauna
Jachvē'm, ko ļauna izraēlam — ko?..
Ak, Zamuel, mans tēvs — kā vari mierīgs
Tu savā kapā dusēt, kad pār mani
Un tavu tautu sveņas kļūma stunda?..
Tēvs Zamuel, jel vienu vārdu sūti
Man sirdij, nāves bēdu pilnai!.. Pats
Tu mani grūtā gaitā liki: atmest
Tu nedrīkstēji manis, ļaunais tēvs!..
Varbūt nu, atkāpies no savām dusmām,

Tu atkal garā roku sniegsi man?..
Man sirdi, Zamuel, man tumšo sirdi
No mokām atlaid — mieru atdod manu,
Ko reiz man ņēmis, mīļais, bargais tēvs!..

Teltī ienāk virsnieks Gintuns un mēmi nolokās ķēniņa priekšā. Ārā, aiz telts ieejas, jau sabiezējusi vakara krēsla, un citas teltis vairs nav saskatāmas. Ar dus ienāk un aizdedzina kādu mazāku lāpu telts vienā sienmalī, pēc kam tūlīt no telts atkal pazūd.

Tu, uzticamo Gintun, klāt jau —? Ko
Tev veicies saklaušināt?

GINTUNS.

Kungs un ķēniņ,
Nav dievredža te tuvumā neviena:
Uz tava paša pavēli tie visi
No zemes izraidīti... Un ja vēl
Kur bijis kāds, tas slēpjas nezināms...
Tik Endorā, kā izklausīju, sieva
Gan viena esot, kuŗa zilēšanu
Vēl slepus kopjot, garus izsaukdama...

ZAULS.

Tā Endorā, tu saki —?

GINTUNS.

Endorā,
Mans kungs un ķēniņ: tikai divu stundu
Tas gājienā no šenes...

ZAULS.

Gintun, turp
Mēs iesim šinī naktī!.. Ar dus
Mūs ceļā pavadīs... Pirms sāksies diena,
Mēs būsīm atkal te...

GINTUNS.

Kā tu to vēlies,
Tas notiks, kungs un ķēniņ!

ZAULS.

Tūdaļ gādā
Man mēтели, kas mani svešu dara!..

GINTUNS.

To darišu, mans kungs un ķēniņ!

ZAULS.

Ceļā
Mēs drīzi dosimies, jo vakarkrēsļa
Par nakti paliek jau!..

GINTUNS.

Es klausu, kungs.

Virsnieks Gintuns nolokās ķēniņa priekšā un steigšus iziet no telts.

ZAULS.

Tur Endorā, mans tēvs, tu teiksi man,
Kāds prāts par manu sirdi tev un ko
Tu redzi gaitā manā!.. Zamuel,
Ak, neatstum jel šoreiz rokas, kuŗa
Kā dāvanas uz tavu pusi sniecas!..
Tik — kaunā apsegt būs man savu seju,
Kad dziļā tumsā grūto ceļu eju!..
Ardus! Ardus —!

DIVDESMITSESTĀ AINA.

ENDORA. ZILNIECES BŪDA.

Pie klints sienas uzceltas mājiņas iekšiene, kuŗa dibenā savienojas ar dziļu alasveidīgu iedobumu klintī. Abos sānos no klints sienas izceļas robaini akmens bluķi, kā masīvi vārtu stabi, aiz kuŗiem iedobums, savienodamies kā ar kādu pazemi, pazūd tumsā. Labajā pusē, dibena stūrī, blakus iedobumam, paaugst'nājums, aizkārts tumšām segām — zilēšanas vieta. Kreisajā pusē, priekšas stūrī, šauras durvis akmens sienā, kā nomelnējuša vaŗa kaltas, kuŗām blakus, gar sienu uz dibenu, akmens bluķis sola vietā. Vidū, vairāk uz labo pusi, akmeņu pavards, kuŗā gailējas ogles, vāji apgaismodamas telpas priekšējo daļu, kamēr būdas dibena daļa tinas biezā krēslībā. Uz plauktiem pie būdas sienām māla podi un vīstokļi ar dažādām saknēm un ziediem.

Zīlniece — vecīga sieva tumšā apģērbā, melnu segu pār sirmo matu grīstēm — met akmeņu pavardā sausas koku saknes, kā pelēkus kaulus, un uguns uzblāzmo gaišāk, pie kam pa telpas priekšējo daļu šūpojas ēnas kā tumšs plīvuris, celdamies un grimdams, bet dibenā iedobums klintī rēgojas vēl tumšāks.

Pie durvīm nodimd trīs dobji sitiēni.

ZĪLNIECE.

Kas daudzās tur — ?

ZAULS.

Mēs — ceļinieki — !

ZĪLNIECE.

Vietas

Man naktsmājai te nav — jūs tālāk ejta!

ZAULS.

Mēs negribam par nakti palikt te —
Tik atpūsties. Par tavu labu prātu
Mēs līdzināsim tev!..

Zīlniece, kā neuzticēdamās un kavēdamās, beidzot atrauj durvīm bultu un pati atkāpjās pavarda labajā pusē. Ienāk ķēniņš Zauls (ietinies tumšā, gaŗā mētelī). Aiz viņa nāk Gintuns un Ardus, kuŗi, tāpat kā ķēniņš, paslēpuši savus ieročus zem mēteļiem. Zīlniece rāda viņiem uz akmens solu pie būdas sienas, blakus durvīm.

ZĪLNIECE.

Tur varat jūs

No sava ceļa atpūsties. Man maizes
Ir mazumiņš — to varu pasniegt jums
Un klinšavota ūdens malku. Cita
Ko ceļiniekiem dot man nava.

ZAULS.

Svētī

Lai tevi Dievs par tavu goda prātu!
Bet citas lietas labad es pie tevis
Šai stundā nācis. Neliedzies, tu esi
Ar zīlniekgaru! Lūdzama, tad meklē
Caur savām skolām tu un uzved man
No tumsas, kuŗā aiziet nomirušie,
Ko es tev sacīšu!..

ZĪLNIECE.

Vaj tev nav zināms,
Ko ķēniņš Zauls ir darījis: ka tas
No zemes zīlniekus un burvjus visus
Ir izdeldējis! Redzi, sods ir bargs
Ikvienam, kas ko zilē un kas sauc
No zemes tumsas aizgājušo garus!
Kāpēc tad dvēselei tā manai valgus
Tu lieci — mani nomaitāt?

ZAULS.

Tik tiešām,
Tas Kungs kā dzīvo, tev par lietu šo
Sods neuzies nekāds: uz to lai tev
Mans solījums ir dots! — Sniedz viņai algu!

Ķēniņš pamāj ar roku, un Ardus no somas, kas tam paslēpta
zem mēteļa, izņem sauju sudraba gabalu un ber tos zīlniecei
riekšavās.

ZĪLNIECE.

Man bail!.. Kas esi tu, ka atlīdzību
Tik bagātu man dod?.. Vaj mani postā
Ar spožu sudrabu tu nevilini?!
Kas zin — tu mani Zaulam nodot gribi,
Lai man ir jācieš briesmīgs nāves sods?!

ZAULS.

Ne bīsties tu, ne pētī, kas es esmu:
Nekas tev nebūs ļauns — tas tev jau apliecināts —
Tik paklausi, ko ceļnieks tev lūdz!

Zīlniece aiznes saņemtos sudraba gabalus uz būdas dībenu un
pazīd aiz tumšajiem aizkariem, kuņģi no krēslības maz atšķi-
rami, un tālāk runā no turienes.

ZĪLNIECE.

Kungs, paliec te, bet tavi pavadoņi
Lai brīdī pakavējas ārā!

ZAULS.

Ejta!

Uz ķēniņa mājienu Gintuns un Ardus iziet ārā.

ZĪLNIECE.

Ko man no miroņtumsas augšup vest
Tev, kungs?

ZAULS.

Man uzved... Zamueli!..

Zīlniece kavējas aiz tumšajām segām. Iedobuma krēslainā dziļumā dzird kā tumšu dobjū apakšzemes dimu. Nenovaldāmā uztraukumā, plaši ieplēstām acīm, ķēniņš Zauls raugās iedobuma tumsībā. Mētelis tam attinies vaļā, un redzams viņa ķēniņa apģērbs un pie jostas spožs šķēps. Tad no tumsas atskan baiļu pilna zīlnieces iesaukšanās.

ZĪLNIECE.

Kāpēc

Tu mani pievilis: tu esi... Zauls!..

ZAULS.

Par to tu nebaidies: es apsolījis,
Ka ļauns tev nenotiks! Bet ko tu redzi?..

ZĪLNIECE.

No zemes uzkāpjam es redzu garu!

ZAULS.

Kāds viņa ģimis?..

ZĪLNIECE.

Uzkāpj vīrs tur vecs,

Kurš apņēmies ir mēteli!

Pretī tumšajam iedobumam klintī lēni izceļas veca vīra tēls — baltiem matiem un bārdu, ietinies plašā pelēkā mētelī. Zauls pazīst viņā Zamueli un līdz zemei nolokās viņa priekšā.

ZAMUEĻA ĒNA.

Par ko

Tu mani mierā nelieci un esi
Man licis augšām nākt?

ZAULS.

Man baiļu pilna

Ir sirds... Jo vīlisti pret mani kaņo...

Bet Dievs no manis atstājies un vairs
Man neatbild — ne praviešvārdiem likdams
Man patiesību jaust, ne arī sapņiem
To manā sirdī sūta... Tādēļ tevi
Es esmu aicinājis, lai tu man,
Ko darīt, dotu padomu... Jel klausī
Man, tēvs, ko es tev lūdzu!..

ZAMUEĻA ĒNA.

Kādēļ tad
Tu vaicā mani, kad tas Kungs no tevis
Jau atstājies un tev par ienaidnieku
Ir ticis pats? — Tas Kungs ir darījis
Ko viņš caur mani tev jau sen ir teicis:
No tavas rokas valstību Viņš ņēmis
Un devis Dāvidam! To dara Viņš
Par sodu tavai stūrgalvībai lielai,
Jo viņa vārdu nievājis tu allaž —
No stundas tās, kad Viņa dusmas taisnas
Pret amaleku liedzies gaismā celt,
Līdz dienām kļūmīgajām šām! Nu nodos
Viņš izraeli, viņa karapulkus
Un arī tevi vīlistiem —!

ZAULS.

Ak žēlo
Vēl mani... Zamuel... mans tēvs!..

ZAMUEĻA ĒNA.

Tu rītu
Ar saviem dēliem būsi tur, kur es!

ZAULS.

Ā —! — Zamuel!..

Nepanesamu drausmu un žēluma satraukts, ķēniņš Zauls it kā
salūzt pats sevi un sabrūk pie zemes. Zamueļa ēna nogrimst
pazemē atpakaļ. Uz ķēniņa iesaukšanos no āra iesteidzas Gin-
tuns un Ardus, ieročiem rokā, un palīdz ķēniņam piecelties.

GINTUNS.

Tu sauci, kungs un ķēniņ,
Pie sevis mūs?..

ARDUS.

Vaj tev ko ļauna kāds
Te, kungs un ķēniņ, darījis? Tad liec,
Lai mana roka viņam par to maksā,
Kā tāds to pelnījis!..

ZAULS.

Nē, mani draugi!..
Nekas nav noticis man ļauns, par ko
Jūs spētu atmaksāt!.. Bet maksas prasa
No manis vien!.. Nu tas ir piepildīts!—
Vaj ārā manāms nav jau austam rīts?..

GINTUNS.

Vēl ne. Bet tuvu tas: jau zvaigžņu zaiga
No rīta vēsmas trīs...

ARDUS.

Tu, kungs un ķēniņ,
Uz kamieša man atbalsties, ja grūti!..

ZAULS.

Tas garām nu... Nost licis kalnu svaru,
Es, pleciem vieglākiem, nu celties varu:
Sirds tiecas pretī spēkam nepazītam,
Kad savās bēdās pagurstam un krītam...

Brīdi ķēniņš Zauls ir kā noreibis, kā smagos murgos, bet drīz
viņš atkal valda par sevi. Kā atminējies un izpratis ko, viņš
raugās, kaut bēdīgi, tomēr mierīgi, un viņa balsī jūt dziļu
pienākuma apziņu un uzticību savam uzdevumam līdz galam.

Mums, draugi, jādodas uz savu vietu:
No rītiem gaita iet pret saules rietu!..

Ķēniņš Zauls un viņa pavadoņi atstāj zīlnieces būdu. Kā ēna
zīlniece izslīd no segu krēslības, mēmi noraugās aizejošiem
pakaļ un gausi paceļ un nolaiž rokas, kā kādu spriedumu ap-
liecinādama.

DIVDESMITSEPTĪTĀ AINA.

GILBOAS AUGSTUMI. KĀDA VIETA KAUJAS LAUKĀ.

Dibenā augstas un kailas klinšu kraujas ar tumšām šķērsaizām pa tām, pa kuņām ejams. Labajā pusē kalnu krūmi, starp kuņiem slienā stāvu gaisā kaili akmeņi pauguri un pieres kā milzīgi miroņu galvas kausi. Kreisajā pusē vecu koku grupas, kur starp zaļiem citi arī nokaltuši, ar kailiem, sausiem un bāliem zariem.

Tālu, dibenā un labajā pusē, dzird tumšu kara dimu: it kā zeme drebētu no smagiem soļiem, jūt kā dobus sitienus un apsmacētas klaigas. Priekšā, apsēdies uz kāda klinšu bluķa, Abners slauka sev no sejas sviedrus un putekļus. Viņš ir noguris un it kā visu apnicis. Pie viņa cits pēc cita steidzas kara-vēstneši — arī tāpat sviedros un putekļos.

No kreisās puses dibenā iznāk viens kara-vēstnesis un tuvojas Abneram.

PIRMAIS VĒSTNESIS.

Mums grūti iet tur, kungs, un virsniēks mans
Liek tevis meklēt. Vadon, lūdzams, vēli,
Lai palīgā mums jauni pulki dodās,
Jo briesmas draud parlieku lielas mums:
Bēg mūsējie... met projām kara-rīkus...
Mazs pulciņš vairs ar izmisumu cīnās!..

No labās puses dibenā tuvojas Abneram cits kara-vēstnesis.

ABNERS.

Pirmajam vēstnesim.

Ej atpakaļ — un turaties kā vīri:
Mums tādu ļaužu nav, kas dikā stāv!

OTRAIS VĒSTNESIS.

Kungs, palīgu mums steigšus sūti!.. Likst
No ienaidnieka svāra mūsu rindas!..
Bēg citi projām, traku baiļu rauti!..
Vēl brīdis vien — un nāve visiem mums!..

Pirmais kara-vēstnesis dodās atpakaļ — uz kreiso pusi.

PIRMAIS VĒSTNESIS.

Es eju ar', bet — tālāks būs mans ceļš!..

Pāri laukumam, no labās puses uz kreiso, gan pa vienam, gan pulciņiem, nometdami ieročus, bēg izraēļa karavīri. Sadusmots par bēdzējiem, Abners uzlec kājās.

ABNERS.

Ha — nelieši!.. Tik tiešām nāves sodu
Jūs pelnījuši visi!.. Ak, kāds kauns —
Tā bēgt no kaņalaika!.. Mirt patiesi
Jums bezgodīgie!.. Ķeriet! ķeriet tos!..

Bēgļi uz Abnera draudiem daudz neklausās: paskatās gan uz
viņu un uz Īsu brīdī it kā sastomās, bet tad dodās atkal tālāk.
Abners neticīgi atmet ar roku un novēršas. Kaņa troksnis
dibenā un labajā pusē paliek aizvienam stiprāks, tuvāks un
draudīgāks.

OTRAIS VĒSTNESIS.

Mums palīgu!.. mums palīgu dod, kungs!..

No vienas klinšu aizas dibenā, taisni pretīm, iznāk vēl kāds
kaņa-vēstnesis un steidzas pie Abnera.

ABNERS.

Otrajam vēstnesim.

Tik palīgu!.. Kur ņemt man to?.. Sev paši,
Kā varat, līdzaties!.. Uz savu vietu!..

TREŠAIS VĒSTNESIS.

Ak briesmas, kungs!.. ak briesmas!.. Ja tu vari,
Tad sūti palīgu, kur kungs un ķēniņš
Vēl cīnās viens pret daudziem!.. Bēdas lielas
Mums visiem: kritis drošais Jonatans!..
Viņš mira desmit šķēpu šķelts!.. Un brāļi
Tā abi ar'!.. Bet bailīgie — tie izjūk
Uz visām pusēm!.. Maz mums vīru vairs,
Kas kauties spēj... un drīz būs ķēniņš — viens!..

OTRAIS VĒSTNESIS.

Vairs palīdzēt ja citiem nevar rokas,
Tad palīgā lai pašam kājas nāk!..

Otrais kaņa-vēstnesis aiziet, nevis atpakaļ, kur nācis, bet uz
kreiso pusi.

TREŠAIS VĒSTNESIS.

Ak nekavējies palīgu dot stipru,
Kur kungs un ķēniņš lielās briesmās kaujas!..
Ja kritis viņš — tad izraels ir postā!..
Kaņš tad ir zaudēts... Zaudēts gods!.. un viss!..

No labās puses uz kreiso pusi vēl aizvienam pāri laukumam
skrien kara bēgļi.

ABNERS.

Bēg nelieši!.. Tāds esi, izrael!..
Kur laupīt vari kārs — tev drosme liela;
Kur jācīnās — tur bēdzējs esi knašs!..
Ko vairs te rīkot man?.. Tas darbs ir galā:
Koks aizcirsts neaugs — jāaudzina jauns!..
Vaj līdz ar šodienu es ar' lai krītu?..
Nē — labāk glābt vēl to, kas paliks rītu!..
Abners aiziet arī pats pāri laukumam uz kreiso pusi.

TREŠAIS VĒSTNESIS.

Man Abners neatbild... Bet pats viņš raugās,
Kur projām tikt... Tad — cerība ir lieka!..
Zēl mana kunga gan, bet drošāk jūtos,
Kad neiemaisos nāves strīdos grūtos!..

Trešais kara-vēstnesis aiziet arī, kā visi citi, pāri laukumam
uz kreiso pusi.

Kaujas troksnis dibenā un labajā pusē pienācis jau pavisam
tuvu. Dzirdami atsevišķi kara saucieni: „Hai—o! — Nāve
Zaulam! — Hai—o! Mirsti, izrael. — Hai—o! — Nāve Zaulam! —
Hai—o! Hai—o! Hai—o!”

Dibenā, taisni pretīm, cīnīdamies ar veselu baru ienaidnieku,
kuņģi pūlās viņus ielenkt, iznāk ķēniņš Zauls un viņa bruņnesis
Ardus. Vīlisti krīt cits pēc cita no ķēniņa un viņa bruņneša
vareniem cirtieniem, un uz brīdi viņi top brīvi.

Ķēniņš Zauls ir daudzkārtīgi un grūti ievainots. Pāri viņa bru-
ņām lāso asinis, un vaigs arī viņam noplūdis asinīm. Rokā
viņš vēl aizvienam tura šķēpu, no kuņa arī pil asinis. Viņš
tikko turās kājās un ejot brīžam sagrībojas kā uz krišanu

ARDUS.

Tev grūti, kungs un ķēniņ: palīdzēšu
Tev tālāk iet!..

ZAULS.

Mans draugs... nekur vairs jāiet...
Nu nebūs man!..

ARDUS.

Vēl laiks ir, kungs un ķēniņ,
Tev aiziet: vēl te ceļi brīvi!.. Projām
Tev vajag tikt — ak glābies, augstais kungs!..

ZAULS.

No kā, mans draugs?.. No ienaidnieka bēdzis
Nekad nav Zauls un nebēgs arī nu!..
Es viņu uzvarējis mūžadienu,
Un karalauks aiz manis tapis kluss!..
Bet ir viens ienaidnieks, kas neuzvarams —:
No sava gala vaj kāds izbēgt var?..
Es, manu Ardus, tālas gaitas gājis,
Bet nu ir vienreiz manam ceļam gals!..
Kur man vairs iet — kad paliek te uz mūžu
Mans dēls... mans Jonatans... un viņa brāļi?!.
Uz ko man mājās iet?.. Uz nodevību?..
Uz zemu viltību?.. Uz kurnēšanu —
Ka izraeļam laupījuma nav,
Uz ko viņš mūžadienu kārs parlieku?..
Uz melu gudrību?.. Uz kauna mieru?..
Uz valkšķu draudzību?.. Uz lēnu nāvi?..
Pa lāsītei ikdienas indi dzert?..
Un mirt par prieku liekuļiem —? Nē, Ardus!..
Tie nava vīlisti, kas uzvar mani.
Bet tas ir tas... kas arī stipros kauj!..
Ķēniņš Zauls nolaiž galvu dziļi uz krūtīm un stāv brīdi, uz
sava šķēpa atspiedies un domās nogrimis.
Ak, Zamuel... ak, Zamuel, mans tēvs!..
Cik nežēlīgs tavs prāts... Pa visu mūžu
Tu, vajādams, man līdz kā ēna gājis,
Un saulei priekšā melnu autu kāris,
Un zvaigznes dzēsis!.. Bet nu piepildīts
Tas viss, ko arī kapā gulot vēlies —!

ARDUS.

Mans kungs un ķēniņ — iesim... iesim vēl!..

ZAULS.

Nē, uzticīgais kalps... nu gana iets!..

Uz klinšu kraujām dibenā parādās vīlistu strēlnieki ar lokiem rokās. Viņi ir pamanījuši izraēļa ķēniņu un viņa bruņnesi. Bultas, asi sīkdamas, skrien un krīt pa labi un kreisi no viņiem. Kaņa klaigas no labās puses skan jau pavisam klāt: „Hai—o! — Mirsti, izrael! — Hai—o! Nāve Zaulam! — Hai—o!

ARDUS.

Bet, kungs un ķēniņ, ienaidnieka rokās
Vaj būs tev krist, lai apsmieklā tie liktu?..
Ak — simtreiz mirt, bet neredzēt tā kauna,
Ka vīlistiem ir smejams ķēniņš Zauls!..

Ķēniņš Zauls kā ar grūtībām ieklausās, ko Ardus viņam saka' un saslienās savā beidzamā lepnumā un diženumā.

ZAULS.

Nē — kalps un draugs! Lai neredz prieka
Tā nāves ienaidnieki, ka tie mani
Ir nokavuši — Ardus, uzklausies:
Tavs kungs vairs rītu darbā nesauks tevis,
Un darbs, kas pēdējais tev darāms — cel
Pret mani zobenu un nodur mani —!

Bruņnesis Ardus viss nodreb, kā no smaga sitiena, un runā dziļā izmisumā kā raudādams.

ARDUS.

Mans kungs un ķēniņ!.. mūžam ne!.. Tev kalpot
Ir viss mans prieks un gods... ne tevi kaut!..
Ikdienas lai man zobens sirdi šķeļ!..
Lai mana dvēsele bez miera maldās!..
Lai mūžu mokās degu nesadegdams
Kā kvēlā ugunī!.. ja nāves grēku
Es daru, kuņam vārda nav!!.

ZAULS.

Ak, draugs!..
Tu, atraudams, man arī daudz ko devi!..
Šo malku dzert ir rūgti — un ar' saldi —:
Pats beidzu tad, kas patiess bij, kas maldi!..

Ķēniņš Zauls metas pats uz sava asiņainā šķēpa.

Ak, Zamuel... ko domāji tu grūtu...
Nu... uzvarējis... es tik vieglu... jūtu...
Ķēniņš Zauls mirst.

ARDUS.

Nevienam tālāk nekalpos vairs Ardus —
Viņš nomirt var, bet pazemoties — nē:
Kas kalnā bijis, grūt' tam kāpt uz leju —:
Mans dižais kungs, ļauj, lai tev līdzī eju —!

Bruņnesis Ardus arī metas uz sava zobena un mirst.

No vīlistu puses, dibenā un pa labi, atšalc viesuļainas gaviļes —
dīmdoņa, kā kad kalni bruktu: krituši pēdīgie izraēļa cīnītāji.
Uz kailajām klinšu kraujām dibenā saguluši, kā tumši mākoņi,
vīlistu strēlnieki. Laukumā, pa aizām dibenā un no labās pu-
ses, ievēlas kā vilpi vīlistu karavīri, zobeniem, šķēpiem un
lokiem rokās. Bet izraēļa ķēniņu un viņa bruņnesi ieraudzī-
juši, niknie karavīri pasitas soli atpakaļ, un nolaistiem iero-
čiem, paliek stāvam kā sastinguši.

